

CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN BEROEPEN IN DE EERSTELIJSGEZOND-
HEIDSZORG 1987

STATISTISCHE GEGEVENS PER 1 JANUARI 1987 OVER HUISARTSEN, ADSPI-
RANT-HUISARTSEN EN VERLOSKUNDIGEN
STATISTISCHE GEGEVENS PER 1 JANUARI 1986 OVER FYSIOTHERAPEUTEN

F. van Dam
L. Hingstman
Oktober 1987

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheids-
zorg
Postbus 1568 - 3500 BN Utrecht - tel: 030-319946

De publicatiereeks 'Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg' verzorgt jaarlijks een overzicht van de meest recente gegevens uit het NIVEL-registratiesysteem van beroepsbeoefenaren in de eerstelijnsgezondheidszorg. Daarnaast worden rapporten gepubliceerd in de serie 'Studies uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg', waarin verslag wordt gedaan van onderzoek naar opbouw, spreiding en dichtheid van verschillende beroepsbeoefenaren binnen de eerstelijnsgezondheidszorg.

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Statistische

Statistische gegevens per ... over huisartsen, adspirant-huisartsen, verloskundigen en statistische gegevens per ... over fysiotherapeuten / Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Eerstelijnsgezondheidszorg. - 1 jan. 1987 - ... - Utrecht: Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Eerstelijnsgezondheidszorg. - (Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg). Voortz. van: Statistische gegevens per ... over huisartsen, adspirant huisartsen en verloskundigen.

Verschijnt 1 x per jaar.

Gegevens per 1 januari 1987 en per 1 januari 1986 over fysiotherapeuten / F. van Dam, L. Hingstman - Tab., fig.

ISBN 90-6905-060-9

SISO 601.51 UDC 31:614.2(492)

Trefw.: eerstelijnsgezondheidszorg; Nederland; statistieken

Typewerk : M. van Geelkerken-van Wijk
Vormgeving en lay-out : M. Cornelius

INHOUDSOPGAVE

pag

1. INLEIDING	5
2. LIJST VAN TABELLEN EN FIGUREN	8
3. LIJST VAN FIGUREN	13
4. HUISARTSEN	17
5. ADSPIRANT-HUISARTSEN	49
6. WERKZAME VERLOSKUNDIGEN	57
7. NOG-NIET-GEVESTIGDE VERLOSKUNDIGEN	85
8. IN DE EERSTELIJNSGEZONDHEIDSZORG WERKZAME FYSIOTHERAPEUTEN PER 1 JANUARI 1986	95
9. CONTOURENKAARTEN	123
10. LITERATUURLIJST	133

INLEIDING

Ieder jaar publiceert het NIVEL een statistisch overzicht van een groot aantal gegevens uit zijn registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg. Deze gegevens hebben betrekking op huisartsen, adspirant-huisartsen, verloskundigen, nog niet gevestigde verloskundigen en fysiotherapeuten. Ten aanzien van de fysiotherapeuten moeten we aantekenen dat de hier gepubliceerde cijfers betrekking hebben op peildatum 1 januari 1986. Voor de andere beroepsgroepen geldt dat in deze publicatie de cijfers per 1 januari 1987 worden weergegeven.

Van welke gegevensbronnen wordt bij de opstelling van deze publicatie gebruik gemaakt? De cijfers over huisartsen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van gevestigde huisartsen dat sinds 1974 op het NIVEL wordt bijgehouden. Van alle in Nederland praktizerende huisartsen worden in deze registratie een groot aantal gegevens bijgehouden. De belangrijkste gegevens zijn: persoonsgegevens, praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm, functie, en al of niet apotheekhoudend.

Naast de gevestigde huisartsen wordt sinds 1979 op het NIVEL ook een registratiesysteem van adspirant-huisartsen bijgehouden. Onder adspirant-huisartsen verstaan we artsen die de beroepsopleiding aan een van de universitaire instituten voor huisartsgeneeskunde volgen of gevolgd hebben en nog niet als huisarts gevestigd zijn. De gegevens voor deze registratie worden deels verkregen via de Huisarts Registratie Commissie (HRC) en deels via een jaarlijkse enquête onder alle adspirant-huisartsen die de huisartsopleiding hebben voltooid. Naast een aantal persoonsgegevens wordt een groot aantal gegevens verzameld met betrekking tot het verwerven van een praktijk. De cijfers over verloskundigen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van verloskundigen dat het NIVEL per 1 januari 1984 heeft opgezet. De gegevens in dit registratiesysteem gaan terug tot 1970, zodat wij in staat zijn vanaf 1970 cijfers over deze beroepsgroep te publiceren. Naast een aantal persoonsgegevens zijn in het registratiesysteem ook gegevens opgenomen over de functie, vestigingswijze, praktijkvorm, praktijkadres en het werkgebied.

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL ook over een registratiesysteem van nog-niet-gevestigde verloskundigen. Onder deze groep verloskundigen verstaan we diegenen die de opleiding tot verloskun-

□ dige hebben voltooid maar nog niet werkzaam zijn in een zelfstandige praktijk. De gegevens worden verkregen via een enquête onder alle verloskundigen die de opleiding hebben voltooid. De gegevens die in dit rapport gepresenteerd worden hebben in de eerste plaats betrekking op alle afgestudeerden uit 1986 en in de tweede plaats op alle afgestudeerden uit 1984 en 1985 die bij de peiling van 1 januari 1986 te kennen hebben gegeven op zoek te zijn naar een (andere) functie als verloskundige. Naast een aantal persoonsgegevens wordt informatie verzameld over de zoekactiviteiten naar een zelfstandige praktijk.

□ De gegevens over fysiotherapeuten zijn afkomstig uit het registratiesysteem van extramuraal werkzame fysiotherapeuten dat sinds 1 januari 1985 op het NIVEL wordt bijgehouden. De gegevens van dit registratiesysteem worden voornamelijk verkregen door een vergelijking van gegevens uit verschillende (bestaande) bronnen. De belangrijkste gegevensbronnen zijn: Register Paramedische Beroepen van de Geneeskundige Hoofdinspectie (GHI); Vereniging van Nederlandse Ziekenfondsen (VNZ); Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (NGF); Nederlandse Vereniging van Vrijgevestigde Fysiotherapeuten (NVVF). Naast een aantal persoonsgegevens zijn in het registratiesysteem ook gegevens opgenomen over het praktijkadres, de praktijksamenstelling en het aantal uren werkzaam.

□ Hoewel in deze publicatie, zoals voorheen, gesproken wordt over de peildatum 1 januari 1987 is in feite geteld per 31 december 1986 (voor fysiotherapeuten dus 31 december 1985). Deze datum wordt namelijk ook aangehouden in het registratiesysteem van gezondheidscentra dat eveneens op het NIVEL wordt bijgehouden.

□ Gezien de opzet van bovengenoemde registratiesystemen, kunnen in het licht van achteraf nog uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, hetgeen betekent dat er kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten in deze reeks.

□ Dit rapport is als volgt opgebouwd: Allereerst zullen de cijfers over huisartsen (hoofdstuk 4) en adspirant-huisartsen (hoofdstuk 5) gepresenteerd worden. Vervolgens worden respectievelijk de statistische overzichten van werkzame verloskundigen (hoofdstuk 6) en nog-niet-gevestigde verloskundigen (hoofdstuk 7) weergegeven. In hoofdstuk 8 komen de fysiotherapeuten aan bod en tenslotte zullen in

hoofdstuk 9 een aantal contourenkaarten van regionale indelingen van Nederland worden gepubliceerd.

A. HUISARTSEN

	Tabel 1: Aantallen huisartsen en assistent-huisartsen van- af 1970	25
☐	Tabel 2: Leeftijdsverdeling zelfstandig gevestigde huis- artsen (1987)	26
	Tabel 3: Leeftijdsverdeling van assistent-huisartsen (1987)	28
	Tabel 4: Nieuwe vestigingen en praktijkbeëindigingen vanaf 1970	28
☐	Tabel 5: Leeftijdsverdeling van nieuw gevestigde en gestop- te huisartsen (1986)	29
	Tabel 6: Vestigingswijze nieuw gevestigde huisartsen vanaf 1970	30
	Tabel 7: Praktijkvorm nieuw gevestigde huisartsen vanaf 1970	31
	Tabel 8: Redenen praktijkbeëindiging vanaf 1970	32
☐	Tabel 9: Nieuwe functie van gestopte huisartsen vanaf 1970	33
	Tabel 10: Apotheekhoudende huisartsen vanaf 1970	34
	Tabel 11: Leeftijdsverdeling apotheekhoudende en niet-apotheek- houdende huisartsen (1987)	35
☐	Tabel 12: Aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatie- graad (1987)	36
	Tabel 13: Praktijkvorm van gevestigde huisartsen vanaf 1970	37
	Tabel 14: Praktijkvorm en leeftijdsverdeling (1987)	38
	Tabel 15: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar ves- tigingsduur (1987)	39
☐	Tabel 16: Aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970	39
	Tabel 17: Aantal huisartsen en assistent-huisartsen per pro- vincie (1987)	40
	Tabel 18: Aantal huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht (1987)	40
☐	Tabel 19: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht (1987)	41
	Tabel 20: Aantal huisartsen naar urbanisatiegraad en leef- tijd (1987)	41
	Tabel 21: Aantal huisartsen naar provincie en praktijkvorm (1987)	42
	Tabel 22: Aantal huisartsen naar urbanisatiegraad en prak- tijkvorm (1987)	43
	Tabel 23: Aantal inwoners per huisarts naar provincie (1987)	44

Tabel 24: Aantal inwoners per huisarts naar urbanisatiegraad (1987)	44
---	----

B. ADSPIRANT-HUISARTSEN

Tabel 25: Aantal studenten op huisartsenopleiding (1987)	54
Tabel 26: Wachttijden voor de huisartsenopleiding vanaf 1974	54
Tabel 27: Afgestudeerden van de huisartsenopleiding naar universiteit vanaf 1974	55
Tabel 28: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen (1987)	55
Tabel 29: Overzicht gevestigde, praktijkzoekende en niet meer zoekende adspirant-huisartsen (1987)	56

C. WERKZAME VERLOSKUNDIGEN

Tabel 30: Aantal praktizerende verloskundigen vanaf 1970	65
Tabel 31: Leeftijdsverdeling en geslacht (1987)	66
Tabel 32: Leeftijdsverdeling naar functie (1987)	67
Tabel 33: Nieuwe vestigingen en praktijkbeëindigingen vanaf 1970	68
Tabel 34: Leeftijdsverdeling van in 1986 zelfstandig gevestigde en vertrokken verloskundigen	69
Tabel 35: Vestigingswijze van verloskundigen vanaf 1970	69
Tabel 36: Praktijkvorm nieuw gevestigde verloskundigen vanaf 1970	70
Tabel 37: Reden praktijkbeëindiging vanaf 1970	71
Tabel 38: Praktijkvorm gevestigde verloskundigen vanaf 1970	72
Tabel 39: Praktijkvorm en leeftijdsverdeling (1987)	73
Tabel 40: Vestigingsduur zelfstandig gevestigde verloskundigen (1987)	74
Tabel 41: Aantal verloskundigen naar functie en plaats van opleiding (1987)	74
Tabel 42: Aantal verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding (1987)	74
Tabel 43: Aantal praktijken naar praktijkvorm (1987)	75
Tabel 44: Aantal assistenten naar praktijkvorm (1987)	75
Tabel 45: Aantal verloskundigen lid van NOV (1987)	75

Tabel 46: Aantal halve dagen van klinisch werkzame verloskundigen (1987)	76
Tabel 47: Aantal verloskundigen per provincie en naar functie (1987)	77
Tabel 48: Aantal verloskundigen naar functie en urbanisatiegraad (1987)	77
Tabel 49: Aantal verloskundigen naar provincie en praktijkvorm (1987)	78
Tabel 50: Aantal verloskundigen naar urbanisatiegraad en praktijkvorm (1987)	78
Tabel 51: Aantal verloskundigen naar provincie en plaats van opleiding (1987)	80
Tabel 52: Aantal inwoners per verloskundige per provincie (1987)	81
Tabel 53: Aantal inwoners per verloskundige naar urbanisatiegraad (1987)	81

D. NOG-NIET-GEVESTIGDE VERLOSKUNDIGEN

Tabel 54: Afgestudeerde verloskundigen naar jaar en plaats van afstuderen vanaf 1984	89
Tabel 55: Werkzaamheden vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen (1987)	89
Tabel 56: Werkzaamheden vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen naar jaar en plaats van afstuderen (1987)	90
Tabel 57: Verloskundigen op zoek naar een (andere) functie als verloskundige naar opleidingsjaar en werkzaamheden (1987)	91
Tabel 58: Gewenste functie vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen, naar werkzaamheden per januari 1987	91
Tabel 59: Voorkeuren ten aanzien van praktijkvorm vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen die op 1 januari 1987 op zoek zijn naar een eigen praktijk	92
Tabel 60: Wijze van zoeken vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen die op zoek zijn naar een andere functie (1987)	92
Tabel 61: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, naar aantal jaren van bezit diploma	93

E. IN DE EERSTELIJNSGEZONDHEIDSZORG WERKZAME FYSIOTHERAPEUTEN

Tabel 62: Aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten naar geslacht (1986)	105
Tabel 63: Aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten naar geslacht vanaf 1985	106
Tabel 64: Aantal in 1985 gestarte en gestopte fysiotherapeuten	106
Tabel 65: Leeftijdsverdeling van fysiotherapeuten naar geslacht (1986)	107
Tabel 66: Leeftijdsverdeling van heilgymnasten/masseurs naar geslacht (1986)	108
Tabel 67: Aantal praktijken naar aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst vanaf 1985	109
Tabel 68: Aantal praktijken naar praktijksamenstelling (1986)	109
Tabel 69: Aantal fysiotherapeutenpraktijken naar praktijkomvang vanaf 1985	111
Tabel 70: Aantal fysiotherapeutenpraktijken naar praktijkomvang en provincie (1986)	112
Tabel 71: Gemiddeld aantal fysiotherapeuten per praktijk naar provincie (1986)	112
Tabel 72: Aantal fysiotherapeutenpraktijken naar praktijkomvang en urbanisatiegraad (1986)	113
Tabel 73: Gemiddeld aantal fysiotherapeuten per praktijk naar urbanisatiegraad (1986)	113
Tabel 74: Aantal jaren dat fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs in het bezit zijn van hun diploma (1986)	114
Tabel 75: Aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs naar provincie van opleiding (1986)	115
Tabel 76: Aantal fysiotherapeuten met of zonder een overeenkomst naar provincie van opleiding (1986)	115
Tabel 77: Aantal praktijken naar praktijksamenstelling per provincie (1986)	117
Tabel 78: Aantal praktijken naar praktijksamenstelling en urbanisatiegraad (1986)	117
Tabel 79: Aantal praktijken naar aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst en provincie (1986)	118
Tabel 80: Aantal praktijken naar aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst en urbanisatiegraad (1986)	118
Tabel 81: Aantal inwoners per fysiotherapeut naar provincie (1986)	120

Tabel 82: Aantal inwoners per fysiotherapeut naar urbanisatiegraad (1986)	120
Tabel 83: Vestigingsprovincie van fysiotherapeuten naar opleidingsprovincie (1986)	122
Tabel 84: Opleidingsprovincie van fysiotherapeuten naar vestigingsprovincie (1986)	122

LIJST VAN FIGUREN

pag

A. HUISARTSEN

Figuur 1: Verloop van het aantal huisartsen en assistent-huisartsen vanaf 1970 (1970 = 100)	25
Figuur 2: Leeftijdsopbouw van de zelfstandig gevestigde huisartsen (1970 en 1987)	26
Figuur 3: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers vanaf 1970	27
Figuur 4: Absoluut aantal gevestigde en vertrokken huisartsen naar geslacht vanaf 1970	27
Figuur 5: Leeftijdsopbouw van gevestigde en vertrokken huisartsen (1986)	29
Figuur 6: Vestigingswijze van nieuw gevestigde huisartsen vanaf 1970	30
Figuur 7: Praktijkvorm van nieuw gevestigde huisartsen vanaf 1970	31
Figuur 8: Redenen praktijkbeëindiging vanaf 1970	32
Figuur 9: De nieuwe functie van vertrokken huisartsen vanaf 1970	33
Figuur 10: Relatief aantal apotheekhoudende huisartsen vanaf 1970	34
Figuur 11: Leeftijdsopbouw van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen (1987)	35
Figuur 12: Praktijkvorm van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	37
Figuur 13: Leeftijdsopbouw en praktijkvorm van zelfstandig gevestigde huisartsen (1987)	38
Figuur 14: Leeftijdsopbouw zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad (1987)	42
Figuur 15: Praktijkvorm van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad (1987)	43
Figuur 16: Huisartsendichtheid per WGR-subregio (1987)	45
Figuur 17: Huisartsendichtheid per PHV (1987)	46
Figuur 18: Huisartsendichtheid per EGG (1987)	47

B. ADSPIRANT-HUISARTSEN

Figuur 19: Gemiddelde wachttijd voor de huisartsenopleiding vanaf 1974	54
--	----

C. VERLOSKUNDIGEN

	Figuur 20: Aantal verloskundigen naar functie vanaf 1970	65
	Figuur 21: Leeftijdsopbouw verloskundigen (1987)	66
	Figuur 22: Leeftijdsopbouw verloskundigen met eigen praktijk en klinisch werkzaam (1987)	67
☐	Figuur 23: Vestigings- en vertrekcijfers en vestigings- c.q. vertreksaldo van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1970	68
	Figuur 24: Relatief aantal zelfstandig praktizerende verloskundigen naar vestigingswijze vanaf 1970	70
☐	Figuur 25: Zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm vanaf 1970	72
	Figuur 26: Leeftijdsopbouw verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm (1987)	73
☐	Figuur 27: Verloskundigen naar functie en urbanisatiegraad (1987)	79
	Figuur 28: Verloskundigen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad (1987)	79
	Figuur 29: Verloskundigendichtheid per WGR-subregio (1987)	82
☐	Figuur 30: Verloskundigendichtheid per EGG (1987)	83

D. FYSIOTHERAPEUTEN

☐	Figuur 31: Aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs naar geslacht (1986)	105
	Figuur 32: Aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs naar wel of geen overeenkomst met het ziekenfonds (1986)	105
☐	Figuur 33: Leeftijdsopbouw fysiotherapeuten naar geslacht (1986)	107
	Figuur 34: Leeftijdsopbouw fysiotherapeuten naar geslacht en naar wel of geen overeenkomst met het ziekenfonds (1986)	108
	Figuur 35: Fysiotherapeutenpraktijken naar praktijksamenstelling (1986)	110
	Figuur 36: Aantal jaren in het bezit van het diploma (1986)	114
	Figuur 37: Aantal praktijken naar praktijksamenstelling en urbanisatiegraad (1986)	116

Figuur 38: Aantal praktijken naar aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst en urbanisatiegraad (1986)	119
Figuur 39: Fysiotherapeutendichtheid per WGR-subregio (1986)	121

CONTOURENKAARTEN

Figuur 40: Contourenkaart WGR-subregio's (1987)	124
Figuur 41: Contourenkaart plaatselijke huisartsenvereniging (1987)	126
Figuur 42: Contourenkaart Economische Geografische Gebieden (1987)	128

HUISARTSEN

HUISARTSEN

Op 1 januari 1987 zijn er 6205 zelfstandig gevestigde huisartsen in Nederland (tabel 1). Dit betekent dat in 1986 het aantal huisartsen met 70 is gestegen. In vergelijking met de vorige jaren, en zeker in vergelijking met 1985, is dit een geringe toename (zie ook tabel 4). Het wettelijk geregeld vestigingsbeleid voor huisartsen, in 1986 van kracht geworden, doet hier zijn invloed gelden. Er vond een sterke groei van het aantal zelfstandige huisartsen plaats in het jaar vóór het in werking treden van het vestigingsbesluit en een sterke afname van de groei in de periode daarna.

Ruim 9,5% van de zelfstandig gevestigde huisartsen is vrouw (tabel 1). Dit aandeel is stijgende, zij het zeer langzaam.

Het aantal assistent-huisartsen is in 1986 toegenomen en is weer op het niveau van 1985 en eerder. Het percentage vrouwen is bij deze categorie 61,6% en blijft daarmee op het niveau van de laatste jaren.

VESTIGING EN VERTREK

Het eerder genoemde vestigingsbeleid voor zelfstandig gevestigde huisartsen, heeft zijn invloed doen gelden op de vestigingscijfers van de laatste twee jaar. Het aantal zich zelfstandig vestigende huisartsen bedroeg in 1986 slechts 197 (tabel 4). Het aantal in 1986 gevestigde vrouwelijke huisartsen bedroeg 52 (26,4%), relatief iets meer dan in 1985.

Het totaal aantal zich in 1986 vestigende huisartsen (197) is aanzienlijk lager dan in de jaren daarvoor, zeker in vergelijking met 1985. Het in werking treden van het vestigingsbesluit in 1986 heeft er waarschijnlijk toe geleid, dat de groei die normaal gesproken in 1986 zou hebben plaatsgevonden, deels naar voren verschoven is. Gezien over de laatste twee jaar wijkt het gemiddeld aantal zich zelfstandig vestigende huisartsen per jaar niet wezenlijk af van de cijfers van de jaren daarvoor (tabel 4). De periode na het in werking treden van het vestigingsbesluit is waarschijnlijk nog te kort om het effect ervan op een juiste wijze te kunnen evalueren (Hingstman, 1987).

In 1986 hebben 127 huisartsen hun praktijk neergelegd, een aantal dat lager ligt dan in de afgelopen jaren (tabel 4). Het vestigingssaldo over 1986 komt hiermee op 70 te liggen. Gemiddeld over de afgelopen twee jaar is het vestigingssaldo echter normaal te noemen.

Het aantal niet-gesteunde vrije vestigingen is in 1986 vrijwel nihil, dit als gevolg van het in werking getreden vestigingsbesluit (tabel 6). Het aantal gesteunde vrije vestigingen daalde eveneens; het aantal huisartsen dat zich in een associatie vestigde steeg daarentegen, relatief gezien, tot 63,5%. Het percentage overnames bleef praktisch gelijk (tabel 6).

De meeste huisartsen (40,6%) beginnen in 1986 in een duopraktijk (tabel 7). Dit percentage is aanzienlijk gedaald. Ook het aandeel van de huisartsen dat zich in een solopraktijk vestigt bleef dalen (nu 34,5%). De percentages huisartsen die zich in 1986 vestigden in een groepspraktijk of in een gezondheidscentrum verdubbelden zich (tot respectievelijk 12,2% en 12,7%).

Voor een meerderheid (66,1%) van de 127 huisartsen die in 1986 de praktijk hebben neergelegd, geldt als reden het natuurlijk verloop (tabel 8). Dit percentage is voor het eerst sinds jaren gedaald. Het percentage huisartsen dat in 1986 een andere functie betrok nam toe tot 33,9%. De meerderheid (55,8%) van de huisartsen die in 1986 de praktijk hebben verruild voor een andere functie in de gezondheidszorg, oefent een sociaal geneeskundig beroep uit (tabel 9).

LEEFTIJD, PRAKTIJKVORM, VESTIGINGSDUUR EN APOTHEEKHOUDEND

De leeftijdsopbouw van de zelfstandig gevestigde huisartsen laat zien dat ruim 44% van de vrouwelijke en 15,4% van de mannelijke huisartsen op 1 januari 1987 jonger is dan 35 jaar (tabel 2). Opnieuw zijn deze percentages in vergelijking met het vorige jaar gedaald. Het percentage huisartsen ouder dan 60 jaar bedraagt 8,1%, hetgeen een lichte stijging betekent in vergelijking met 1986.

Ook bij de leeftijdsverdeling van de assistent-huisartsen zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen groot: 43,9% van de vrouwelijke assistent-huisartsen is 35 jaar of ouder, bij de mannen slechts 30,5% (tabel 3).

Verreweg de meeste huisartsen werken solo (55,3%). Dit percentage neemt ieder jaar iets verder af (tabel 13). In 1970 werkte nog 86% in een solopraktijk. De percentages betreffende de overige praktijkvormen nemen ieder jaar iets toe. De verschillen met 1986 zijn echter zeer klein.

Als gekeken wordt naar de leeftijdsopbouw van huisartsen werkzaam in de verschillende praktijkvormen, dan blijkt dat de solowerkende huisartsen relatief wat ouder zijn. Bijna 22% van hen is 55 jaar of ouder. Van huisartsen in duopraktijken en groepspraktijken is zo'n

13% ouder dan 55 jaar en van de huisartsen werkzaam in gezondheidscentra slechts 4,9% (tabel 14).

Van de assistent-huisartsen is het merendeel werkzaam in een solo-praktijk (73,0%). De verschillen met vorig jaar zijn vrijwel nihil (tabel 16).

Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is 54,2% korter dan 11 jaar gevestigd (tabel 15), 12% is reeds langer dan 20 jaar als huisarts gevestigd.

Ook in 1986 is het aantal apotheekhoudende huisartsen verder gedaald en bedraagt momenteel 815 (13,1%) (tabel 10). Apotheekhoudende huisartsen zijn relatief ouder dan niet-apotheekhoudende huisartsen (tabel 11) en vinden we voor het merendeel in het landelijk gebied en in het verstedelijkt landelijk gebied (samen 85,9%) (tabel 12). In het landelijk gebied is 51,4% van alle huisartsen aldaar apotheekhoudend.

SPREIDING EN DICHTHEID

In tabel 17 wordt een verdeling gegeven van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie per 1 januari 1987. Tabel 18 laat zien dat 26,3% van alle huisartsen in Nederland gevestigd is in de grote steden. Bij de vrouwelijke huisartsen is dit zelfs 38,2%. In het landelijk gebied daarentegen is het relatieve aandeel van de vrouwelijke huisartsen geringer dan van de mannen. Uit tabel 20 kan worden afgeleid dat de huisartsen, gevestigd in de grote en middelgrote steden, relatief iets jonger zijn dan huisartsen gevestigd in de overige gebieden. De verschillen zijn echter geringer dan vorig jaar.

Opvallend zijn de grote regionale verschillen in praktijkvorm (tabel 21). In de provincie Groningen werkt bijna 70% van de huisartsen in een solopraktijk, tegen slechts 22,6% in Flevoland. In Flevoland werkt 67,9% van alle huisartsen in een gezondheidscentrum (landelijk gemiddelde is 7,3%). De groepspraktijken zijn het best vertegenwoordigd in Limburg en Noord-Brabant, duopraktijken vinden we relatief het meest in Limburg en Drenthe.

Het aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts is per 1 januari 1987 verder gedaald tot 2355. Indien in de berekening ook de assistent-huisartsen worden meegeteld dan komen we voor 1 januari 1987 op 2244 inwoners per huisarts. De huisartsendichtheid is niet overal in Nederland gelijk. Het aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts is het hoogst in Overijssel (2574) en het laagst

in Noord-Holland (2169) (tabel 23). In de grote steden van ons land wordt de hoogste huisartsendichtheid genoteerd (2058 inwoners per huisarts) (tabel 24). De laagste dichtheid komen we tegen in de forensengemeenten (2354).

In figuur 16 zijn de verschillen per WGR-subregio weergegeven. De regio-indeling is relevant voor het vestigingsbeleid, omdat het als uitgangspunt dient voor de gebiedsindeling die bij het vestigingsbeleid wordt gehanteerd. Overigens blijkt uit onderzoek dat het vestigingsbeleid in de praktijk vaak op een veel lager regionaal niveau wordt uitgevoerd, namelijk de gemeente (VNG, 1987). Uit de gegevens per WGR-subregio kan worden afgeleid dat in Noord-Drenthe, Oost-Groningen, Overijssel, delen van Gelderland en Zuid-Holland de huisartsendichtheid het laagst is. De hoogste dichtheden komen we onder andere tegen in Kennemerland, 't Gooi, Helmond, Flevoland, West-Friesland, Zuid-West Drenthe, Noord-Groningen en de universiteitssteden Amsterdam en Nijmegen.

BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft

Assistent-huisarts - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal half jaar) als assistent in de praktijk van een zelfstandig gevestigde huisarts werkt

Gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartspraktijk met instemming en/of steun van (een deel van) de buurt-collega's, in de vorm van overdracht van patiënten, sluiting van omliggende praktijken, aanbieding van waarnemingsmogelijkheden of nevenfuncties

Niet-gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartsenpraktijk zonder instemming van buurt-collega's

Overname - vestiging van een huisarts door de voortzetting van een bestaande huisartspraktijk

Associatie - vestiging van een huisarts door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde huisartsen of door de voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuwe huisartsen in de vorm van een maatschap

Solopraktijk - praktijkvoering door een zelfstandig gevestigde huisarts (al of niet in samenwerking met een assistent-huisarts)

Duopraktijk - praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen in maatschap al of niet in een gezamenlijk praktijkgebouw (niet zijnde een gezondheidscentrum)

Groepspraktijk - praktijkvoering door tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak

Gezondheidscentrum - praktijkvoering van tenminste een zelfstandig gevestigde huisarts, een wijkverpleegkundige en een maatschappelijk werkende onder één dak

Apotheekhoudende huisarts - een zelfstandig gevestigde huisarts met een apotheekvergunning

Vestigingsduur - het aantal jaren dat een huisarts gevestigd is in de huidige praktijk

Urbanisatiegraad - typologie van gemeenten waarin de mate van verstedelijking is weergegeven. (Naar: J.J. Harts, 1979)

Landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw

Verstedelijkt landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste woonkern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in niet-agrarische sector

Forensengemeente : Gemeente met grootste kern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke beroepsbevolking forens

Stedelijke gemeenten: Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km² en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km²; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:

1. Kleine steden : gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom

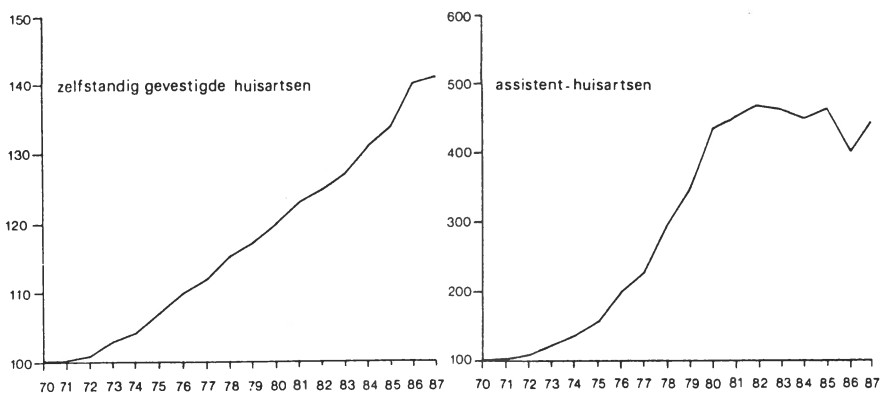
2. Middelgrote steden : gemeenten met tussen 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom

3. Grote steden : gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

Tabel 1: Absoluut aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen, naar geslacht vanaf 1 januari 1970.

	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen			totaal		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
1970	4267	127	4394	9	61	70	4276	188	4464
1971	4265	125	4390	9	63	72	4274	188	4462
1972	4291	122	4413	12	64	76	4303	186	4489
1973	4393	123	4516	17	68	85	4410	191	4601
1974	4438	127	4565	24	71	95	4462	198	4660
1975	4546	139	4685	35	76	111	4581	215	4796
1976	4678	153	4831	48	90	138	4726	243	4969
1977	4771	163	4934	51	107	158	4822	270	5092
1978	4879	178	5057	87	116	203	4966	294	5260
1979	4966	191	5157	95	147	242	5061	338	5399
1980	5037	216	5253	123	181	304	5160	397	5557
1981	5130	255	5385	111	205	316	5241	460	5701
1982	5195	285	5480	107	219	326	5302	504	5806
1983	5272	321	5593	96	226	322	5368	547	5915
1984	5339	401	5740	103	210	313	5442	611	6053
1985	5432	472	5904	125	197	322	5557	669	6226
1986	5584	551	6135	108	180	288	5692	731	6423
1987	5608	597	6205	118	189	307	5726	786	6512

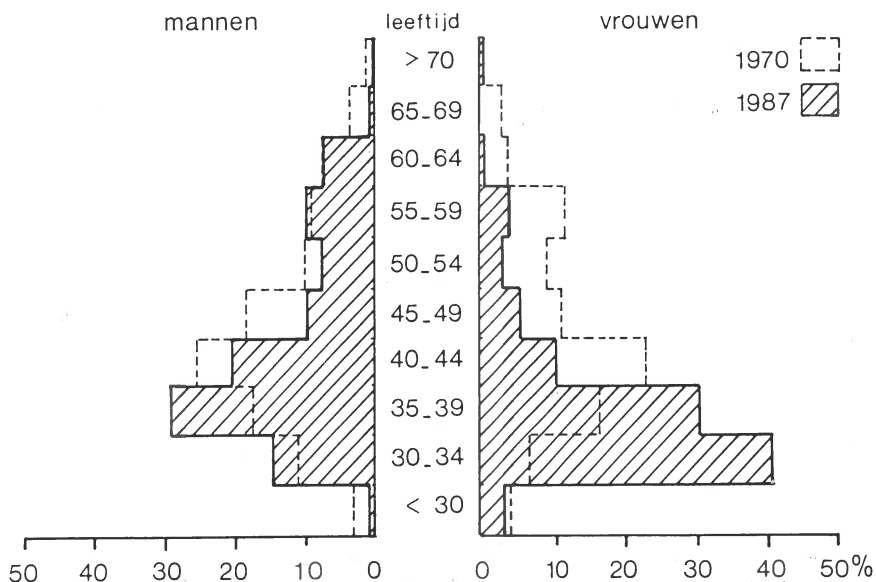
Figuur 1: Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen vanaf 1970 (1970=100)

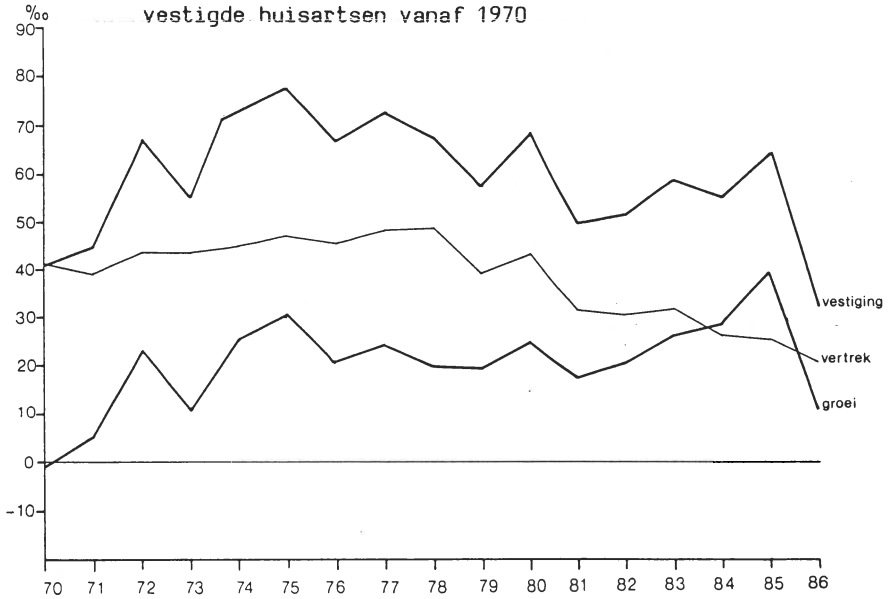
Tabel 2: Absolute en relatieve leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1987.

Leeftijd	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	46	0,8	19	3,2	65	1,0
30-34	815	14,6	245	41,0	1060	17,1
35-39	1616	28,8	186	31,2	1802	29,0
40-44	1140	20,3	64	10,7	1204	19,4
45-49	546	9,7	33	5,5	579	9,3
50-54	409	7,3	17	2,9	426	6,9
55-59	546	9,7	23	3,9	569	9,2
60-64	398	7,1	5	0,8	403	6,5
65-69	61	1,1	-	-	61	1,0
70 jaar en ouder	31	0,6	5	0,8	36	0,6
Totaal	5608	100,0	597	100,0	6205	100,0

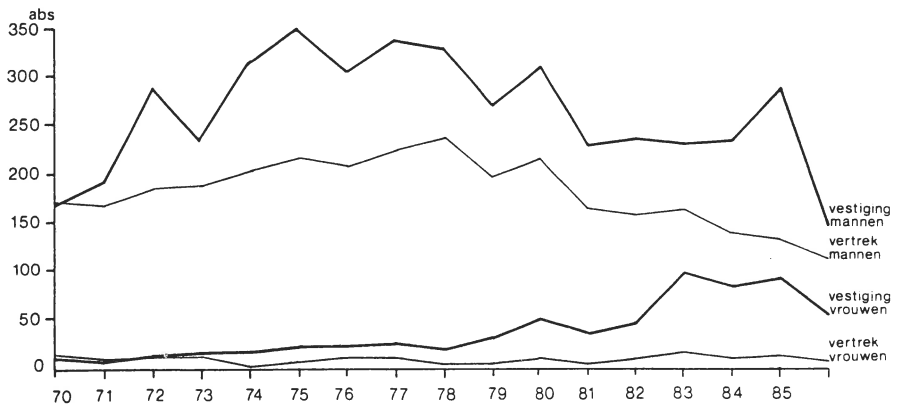
Figuur 2: Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1970 en per 1 januari 1987

Figuur 3: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

Figuur 4: Absoluut aantal gevestigde en vertrokken huisartsen (zelfstandig gevestigde) naar geslacht vanaf 1970

Tabel 3: Absolute en relatieve leeftijdsverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1987.

Leeftijd	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	18	15,3	20	10,6	38	12,4
30-34	64	54,2	86	45,5	150	48,8
35-39	22	18,6	48	25,4	70	22,8
40 jaar en ouder	14	11,9	35	18,5	49	16,0
Totaal	118	100,0	189	100,0	307	100,0

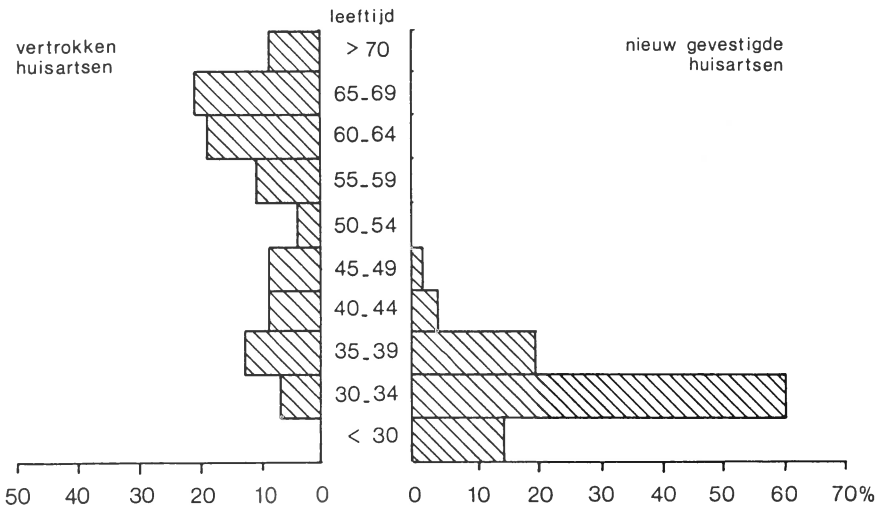
Tabel 4: Absoluut aantal nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen dat de praktijk heeft neergelegd naar geslacht vanaf 1 januari 1970.

	Nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen			Huisartsen die praktijk hebben neergelegd			Vestigingen saldo		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
1970	168	8	176	170	10	180	- 2	- 2	- 4
1971	192	5	197	166	8	174	+ 26	- 3	+ 23
1972	287	12	299	185	11	196	+102	+ 1	+103
1973	234	14	248	189	10	199	+ 45	+ 4	+ 49
1974	313	15	328	205	3	208	+108	+12	+120
1975	349	21	370	217	7	224	+132	+14	+146
1976	304	21	325	211	11	222	+ 93	+10	+103
1977	336	27	363	228	12	240	+108	+15	+123
1978	328	18	346	241	5	246	+ 87	+13	+100
1979	270	30	300	199	5	204	+ 71	+25	+ 96
1980	312	50	362	219	11	230	+ 93	+39	+132
1981	232	36	268	167	6	173	+ 65	+30	+ 95
1982	238	47	285	161	11	172	+ 77	+36	+113
1983	233	97	330	166	17	183	+ 67	+80	+147
1984	236	84	320	143	13	156	+ 93	+71	+164
1985	292	94	386	136	16	152	+156	+78	+234
1986	145	52	197	121	6	127	+ 24	+46	+ 70

Tabel 5: Leeftijdsverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1986.

Leeftijd	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen		huisartsen die zijn gestopt	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	29	14,7	-	-
30-34	119	60,4	8	6,3
35-39	39	19,8	16	12,6
40-44	7	3,6	11	8,7
45-49	3	1,5	11	8,7
50-54	-	-	5	3,9
55-59	-	-	14	11,0
60-64	-	-	24	18,9
65-69	-	-	27	21,2
70 jaar en ouder	-	-	11	8,7
Totaal	197	100,0	127	100,0

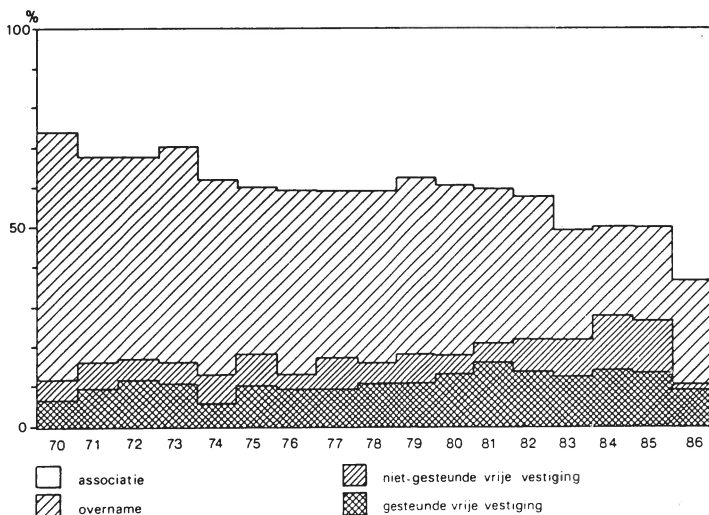
Figuur 5: Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen die zich in 1986 hebben gevestigd of met de praktijk zijn gestopt.

Tabel 6: Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970.

	Gesteunde vrije vestiging		niet-gesteunde vrije vestiging		overname		associatie		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	11	6,3	10	5,7	106	60,2	49	27,8	176	100,0
1971	19	9,6	14	7,1	101	51,3	63	32,0	197	100,0
1972	35	11,7	17	5,7	151	50,5	96	32,1	299	100,0
1973	26	10,5	15	6,1	134	54,0	73	29,4	248	100,0
1974	19	5,8	24	7,3	150	45,7	135	41,2	328	100,0
1975	38	10,3	28	7,5	155	41,9	149	40,3	370	100,0
1976	32	9,8	11	3,4	150	46,2	132	40,6	325	100,0
1977	35	9,6	29	8,0	151	41,6	148	40,8	363	100,0
1978	39	11,3	17	4,9	149	43,1	141	40,7	346	100,0
1979	34	11,3	21	7,0	133	44,4	112	37,3	300	100,0
1980	48	13,2	17	4,7	153	42,3	144	39,8	362	100,0
1981	45	16,8	12	4,5	103	38,4	108	40,3	268	100,0
1982	40	14,0	24	8,4	101	35,5	120	42,1	285	100,0
1983	43	13,0	31	9,4	90	27,3	166	50,3	330	100,0
1984	46	14,4	44	13,7	71	22,2	159	49,7	320	100,0
1985	54	14,0	50	12,9	91	23,6	191	49,5	386	100,0
1986	18	9,1	3	1,5	51	25,9	125	63,5	197	100,0

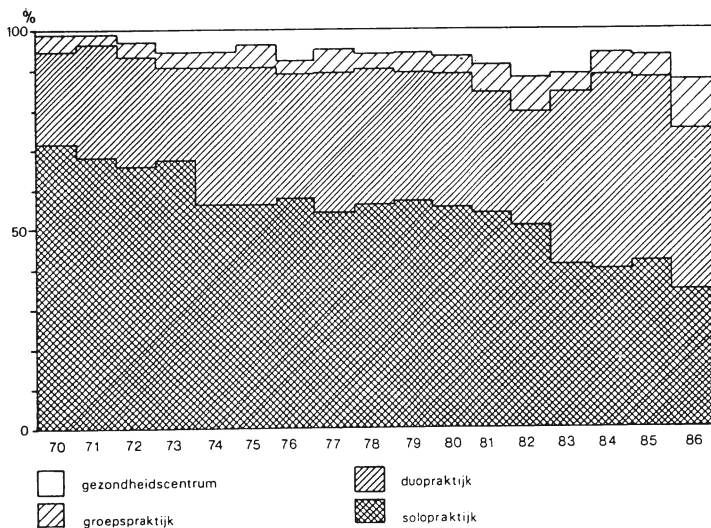
Figuur 6: Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

Tabel 7: Praktijkvorm van huisartsen die zich in de periode 1970-1986 nieuw hebben gevestigd.

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheidscentrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	126	71,6	41	23,3	8	4,5	1	0,6	176	100,0
1971	134	68,0	56	28,4	5	2,6	2	1,0	197	100,0
1972	197	65,9	82	27,5	10	3,3	10	3,3	299	100,0
1973	168	67,7	57	23,0	9	3,6	14	5,7	248	100,0
1974	186	56,7	112	34,1	14	4,3	16	4,9	328	100,0
1975	209	56,5	127	34,3	18	4,9	16	4,3	370	100,0
1976	189	58,1	100	30,8	11	3,4	25	7,7	325	100,0
1977	197	54,3	127	35,0	21	5,8	18	4,9	363	100,0
1978	194	56,1	116	33,5	14	4,0	22	6,4	346	100,0
1979	172	57,4	97	32,3	15	5,0	16	5,3	300	100,0
1980	201	55,5	121	33,4	17	4,7	23	6,4	362	100,0
1981	145	54,1	81	30,2	19	7,1	23	8,6	268	100,0
1982	146	51,2	81	28,4	24	8,4	34	12,0	285	100,0
1983	136	41,2	143	43,3	16	4,9	35	10,6	330	100,0
1984	128	40,0	156	48,8	18	5,6	18	5,6	320	100,0
1985	163	42,2	178	46,1	22	5,7	23	6,0	386	100,0
1986	68	34,5	80	40,6	24	12,2	25	12,7	197	100,0

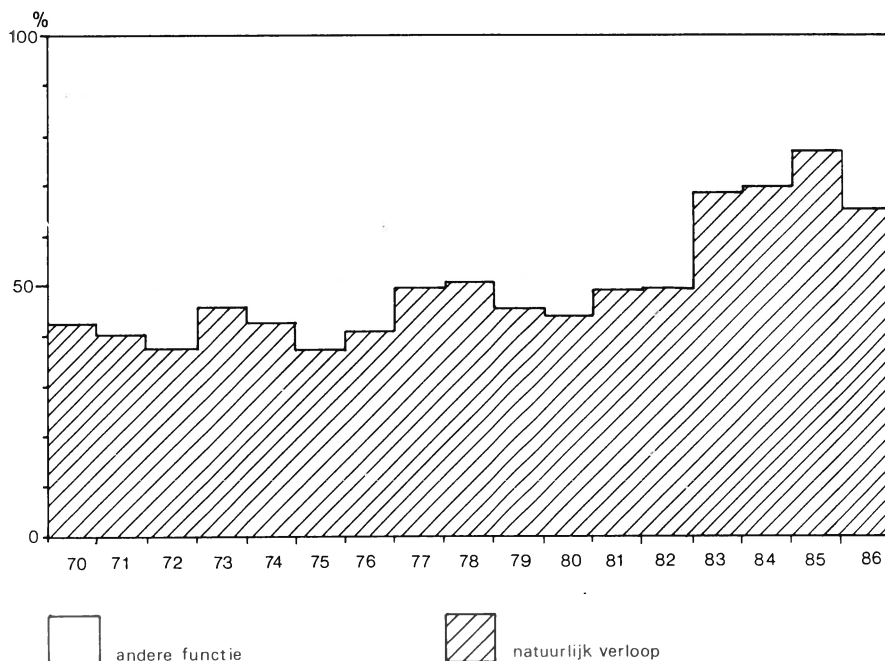
Figuur 7: Praktijkvorm van huisartsen die zich in de periode 1970-1986 nieuw hebben gevestigd

Tabel 8: Reden praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970.

	Natuurlijk verloop		Andere functie		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	77	42,8	103	57,2	180	100,0
1971	71	40,8	103	59,2	174	100,0
1972	74	37,8	122	62,2	196	100,0
1973	92	46,2	107	53,8	199	100,0
1974	90	43,3	118	56,7	208	100,0
1975	84	37,5	140	62,5	224	100,0
1976	91	41,0	131	59,0	222	100,0
1977	119	49,6	121	50,4	240	100,0
1978	125	50,8	121	49,2	246	100,0
1979	93	45,6	111	54,4	204	100,0
1980	102	44,3	128	55,7	230	100,0
1981	85	49,1	88	50,9	173	100,0
1982	86	50,0	86	50,0	172	100,0
1983	126	68,9	57	31,1	183	100,0
1984	109	69,9	47	30,1	156	100,0
1985	117	77,0	35	23,0	152	100,0
1986	84	66,1	43	33,9	127	100,0

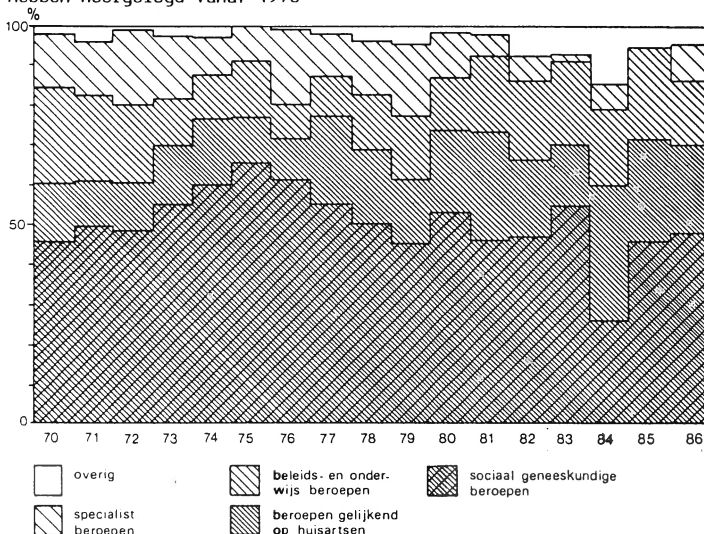
Figuur 8: Reden praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

Tabel 9: De nieuwe functie van de sinds 1970 vertrokken huisartsen.

	Sociaal geneeskundige beroepen		beroepen gelijkend op huisartsen		beleids- en onderwijssector		specialist. beroepen		overig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	47	45,6	15	14,6	25	24,3	14	13,6	2	1,9	103	100,0
1971	51	49,5	12	11,6	22	21,4	14	13,6	4	3,9	103	100,0
1972	59	48,4	15	12,3	24	19,7	23	18,8	1	0,8	122	100,0
1973	59	55,1	16	15,0	13	12,1	17	15,9	2	1,9	107	100,0
1974	71	60,2	20	17,0	13	11,0	11	9,3	3	2,5	118	100,0
1975	92	65,7	16	11,4	20	14,3	12	8,6	-	-	140	100,0
1976	80	61,1	14	10,7	11	8,4	24	18,3	2	1,5	131	100,0
1977	67	55,4	27	22,3	12	9,9	13	10,7	2	1,7	121	100,0
1978	61	50,4	23	19,0	17	14,1	16	13,2	4	3,3	121	100,0
1979	50	45,1	18	16,2	18	16,2	20	18,0	5	4,5	111	100,0
1980	68	53,1	27	21,1	17	13,3	14	10,9	2	1,6	128	100,0
1981	40	45,4	24	27,3	17	19,3	5	5,7	2	2,3	88	100,0
1982	40	46,5	17	19,8	17	19,8	5	5,8	7	8,1	86	100,0
1983	31	54,4	9	15,8	12	21,0	1	1,8	4	7,0	57	100,0
1984	12	25,5	16	34,0	9	19,2	3	6,4	7	14,9	47	100,0
1985	16	45,7	9	25,7	8	22,9	-	-	2	5,7	35	100,0
1986	24	55,8	6	13,9	7	16,3	4	9,3	2	4,7	43	100,0

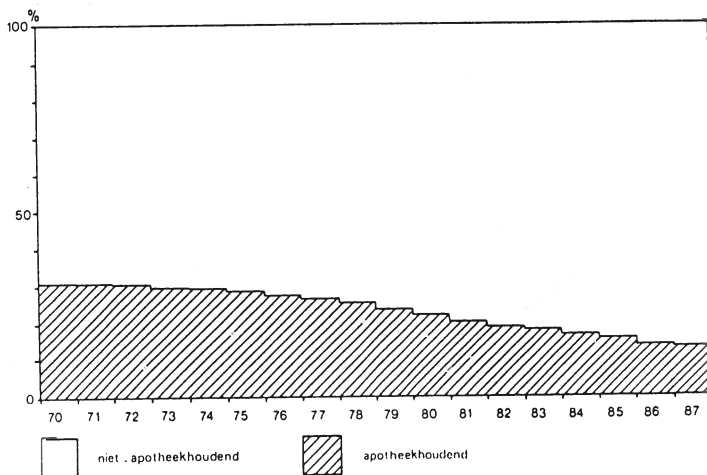
Figuur 9: Procentuele verdeling van nieuwe functies van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd vanaf 1970

Tabel 10: Absoluut en relatief aantal apotheekhoudende zelfstandig gevestigde huisartsen (vergunninghouders) vanaf 1 januari 1970.

	apotheekhoudend		niet-apotheekhoudend		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	1366	31,1	3028	68,9	4394	100,0
1971	1359	31,0	3031	69,0	4390	100,0
1972	1346	30,5	3067	69,5	4413	100,0
1973	1354	30,0	3162	70,0	4516	100,0
1974	1343	29,4	3222	70,6	4565	100,0
1975	1332	28,4	3353	71,6	4685	100,0
1976	1323	27,4	3508	72,6	4831	100,0
1977	1306	26,5	3628	73,5	4934	100,0
1978	1274	25,2	3783	74,8	5057	100,0
1979	1218	23,6	3939	76,4	5157	100,0
1980	1159	22,1	4094	77,9	5253	100,0
1981	1086	20,2	4299	79,8	5385	100,0
1982	1023	18,7	4457	81,3	5480	100,0
1983	999	17,9	4594	82,1	5593	100,0
1984	958	16,7	4782	83,3	5740	100,0
1985	910	15,4	4994	84,6	5904	100,0
1986	853	13,9	5282	86,1	6135	100,0
1987	815	13,1	5390	86,9	6205	100,0

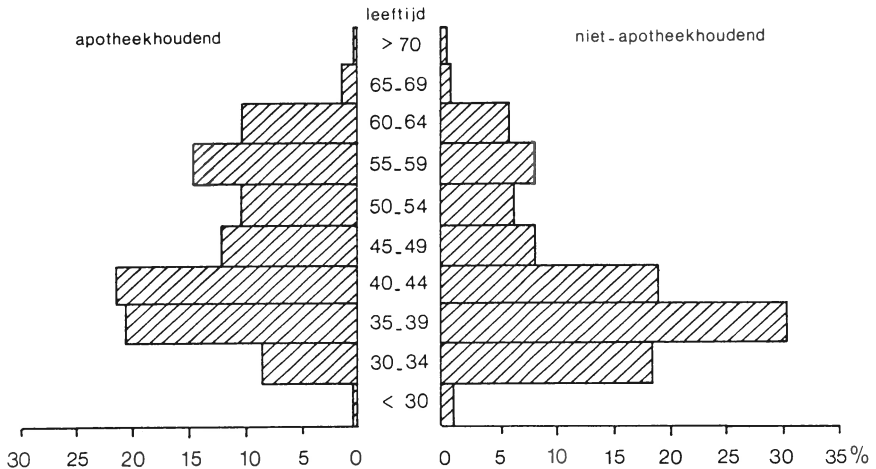
Figuur 10: Relatief aantal apotheekhoudende huisartsen vanaf 1970

Tabel 11: Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1987

	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	4	0,5	61	1,1
30-34	71	8,7	989	18,4
35-39	166	20,4	1636	30,4
40-44	174	21,4	1030	19,1
45-49	98	12,0	481	8,9
50-54	84	10,3	342	6,4
55-59	120	14,7	449	8,3
60-64	84	10,3	319	5,9
65-69	11	1,3	50	0,9
70 jaar en ouder	3	0,4	33	0,6
Totaal	815	100,0	5390	100,0

Figuur 11: Leeftijdsopbouw van huisartsen met een apotheek en huisartsen zonder een apotheek per 1 januari 1987

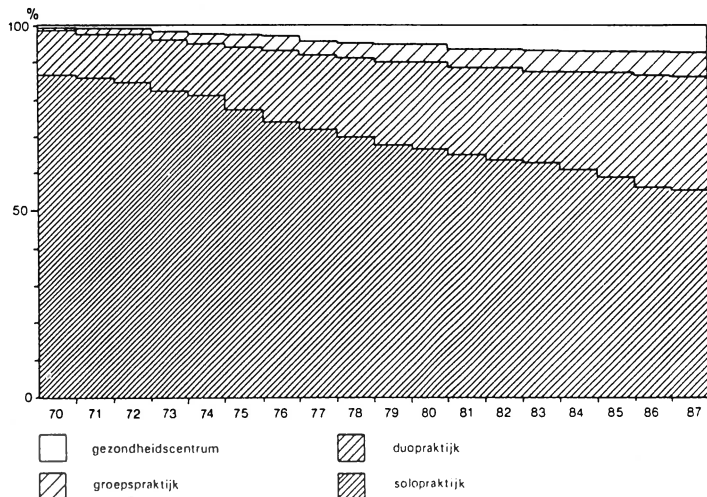
Tabel 12: Absoluut en relatief aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1987

	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
landelijk gebied	355	43,6	335	6,2
verstedelijkt landelijk gebied	345	42,3	1047	19,4
forensengemeenten	63	7,7	800	14,9
kleine steden	30	3,7	621	11,5
middelgrote steden	14	1,7	963	17,9
grote steden	8	1,0	1624	30,1
Totaal	815	100,0	5390	100,0

Tabel 13: Absolute en relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1 januari 1970

Jaar	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheids- centrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	3795	86,4	529	12,0	53	1,2	17	0,4	4394	100,0
1971	3767	85,8	528	12,0	71	1,6	24	0,6	4390	100,0
1972	3727	84,5	575	13,0	80	1,8	31	0,7	4413	100,0
1973	3725	82,5	626	13,9	113	2,5	52	1,1	4516	100,0
1974	3698	81,0	654	14,3	131	2,9	82	1,8	4565	100,0
1975	3623	77,3	787	16,8	162	3,5	113	2,4	4685	100,0
1976	3590	74,3	915	19,0	184	3,8	142	2,9	4831	100,0
1977	3560	72,1	995	20,2	192	3,9	187	3,8	4934	100,0
1978	3534	69,9	1092	21,6	209	4,1	222	4,4	5057	100,0
1979	3499	67,8	1167	22,6	245	4,8	246	4,8	5157	100,0
1980	3494	66,5	1236	23,5	257	4,9	266	5,1	5253	100,0
1981	3503	65,1	1320	24,5	260	4,8	302	5,6	5385	100,0
1982	3499	63,8	1377	25,1	277	5,1	327	6,0	5480	100,0
1983	3522	63,0	1391	24,9	315	5,6	365	6,5	5593	100,0
1984	3507	61,1	1517	26,4	316	5,5	400	7,0	5740	100,0
1985	3470	58,8	1666	28,2	340	5,8	428	7,2	5904	100,0
1986	3449	56,2	1855	30,2	391	6,4	440	7,2	6135	100,0
1987	3433	55,3	1893	30,5	426	6,9	453	7,3	6205	100,0

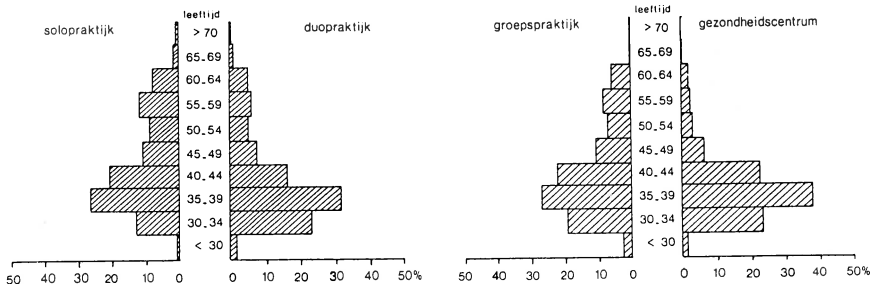
Figuur 12: Praktijkvorm van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1 januari 1970

Tabel 14: Zelfstandig gevestigde huisartsen naar leeftijd en praktijkvorm per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheidscentrum	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	20	0,6	29	1,5	10	2,4	6	1,3
30-34	429	12,5	446	23,6	80	18,8	105	23,2
35-39	903	26,3	614	32,4	113	26,5	172	38,0
40-44	692	20,2	317	16,7	93	21,8	102	22,5
45-49	356	10,4	150	7,9	43	10,1	30	6,6
50-54	283	8,2	98	5,2	29	6,8	16	3,5
55-59	408	11,9	115	6,0	34	8,0	12	2,7
60-64	273	7,9	99	5,2	22	5,2	9	2,0
65-69	41	1,2	18	1,0	1	0,2	1	0,2
70 jaar en ouder	28	0,8	7	0,4	1	0,2	-	-
Totaal	3433	100,0	1893	100,0	426	100,0	453	100,0

Figuur 13: Leeftijdsoopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1987

Tabel 15: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1987

Vestigingsduur	Aantal huisartsen	
	abs	%
0- 5 jaar	1837	29,6
6-10 jaar	1528	24,6
11-15 jaar	1092	17,6
16-20 jaar	565	9,1
21-25 jaar	438	7,1
26-30 jaar	496	8,0
meer dan 30 jaar	249	4,0
Totaal	6205	100,0

Tabel 16: Absolute en relatieve verdeling van het aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1 januari 1970

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheidscentrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	64	91,4	6	8,6	-	-	-	-	70	100,0
1971	63	87,5	8	11,1	1	1,4	-	-	72	100,0
1972	64	84,2	11	14,5	1	1,3	-	-	76	100,0
1973	74	87,1	8	9,4	2	2,3	1	1,2	85	100,0
1974	87	91,6	5	5,3	1	1,0	2	2,1	95	100,0
1975	98	88,3	9	8,1	1	0,9	3	2,7	111	100,0
1976	120	87,0	14	10,1	1	0,7	3	2,2	138	100,0
1977	129	81,7	15	9,5	4	2,5	10	6,3	158	100,0
1978	168	82,7	15	7,4	5	2,5	15	7,4	203	100,0
1979	202	83,5	16	6,6	8	3,3	16	6,6	242	100,0
1980	256	84,2	22	7,2	7	2,3	19	6,3	304	100,0
1981	253	80,1	26	8,2	13	4,1	24	7,6	316	100,0
1982	260	79,7	28	8,6	9	2,8	29	8,9	326	100,0
1983	261	81,0	27	8,4	8	2,5	26	8,1	322	100,0
1984	242	77,3	34	10,9	7	2,2	30	9,6	313	100,0
1985	242	75,2	42	13,0	7	2,2	31	9,6	322	100,0
1986	208	72,2	43	15,0	9	3,1	28	9,7	288	100,0
1987	224	73,0	45	14,6	8	2,6	30	9,8	307	100,0

Tabel 17: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie per 1 januari 1987

	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Groningen	210	23	233	5	11	16
Friesland	240	19	259	11	8	19
Drenthe	180	5	185	1	7	8
Overijssel	371	19	390	7	7	14
Flevoland	71	13	84	2	-	2
Gelderland	677	67	744	12	19	31
Utrecht	358	53	411	6	17	23
Noord-Holland	932	144	1076	18	30	48
Zuid-Holland	1148	153	1301	25	52	77
Zeeland	144	9	153	3	6	9
Noord-Brabant	842	58	900	11	17	28
Limburg	435	34	469	17	15	32
Nederland	5608	597	6205	118	189	307

Tabel 18: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1987

	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	648	11,6	42	7,0	690	11,1
Verstedelijkt land.geb.	1286	22,9	106	17,8	1392	22,4
Forensengem.	772	13,8	91	15,2	863	13,9
Kleine steden	602	10,7	49	8,2	651	10,5
Middelgrote steden	896	16,0	81	13,6	977	15,8
Grote steden	1404	25,0	228	38,2	1632	26,3
Nederland	5608	100,0	597	100,0	6205	100,0

Tabel 19: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1987

	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	16	13,6	33	17,5	49	16,0
Verstedelijkt landelijk gebied	32	27,1	37	19,6	69	22,5
Forensengem.	14	11,9	27	14,3	41	13,3
Kleine steden	5	4,2	18	9,5	23	7,5
Middelgrote steden	23	19,5	24	12,7	47	15,3
Grote steden	28	23,7	50	26,4	78	25,4
Nederland	118	100,0	189	100,0	307	100,0

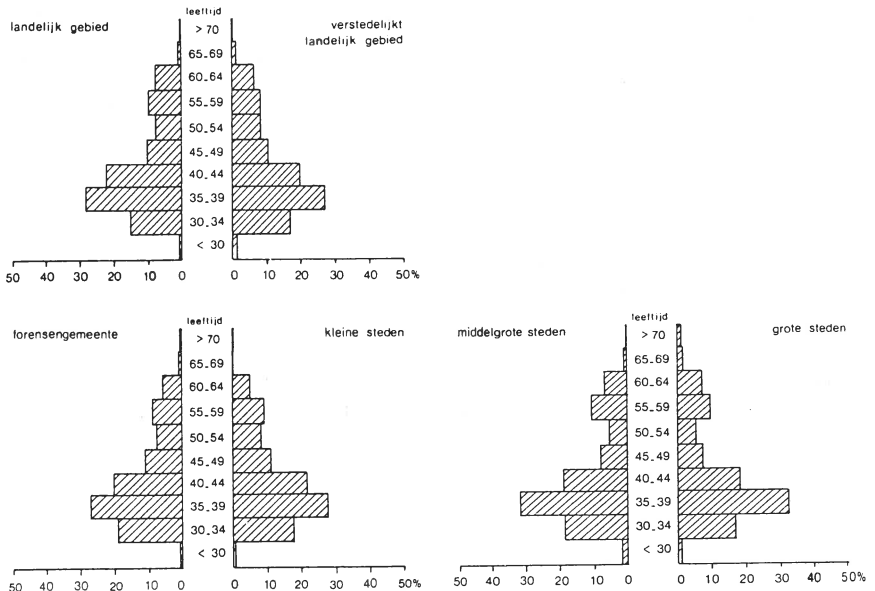
Tabel 20: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en leeftijd per 1 januari 1987

	Landelijk gebied		Verstedelijkt landelijk gebied		Forensengemeenten		Kleine steden		Middelgrote steden		Grote steden	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	5	0,7	18	1,3	7	0,8	4	0,6	14	1,4	17	1,1
30-34	103	14,9	236	16,9	159	18,4	113	17,4	179	18,3	270	16,6
35-39	189	27,4	376	27,0	228	26,4	180	27,6	305	31,2	524	32,1
40-44	148	21,5	274	19,7	171	19,8	138	21,2	178	18,2	295	18,1
45-49	69	10,0	145	10,4	94	10,9	71	10,9	76	7,8	124	7,6
50-54	52	7,5	118	8,5	65	7,6	53	8,1	51	5,2	87	5,3
55-59	66	9,6	118	8,5	76	8,8	58	8,9	99	10,2	152	9,3
60-64	51	7,4	88	6,3	50	5,8	31	4,8	65	6,7	118	7,2
65-69	5	0,7	15	1,1	8	0,9	1	0,2	7	0,7	25	1,5
70 jaar en ouder	2	0,3	4	0,3	5	0,6	2	0,3	3	0,3	20	1,2
Totaal	690	100,0	1392	100,0	863	100,0	651	100,0	977	100,0	1632	100,0

Tabel 21: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheids- centrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	162	69,5	38	16,3	21	9,0	12	5,2	233	100,0
Friesland	155	59,9	94	36,3	5	1,9	5	1,9	259	100,0
Drenthe	86	46,5	73	39,4	12	6,5	14	7,6	185	100,0
Overijssel	249	63,9	100	25,6	25	6,4	16	4,1	390	100,0
Flevoland	19	22,6	8	9,5	-	-	57	67,9	84	100,0
Gelderland	421	56,6	249	33,5	44	5,9	30	4,0	744	100,0
Utrecht	224	54,5	100	24,3	44	10,7	43	10,5	411	100,0
Noord-Holland	623	57,9	293	27,2	56	5,2	104	9,7	1076	100,0
Zuid-Holland	803	61,7	353	27,1	37	2,9	108	8,3	1301	100,0
Zeeland	97	63,4	47	30,7	6	3,9	3	2,0	153	100,0
Noord-Brabant	429	47,7	338	37,5	106	11,8	27	3,0	900	100,0
Limburg	165	35,2	200	42,6	70	14,9	34	7,3	469	100,0
Nederland	3433	55,3	1893	30,5	426	6,9	453	7,3	6205	100,0

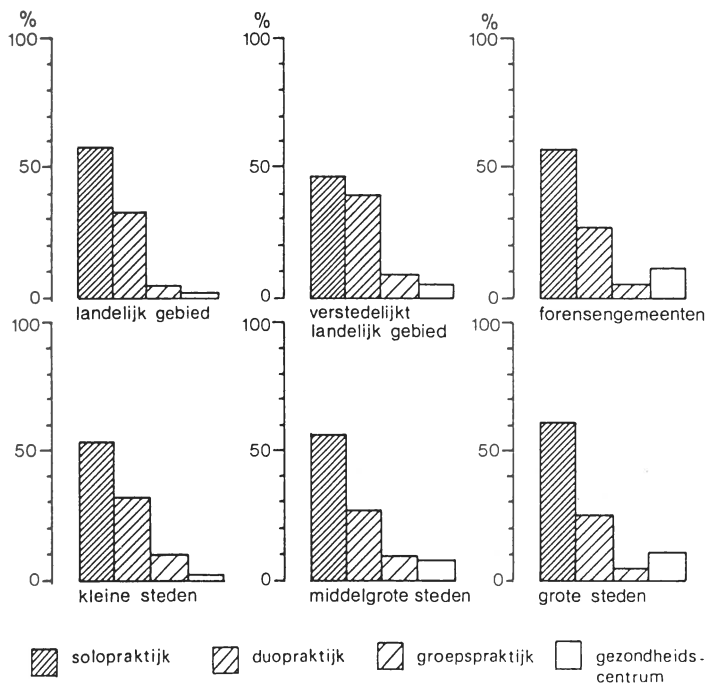
Figuur 14: De leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1987 naar urbanisatiegraad

Tabel 22: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheidscentrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	407	59,0	230	33,3	38	5,5	15	2,2	690	100,0
Verstedelijkt landelijk gebied	644	46,3	542	38,9	126	9,1	80	5,7	1392	100,0
Forensengemeenten	495	57,4	229	26,5	39	4,5	100	11,6	863	100,0
Kleine steden	351	53,9	216	33,2	64	9,8	20	3,1	651	100,0
Middelgrote steden	547	56,0	271	27,7	84	8,6	75	7,7	977	100,0
Grote steden	989	60,6	405	24,8	75	4,6	163	10,0	1632	100,0
Nederland	3433	55,3	1893	30,5	426	6,9	453	7,3	6205	100,0

Figuur 15: Relatief aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1987

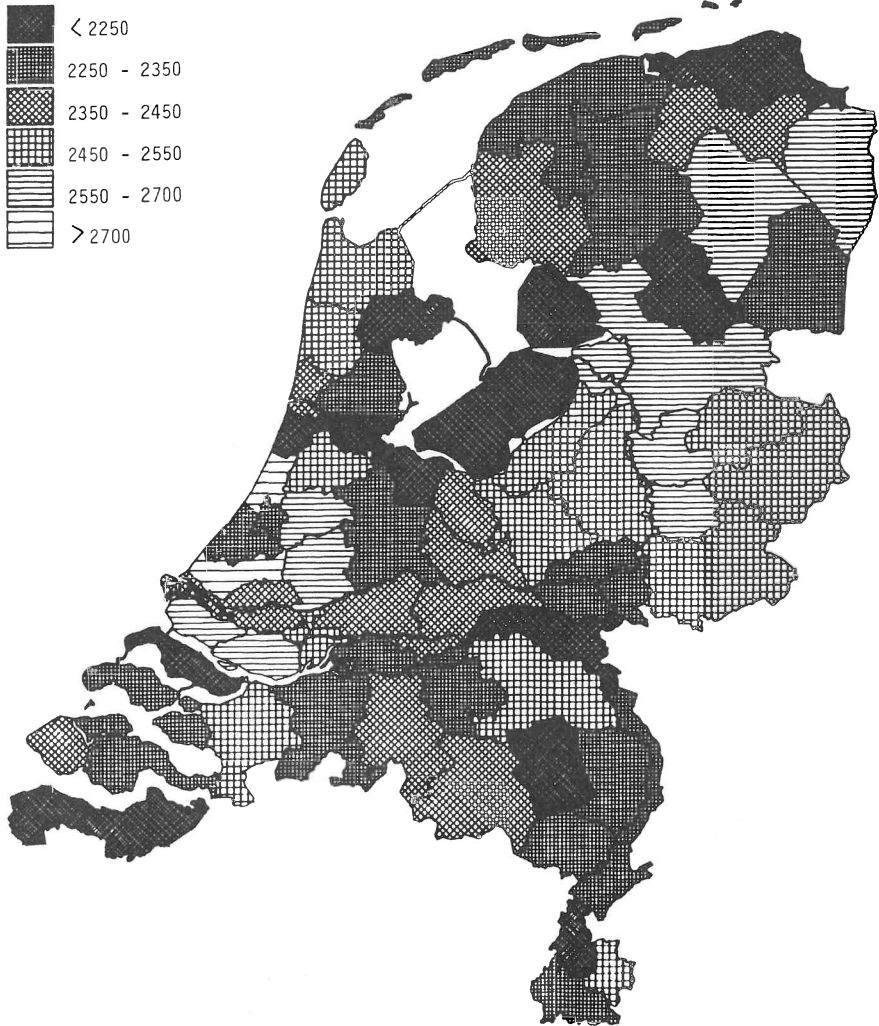
Tabel 23: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) per provincie per 1 januari 1987

	Aantal inwoners	Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	Inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	Aantal huisartsen + langdurig assistenten	Inwoners per huisarts + langdurig assistenten
Groningen	558.116	233	2395	249	2241
Friesland	598.889	259	2312	278	2154
Drenthe	434.042	185	2346	193	2249
Overijssel	1.003.812	390	2574	404	2485
Flevoland	185.167	84	2204	86	2153
Gelderland	1.771.392	744	2381	775	2286
Utrecht	952.838	411	2318	434	2195
Noord-Holland	2.334.305	1076	2169	1124	2077
Zuid-Holland	3.185.585	1301	2449	1378	2312
Zeeland	355.343	153	2323	162	2193
Noord-Brabant	2.139.246	900	2377	928	2305
Limburg	1.091.138	469	2327	501	2178
Nederland	14.609.873	6205	2355	6512	2244

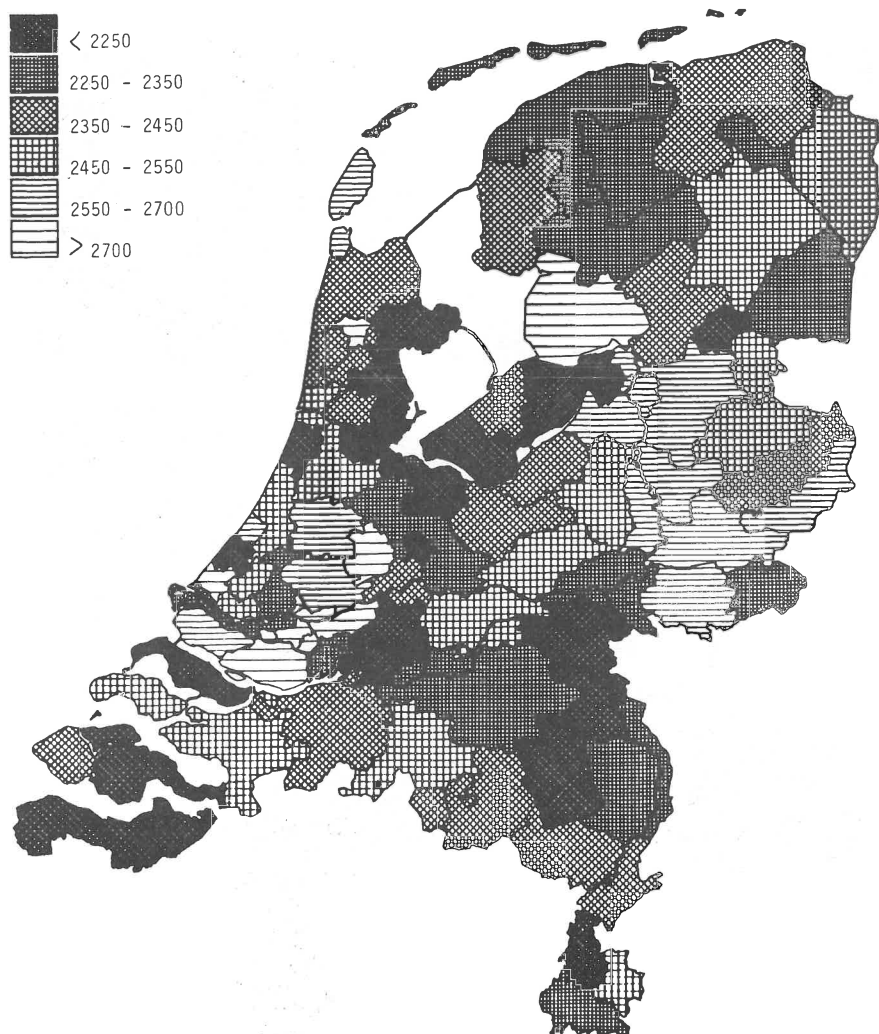
Tabel 24: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1987

Urbanisatiegraad	Aantal inwoners	Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	Inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	Aantal huisartsen + langdurig assistenten	Inwoners per huisarts + langdurig assistenten
Landelijk gebied	1.688.091	690	2447	739	2284
Verstedelijkt landelijk gebied	3.357.448	1392	2412	1461	2298
Forensengemeenten	2.128.381	863	2466	904	2354
Kleine steden	1.594.851	651	2450	674	2366
Middelgrote steden	2.321.980	977	2377	1024	2268
Grote steden	3.519.122	1632	2156	1710	2058
Nederland	14.609.873	6205	2355	6512	2244

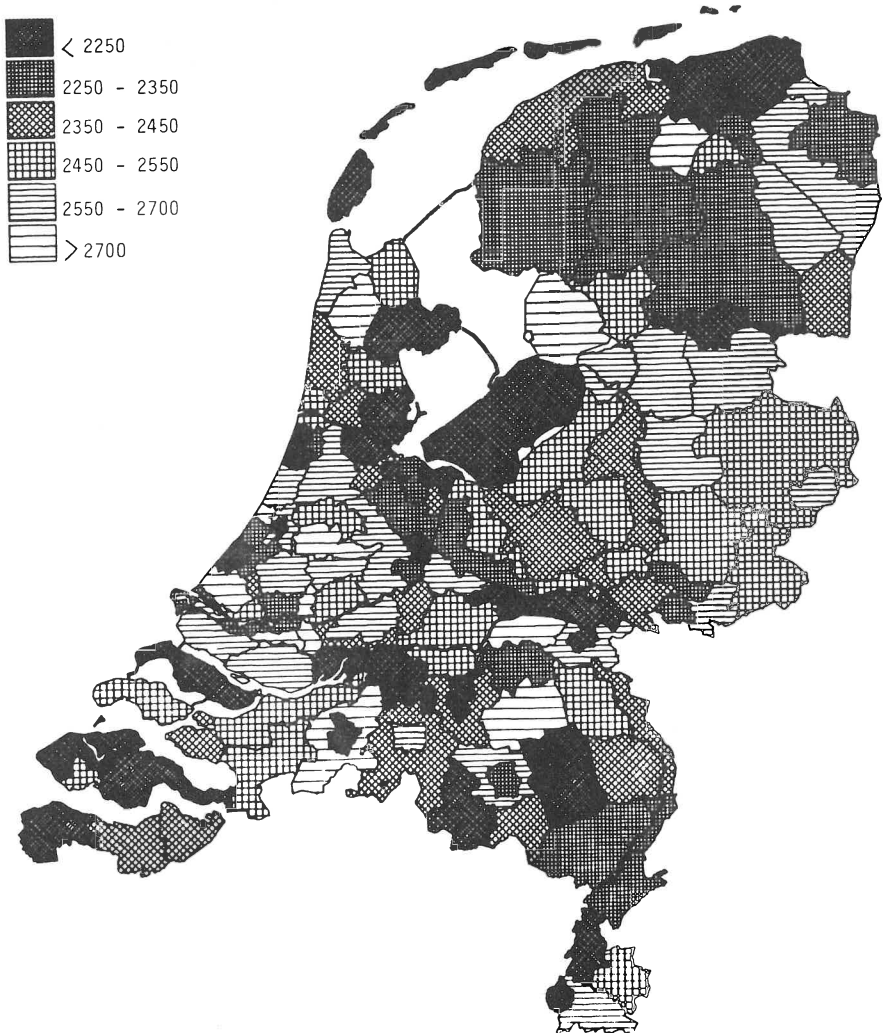
Figuur 16: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts) per WGR-subregio (regio-indeling in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) per 1 januari 1987

Figuur 17: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts) per Plaatselijke Huisartsen Vereniging (PHV) per 1 januari 1987

Figuur 18: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts) per Economisch Geografisch Gebied (EGG) per 1 januari 1987

ADSPIRANT-HUISARTSEN

Op 1 januari 1987 volgen 467 studenten de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 25). Dit aantal is praktisch gelijk aan dat van vorig jaar (472).

Van de 467 studenten die op 1 januari 1987 met de opleiding bezig zijn is bijna 31% vrouw (tabel 25). Dit percentage ligt iets lager dan vorig jaar. Het percentage vrouwelijke studenten verschilt per Universitair Huisartsen Instituut. In Limburg, Leiden en Utrecht is het percentage vrouwelijke studenten het hoogst (respectievelijk 42,3% en 40,0%) en in Nijmegen en aan de Universiteit van Amsterdam het laagst (respectievelijk 20,5% en 18,3%).

Voor het verkrijgen van een plaats op de huisartsenopleiding nemen de wachttijden steeds verder toe (tabel 26). De studenten die in 1986 met de opleiding zijn gestart hebben een gemiddelde wachttijd van ruim 32 maanden achter de rug, hetgeen een verdubbeling over de afgelopen vijf jaar inhoudt. Tussen de Universitaire Huisartsen Instituten bestaan met betrekking tot de wachttijd grote verschillen. Aan de Universiteit van Amsterdam worden in 1986 gemiddeld de langste wachttijden geregistreerd (41 maanden) en in Maastricht de kortste (16 maanden). De Vrije Universiteit Amsterdam en de Rijksuniversiteit Limburg zijn de enigen waarbij de gemiddelde wachttijd afnam. Vanaf 1974, het jaar waarin de huisartsenopleiding is gestart, tot op heden (1 januari 1987) hebben 5168 studenten deze opleiding voltooid (tabel 27). De huisartsenopleiding in Utrecht heeft tot nu toe de meeste huisartsen opgeleid (893); de opleiding in Maastricht de minste (249).

Het aantal studenten dat in totaal jaarlijks de huisartsenopleiding voltooit ligt tussen 400 en 500 (tabel 27). In 1986 waren dat er 441, 44 minder dan in 1985. Het aantal studenten dat in 1987 de opleiding tot huisarts zal voltooien, zal van dit aantal niet veel afwijken, gezien het aantal studenten dat momenteel de opleiding volgt (467).

Van de 5168 huisartsen die vóór 1 januari 1987 hun huisartsenopleiding hebben voltooid, zijn er op die datum 2754 (ofwel 53,3%) gevestigd als zelfstandig praktizerend huisarts (tabel 29). Het percentage zelfstandig gevestigden neemt uiteraard toe naarmate het langer geleden is dat men de opleiding tot huisarts heeft voltooid. Van de jaargroepen vóór 1982 is zo'n 60% op peildatum 1 januari 1987 gevestigd. Van de recentere jaargroepen is het percentage gevestigden lager. Toch moet geconstateerd worden dat van degenen die in 1985 van de opleiding zijn gekomen, ruim 35% binnen twee jaar is geves-

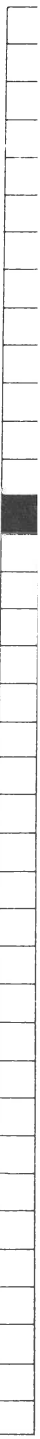
tigd. Bijna 24% was reeds binnen één jaar gevestigd, dit onder invloed van het in februari 1986 in werking getreden vestigingsbesluit. Men heeft zich in grote getale vóór die datum als zelfstandig huisarts gevestigd. Van de in 1986 afgestudeerde huisartsen is slechts 8% binnen één jaar zelfstandig gevestigd. Dit betekent dat in het jaar van het van kracht worden van het vestigingsbesluit de mogelijkheden om zich te vestigen drastisch zijn gedaald.

Op 1 januari 1987 tellen we 566 praktijkzoekende huisartsen. In vergelijking tot 1986 is het aantal praktijkzoekende huisartsen met 43 toegenomen. Men zou verwachten dat na het van kracht worden van het vestigingsbesluit het aantal praktijkzoekende huisartsen veel sterker zou zijn gestegen. Een van de oorzaken dat dit niet is geschied is dat het aantal huisartsen dat afziet van een eigen praktijk steeds groter wordt. Bijna 26% van alle afgestudeerde huisartsen ziet er vanaf om een praktijk te beginnen. Deels vrijwillig maar deels ook gedwongen omdat hun registratie bij de Huisartsen Registratie Commissie (HRC) komt te vervallen.

BEGRIPPEN

Adspirant-huisarts - Een arts die de beroepsopleiding tot huisarts aan een van de universitaire instituten voor huisartsgeneeskunde volgt of gevolgd heeft en nog niet zelfstandig als huisarts gevestigd is.

Wachttijd - De tijd die verloopt tussen het artsexamen en aanvang van de huisartsenopleiding.

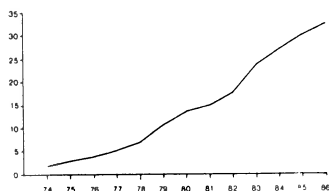
Tabel 25: Aantal studenten dat op 1 januari 1987 de huisartsenopleiding volgt, naar universiteit en geslacht

	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
RU Groningen	46	65,7	24	34,3	70	100,0
VU Amsterdam	24	68,6	11	31,4	35	100,0
Univ. v. Amsterdam	49	81,7	11	18,3	60	100,0
RU Leiden	36	60,0	24	40,0	60	100,0
RU Rotterdam	48	71,6	19	28,4	67	100,0
RU Utrecht	42	60,0	28	40,0	70	100,0
RU Nijmegen	62	79,5	16	20,5	78	100,0
RU Limburg	15	57,7	11	42,3	26	100,0
Buitenland	1	100,0	-	-	1	100,0
Totaal	323	69,2	144	30,8	467	100,0

Tabel 26: Gemiddelde wachttijd (in mnd) naar jaar waarin de opleiding gestart is en naar Universitair Huisartsen Instituut

	Groningen	A'dam VU	A'dam UvA	Leiden	Rotter- dam	Utrecht	Nij- megen	Lim- burg	Totaal gem.
1973	-	-	-	-	-	0,8	-	-	0,8
1974	1,1	1,7	0,9	2,0	1,4	2,0	1,7	3,0	1,7
1975	3,0	2,7	2,3	1,0	2,2	3,4	3,9	2,1	2,9
1976	4,8	3,1	3,4	2,3	3,4	6,2	2,7	3,1	3,8
1977	6,0	3,1	5,3	3,9	4,8	7,4	5,3	4,2	5,2
1978	7,4	4,0	6,3	5,4	4,3	12,0	10,4	4,7	7,1
1979	8,1	7,0	9,3	9,7	7,8	22,4	9,4	3,6	10,5
1980	10,6	16,9	17,0	10,7	11,0	15,3	16,4	2,0	13,6
1981	13,5	20,5	13,2	10,0	11,7	17,5	20,1	7,9	14,9
1982	16,5	15,6	21,0	15,6	11,0	25,7	22,1	13,1	17,7
1983	21,8	23,6	26,3	19,4	19,7	29,5	28,6	14,8	23,7
1984	31,8	29,6	23,4	24,6	18,3	32,9	31,2	22,2	27,1
1985	31,0	34,0	31,6	26,8	24,4	33,0	34,0	22,5	30,2
1986	37,7	28,1	40,7	28,0	27,8	33,5	36,4	15,8	32,4

Figuur 19: Gemiddelde wachttijd voor de huisartsenopleiding vanaf 1974 (in maanden)

Tabel 27: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en Universiteit vanaf 1 januari 1974

Jaar van voltooiing van de opleiding	Groeningen	A'dam VU	A'dam UvA	Leiden	R'dam	Utrecht	Nijmegen	Maas-tricht	Totaal
1974	-	-	-	-	-	31	-	-	31
1975	20	43	7	1	13	79	6	4	173
1976	70	66	33	1	48	88	16	18	340
1977	80	65	57	49	57	77	58	16	459
1978	85	66	58	61	55	75	72	19	491
1979	75	62	50	57	67	62	71	20	464
1980	73	52	49	53	59	68	70	18	442
1981	66	53	41	48	65	68	70	10	421
1982	70	53	44	61	65	60	71	26	450
1983	67	53	44	60	70	82	70	28	474
1984	73	55	68	58	69	72	72	30	497
1985	68	56	71	54	65	71	71	29	485
1986	52	45	69	57	61	60	66	31	441
Totaal	799	669	591	560	694	893	713	249	5168

Tabel 28: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen naar jaar van afstuderen en naar geslacht per 1 januari 1987

Jaar van voltooiing van de opleiding	Mannen abs	Vrouwen abs	Totaal
1974	-	-	-
1975	-	-	-
1976	2	3	5
1977	2	2	4
1978	5	4	9
1979	7	-	7
1980	7	7	14
1981	3	4	7
1982	18	13	31
1983	32	15	47
1984	64	24	88
1985	103	31	134
1986	155	65	220
Totaal	398	168	566

Tabel 29: Een overzicht van de activiteiten van alle afgestudeerden van de huisartsopleiding vanaf 1974 op 1 januari 1987

	Gevestigden		Assistenten		Wil een eigen praktijk*				Afgezien van een eigen praktijk				Overig: buitenland niet bereikbaar, weigeraar				Totaal	
	op het ogenblik niet zoekend		op het ogenblik zoekend		op het ogenblik zoekend		op het ogenblik niet zoekend		Registratie wel verlopen		Registratie niet verlopen		abs		%		abs	%
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	20	64,5	-	-	-	-	-	2	6,5	9	29,0	-	-	31	100,0			
1975	110	63,6	2	1,1	-	-	14	8,1	46	26,6	1	0,6	173	100,0				
1976	226	66,4	5	1,5	-	-	18	5,3	85	25,0	2	0,6	340	100,0				
1977	301	65,6	10	2,2	1	0,2	49	10,7	91	19,8	4	0,9	459	100,0				
1978	315	64,2	12	2,5	4	0,8	32	6,5	118	24,0	4	0,8	491	100,0				
1979	292	62,9	15	3,2	1	0,2	47	10,1	101	21,8	3	0,7	464	100,0				
1980	264	59,7	9	2,0	2	0,5	38	8,6	106	24,0	13	2,9	442	100,0				
1981	261	62,0	15	3,6	6	1,4	38	9,0	87	20,7	9	2,1	421	100,0				
1982	252	56,0	22	4,9	13	2,9	24	5,3	129	28,7	-	-	450	100,0				
1983	271	57,2	27	5,7	8	1,7	39	8,2	108	22,8	-	-	474	100,0				
1984	234	47,1	40	8,1	29	5,8	73	14,7	102	20,5	-	-	497	100,0				
1985	171	35,3	48	9,9	38	7,8	116	23,9	90	18,6	-	-	485	100,0				
1986	37	8,4	49	11,1	75	17,0	204	46,3	41	9,3	-	-	441	100,0				
Totaal	2754	53,3	254	4,9	177	3,4	489	9,5	708	13,7	643	12,4	143	2,8	5168	100,0		

* Assistenten die in de enquête tevens aangaven dat ze zoekend waren, zijn in deze tabel alleen bij de assistenten meegerekend en niet bij de zoekenden. Vandaar dat de aantallen zoekenden afwijken van de getallen die in tabel 28 zijn gepresenteerd.

WERKZAME VERLOSKUNDIGEN

WERKZAME VERLOSKUNDIGEN

Op 1 januari 1987 zijn er in Nederland 982 praktizerende verloskundigen (tabel 30). Het aantal verloskundigen is in 1986 met 2,6% gestegen. Van de 982 praktizerende verloskundigen zijn er 29, ofwel 3,0%, van het mannelijk geslacht. Vorig jaar was dit 2,7%, het jaar daarvoor 2,0% (tabel 31).

VESTIGING EN VERTREK

Uit de vestigingscijfers blijkt dat, na een gestadige stijging in de periode 1981-1985, het aantal nieuw gevestigde verloskundigen in 1986 is gedaald. In 1985 begonnen 74 verloskundigen een eigen praktijk; in 1986 is dat gedaald tot 50. Het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat in 1986 de praktijk heeft neergelegd is praktisch gelijk gebleven aan het aantal van het jaar daarvoor (tabel 33). Het aantal verloskundigen dat zich vestigt blijft aldus nog steeds de belangrijkste determinant van de groei van het aantal verloskundigen in eigen praktijk (figuur 4).

Het merendeel van de vestigers is jonger dan 30 jaar (68,0%); het merendeel van de verloskundigen die de praktijk neerleggen is 55 jaar of ouder (tabel 34).

Wanneer we de vestigingswijze van de 'nieuwkomers' in ogenschouw nemen, valt op, dat het aandeel van de verloskundigen dat in 1986 een bestaande (solo)praktijk voortzette (overname), bijna verdubbeld is, in vergelijking met 1985. De trend blijft echter dalende; 1985 vormde waarschijnlijk het dieptepunt. De cijfers van volgend jaar kunnen hieromtrent misschien meer duidelijkheid verschaffen (tabel 35, figuur 24).

Wanneer we de vestigers opsplitsen naar praktijkvorm waarin men gestart is, kunnen we constateren dat het grootste deel in een duo-praktijk begint (54%). Bij de vorige peiling zagen we een sterke stijging van het aantal verloskundigen dat in een groepspraktijk begon. In 1987 is dit weliswaar wat gedaald maar is nog steeds aanzienlijk hoger dan in de jaren vóór 1985.

In tabel 37 valt af te lezen dat praktijkbeëindiging ook in 1986 voornamelijk een gevolg is van het natuurlijk verloop (51,5%).

LEEFTIJD, FUNCTIE, PRAKTIJKVORM, VESTIGINGSDUUR EN PLAATS VAN OPLEIDING

De beroepsgroep verloskundigen wordt gekenmerkt door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Het merendeel van de verloskundigen is jonger dan 40 jaar (57,4%), terwijl slechts 6,0% ouder is dan 60 jaar (tabel 31, figuur 21).

Van de in totaal 982 praktizerende verloskundigen zijn er 683, ofwel 69,5%, werkzaam in een eigen praktijk (tabel 30). Deze groep kent een, relatief gezien, wat oudere leeftijdssamenstelling dan de klinisch werkzame verloskundigen, assistenten en waarneemsters (tabel 32; figuur 22).

Bezien we de praktijkvorm van de zelfstandig gevestigde verloskundigen, dan valt de constante daling op van het aantal verloskundigen werkzaam in een solopraktijk. In 1970 bedroeg dit nog 91,1%, in 1980 was dit aandeel reeds gedaald tot 74,5% en in 1987 bedraagt dit nog slechts 48,0% (tabel 38; figuur 25). Het aandeel van de duo- en groepspraktijken nam in deze periode gestadig toe.

De in een duopraktijk en groepspraktijk werkzame verloskundigen zijn over het algemeen jonger dan hun collega's in de solopraktijken (tabel 39; figuur 26). Van deze laatste categorie is 22,3% jonger dan 35 jaar; voor de verloskundigen werkzaam in duo- of groepspraktijken ligt dit percentage op respectievelijk 47,7% en 51,7%.

Een groot gedeelte van de zelfstandig gevestigde verloskundigen is minder dan vijf jaar zelfstandig gevestigd (39,7%). Dit geldt in het bijzonder voor degenen die in een duo- of groepspraktijk werkzaam zijn (tabel 40).

Wanneer we de verloskundigen naar functie en plaats van opleiding uitsplitsen, dan blijkt dat van degenen die in Heerlen zijn afgestudeerd, in vergelijking tot beide andere opleidingsinstituten, een relatief groter deel (22,5%) klinisch werkzaam is. Wat betreft Amsterdam zijn de waarneemsters 'oververtegenwoordigd', en wat betreft Rotterdam geldt dit, zij het in mindere mate, voor verloskundigen werkzaam in eigen praktijk (tabel 41). Verder moeten we constateren dat van de zelfstandig gevestigde verloskundigen afgestudeerd in Heerlen er, relatief gezien, meer werkzaam in een solopraktijk zijn (tabel 42).

AANTAL PRAKTIJKEN, ASSISTENTEN NAAR PRAKTIJKVORM, LIDMAATSCHAP NOV EN AANTAL HALVE DAGEN

Per 1 januari 1987 tellen we in Nederland 488 verloskundigenpraktijken. Voor het merendeel betreft dit een solopraktijk (67%). Het aantal groepspraktijken neemt relatief gezien een erg bescheiden plaats in (tabel 43).

In tabel 30 hebben we kunnen constateren dat 31 verloskundigen werkzaam zijn als assistente. Het merendeel van deze assistenten is werkzaam in een solopraktijk (tabel 44).

Het aantal praktizerende verloskundigen dat lid is van de NOV bedraagt 745 (75,9%). Leden worden vooral onder de verloskundigen met een eigen praktijk en de waarneemsters gevonden. De klinisch werkzamen zijn, relatief gezien, het minst lid (tabel 45).

Van de klinisch werkzame verloskundigen blijkt het merendeel full-time te werken (60,7%); 13,1% van deze groep werkt een halve week of minder (tabel 46).

SPREIDING EN DICHTHEID

In de provincie Limburg zijn relatief veel verloskundigen klinisch werkzaam. Dit is ook, zij het in mindere mate, in Groningen en Utrecht het geval. In Flevoland werken, relatief gezien, de meeste verloskundigen in een eigen praktijk. In Limburg de minste (tabel 47). Wordt het aantal praktizerende verloskundigen uitgesplitst naar functie en urbanisatiegraad, dan valt op dat met name in de grote steden (en in wat mindere mate in de middelgrote steden) van ons land er relatief veel verloskundigen klinisch werkzaam zijn, terwijl dat in het landelijk gebied, het verstedelijkt landelijk gebied en de forensengemeenten niet tot nauwelijks het geval is. In deze gebieden werken relatief meer verloskundigen in een eigen praktijk (tabel 48). De verklaring hiervoor ligt voor de hand. Bovendien zijn nogal wat klinisch werkzamen in dienst van een academisch ziekenhuis.

Wat betreft de praktijkvorm is de solopraktijk verhoudingsgewijs van groter belang in de provincie Groningen, Flevoland, Zeeland en Limburg. In Utrecht vindt men deze heel weinig. Groepspraktijken zijn afwezig in Groningen, Drenthe, Flevoland en Zeeland (tabel 49). Uitsplitsing naar urbanisatiegraad scheidt een nog duidelijker beeld: solopraktijken vinden we voornamelijk in het landelijk- en verstedelijkt landelijk gebied en in de forensengemeenten. De kleine, mid-

delgrote en grote steden kennen een oververtegenwoordiging van duo-praktijken. Groepspraktijken vinden we het meest in de grote steden (tabel 50; figuur 28).

Tabel 51 laat zien dat de plaats waar men zijn/haar opleiding heeft genoten van grote invloed is op de latere vestigingsplaats. Het overgrote deel vestigt zich in de opleidingsprovincie of in een naburige provincie.

Op 1 januari 1987 bedraagt het gemiddeld aantal inwoners per verloskundige (in eigen praktijk + klinisch werkzaam) 17.168. De verloskundigendichtheid in Nederland is aldus opnieuw toegenomen (1985: 1 op 18.268; 1986: 1 op 17.501). Laten we de klinisch werkzame verloskundigen buiten beschouwing, dan komen we uit op 21.391 inwoners per verloskundige (tabel 52).

De verloskundigendichtheid is het laagst in de provincies Zeeland en Friesland en het hoogst in Limburg, Flevoland en Utrecht (tabel 52). Het landelijk gebied kent een zeer lage verloskundigendichtheid. Hier is het, gezien de geringe bevolkingsdichtheid, moeilijk voor een verloskundige een rendabele praktijk te voeren. In deze gebieden worden veel bevallingen dan ook door huisartsen geleid (tabel 53).

Bij het presenteren van gegevens omtrent de verloskundigendichtheid dient de opmerking gemaakt te worden dat een exactere operationalisatie van deze verloskundigendichtheid zou zijn het aantal verloskundigen te relateren aan het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Dergelijke gegevens zijn echter voor 1-1-'87 op het moment van schrijven nog niet voorhanden.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen

Klinisch werkzaam - Verloskundige in dienstverband van een ziekenhuis

Gelijkgestelde - Verloskundige die in het buitenland is opgeleid en die in Nederland de verloskunde mag uitoefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenfonds en alleen of in een maatschap, of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Assistente - Een verloskundige in dienst bij een zelfstandig gevestigde verloskundige

Solopraktijk - De praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een assistente) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Vrije vestiging - Nieuwe vestiging van een verloskundige praktijk

Overname - Vestiging van een verloskundige door voortzetting van een bestaande verloskundige praktijk

Associatie - Vestiging met een verloskundige door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Vestigingsduur - Het aantal jaren dat een verloskundige in de huidige praktijk is gevestigd

Urbanisatiegraad - typologie van gemeenten waarin de mate van verstedelijking is weergegeven. (Naar: J.J. Harts, 1979)

Landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw

Verstedelijkt landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste woonkern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in niet-agrarische sector

Forensengemeente : Gemeente met grootste kern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke beroepsbevolking forens

Stedelijke gemeenten: Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km² en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km²; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:

1. Kleine steden : gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom

2. Middelgrote steden : gemeenten met tussen 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom

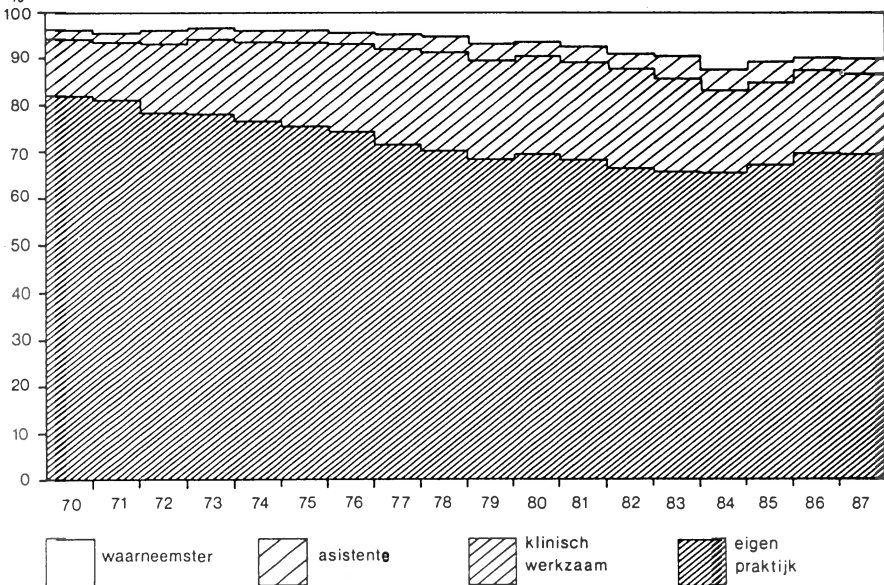
3. Grote steden : gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

Tabel 30: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1 januari 1970

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		assistente		waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	643	82,3	92	11,8	16	2,1	30	3,8	781	100,0
1971	639	81,2	96	12,2	16	2,0	36	4,6	787	100,0
1972	628	78,5	117	14,6	24	3,0	31	3,9	800	100,0
1973	639	78,2	131	16,0	20	2,5	27	3,3	817	100,0
1974	626	76,5	141	17,2	19	2,3	33	4,0	819	100,0
1975	621	75,4	147	17,9	22	2,7	33	4,0	823	100,0
1976	602	74,1	153	18,8	20	2,5	37	4,6	812	100,0
1977	583	71,6	164	20,2	27	3,3	40	4,9	814	100,0
1978	564	70,2	172	21,4	25	3,1	43	5,3	804	100,0
1979	544	68,2	168	21,1	30	3,8	55	6,9	797	100,0
1980	552	69,3	168	21,1	25	3,2	51	6,4	796	100,0
1981	556	68,2	169	20,7	28	3,5	62	7,6	815	100,0
1982	555	66,4	177	21,2	35	4,2	69	8,2	836	100,0
1983	567	65,6	172	19,9	41	4,7	85	9,8	865	100,0
1984	593	65,4	160	17,6	38	4,2	116	12,8	907	100,0
1985	626	67,2	164	17,6	41	4,4	101	10,8	932	100,0
1986	666	69,7	167	17,5	28	2,9	95	9,9	956	100,0
1987	683	69,5	168	17,1	31	3,2	100	10,2	982	100,0

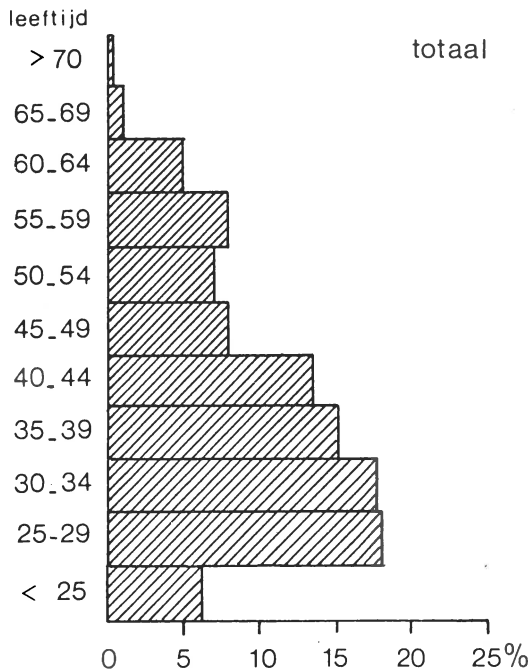
Figuur 20: Relatief aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1 januari 1970

Tabel 31: Absolute en relatieve leeftijdsverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1987, naar geslacht

	mannen		vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	1	3,5	60	6,3	61	6,2
25-29	6	20,7	174	18,3	180	18,3
30-34	9	31,0	166	17,4	175	17,8
35-39	8	27,5	140	14,7	148	15,1
40-44	3	10,3	130	13,7	133	13,5
45-49	-	-	79	8,3	79	8,1
50-54	-	-	68	7,1	68	6,9
55-59	1	3,5	78	8,2	79	8,1
60-64	1	3,5	47	4,9	48	4,9
65-69	-	-	8	0,8	8	0,8
70 jaar en ouder	-	-	3	0,3	3	0,3
Totaal	29	100,0	953	100,0	982	100,0

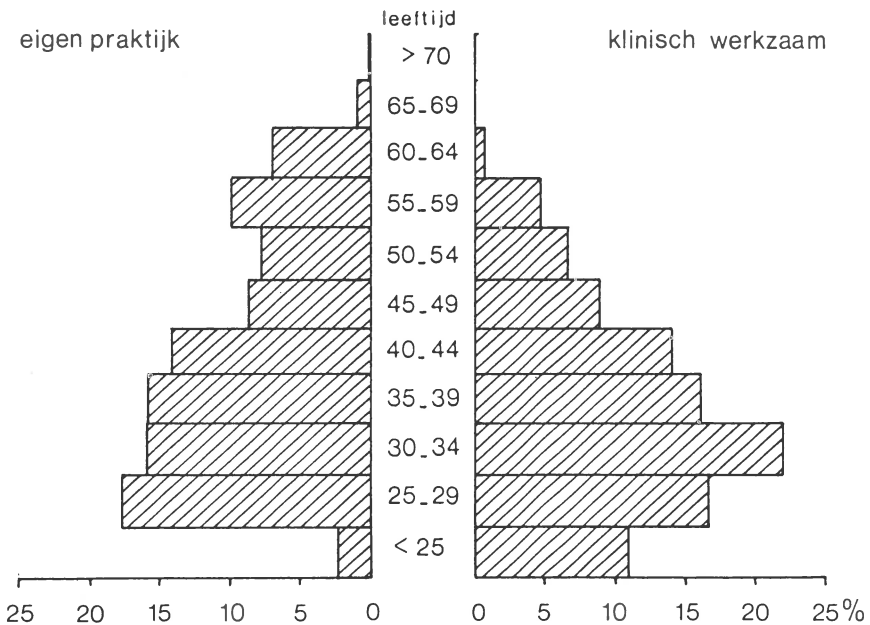
Figuur 21: Leeftijdsopbouw van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1987

Tabel 32: Absolute en relatieve leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1987

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		assistente		waarneemster	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	18	2,6	17	10,1	12	38,7	14	14,0
25-29	120	17,6	28	16,7	8	25,7	24	24,0
30-34	108	15,8	37	22,0	2	6,5	28	28,0
35-39	107	15,7	27	16,1	3	9,7	11	11,0
40-44	97	14,2	24	14,3	-	-	12	12,0
45-49	59	8,6	15	8,9	3	9,7	2	2,0
50-54	52	7,6	11	6,5	2	6,5	3	3,0
55-59	67	9,8	8	4,8	1	3,2	3	3,0
60-64	47	6,9	1	0,6	-	-	-	-
65-69	7	1,0	-	-	-	-	1	1,0
70 jaar en ouder	1	0,2	-	-	-	-	2	2,0
Totaal	683	100,0	168	100,0	31	100,0	100	100,0

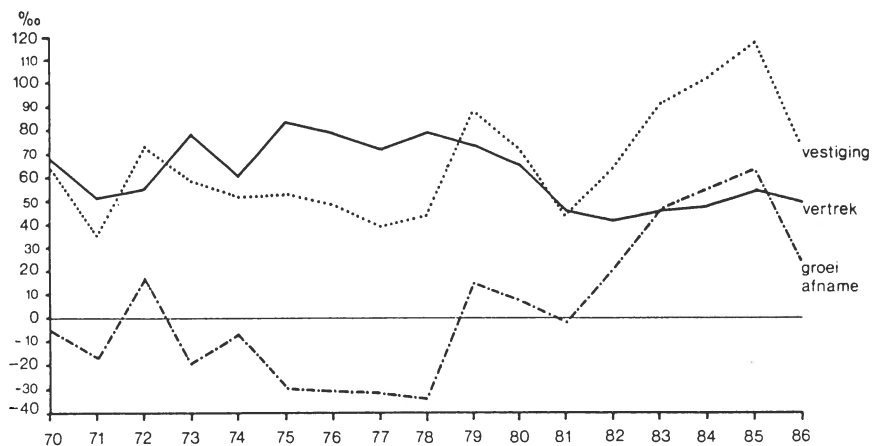
Figuur 22: Leeftijdsopbouw van verloskundigen met een eigen praktijk en klinisch werkzame verloskundigen per 1 januari 1987

Tabel 33: Absoluut aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd vanaf 1 januari 1970

	praktijk begonnen	praktijk neergelegd	Saldo
1970	40	44	- 4
1971	22	33	-11
1972	46	35	+11
1973	37	50	-13
1974	33	38	- 5
1975	33	52	-19
1976	29	48	-19
1977	23	42	-19
1978	25	45	-20
1979	48	40	+ 8
1980	40	36	+ 4
1981	24	25	- 1
1982	35	23	+12
1983	52	26	+26
1984	61	28	+33
1985	74	34	+40
1986	50	33	+17

Figuur 23: Vestigings- en vertrekcijfers en vestigings- c.q. vertreksaldo van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1 januari 1970

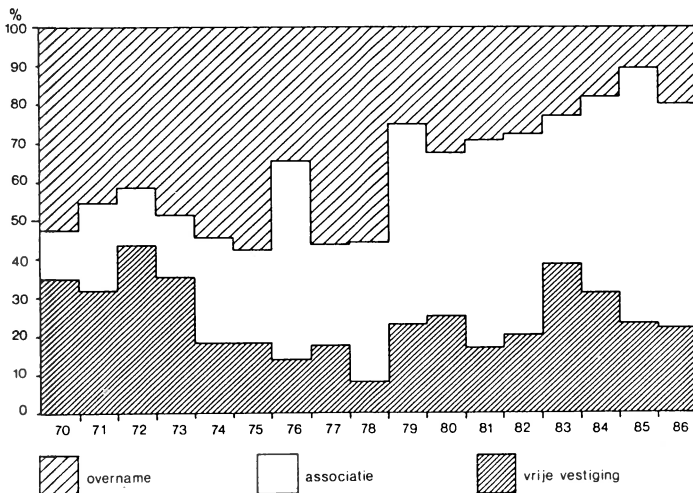
Tabel 34: Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1986 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1986 hun praktijk hebben neergelegd

leeftijd	praktijk begonnen		praktijk neergelegd	
	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	9	18,0	1	3,0
25-29	25	50,0	3	9,1
30-34	6	12,0	3	9,1
35-39	5	10,0	3	9,1
40-44	4	8,0	2	6,1
45-49	1	2,0	1	3,0
50-54	-	-	2	6,1
55-59	-	-	4	12,1
60-64	-	-	5	15,1
65-69	-	-	9	27,3
70 jaar en ouder	-	-	-	-
Totaal	50	100,0	33	100,0

Tabel 35: Vestigingswijze van zelfstandig praktizerende verloskundigen vanaf 1970

	vrije vestiging		associatie		overname		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	14	35,0	5	12,5	21	52,5	40	100,0
1971	7	31,8	5	22,7	10	45,5	22	100,0
1972	20	43,5	7	15,2	19	41,3	46	100,0
1973	13	35,1	6	16,2	18	48,7	37	100,0
1974	6	18,2	9	27,5	18	54,5	33	100,0
1975	6	18,2	8	24,2	19	57,6	33	100,0
1976	4	13,8	15	51,7	10	34,5	29	100,0
1977	4	17,4	6	26,1	13	56,5	23	100,0
1978	2	8,0	9	36,0	14	56,0	25	100,0
1979	11	22,9	25	52,1	12	25,0	48	100,0
1980	10	25,0	17	42,5	13	32,5	40	100,0
1981	4	16,7	13	54,2	7	29,1	24	100,0
1982	7	20,0	18	51,4	10	28,6	35	100,0
1983	20	38,5	20	38,5	12	23,0	52	100,0
1984	19	31,1	31	50,9	11	18,0	61	100,0
1985	17	23,0	49	66,2	8	10,8	74	100,0
1986	11	22,0	29	58,0	10	20,0	50	100,0

Figuur 24: Relatief aantal zelfstandig praktizerende verloskundigen naar wijze van vestiging vanaf 1 januari 1970.

Tabel 36: Praktijkvorm van zelfstandig praktizerende verloskundigen die zich in de periode 1970-1986 hebben gevestigd

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	31	77,5	8	20,0	1	2,5	40	100,0
1971	17	77,3	5	22,7	-	-	22	100,0
1972	39	84,8	5	10,9	2	4,3	46	100,0
1973	27	73,0	9	24,3	1	2,7	37	100,0
1974	24	72,7	6	18,2	3	9,1	33	100,0
1975	24	72,8	8	24,2	1	3,0	33	100,0
1976	14	48,3	14	48,3	1	3,4	29	100,0
1977	17	74,0	3	13,0	3	13,0	23	100,0
1978	16	64,0	7	28,0	2	8,0	25	100,0
1979	21	43,7	26	54,2	1	2,1	48	100,0
1980	19	47,5	20	50,0	1	2,5	40	100,0
1981	11	45,8	11	45,8	2	8,4	24	100,0
1982	15	42,9	18	51,4	2	5,7	35	100,0
1983	24	46,2	22	42,3	6	11,5	52	100,0
1984	18	29,5	38	62,3	5	8,2	61	100,0
1985	19	25,7	39	52,7	16	21,6	74	100,0
1986	14	28,0	27	54,0	9	18,0	50	100,0

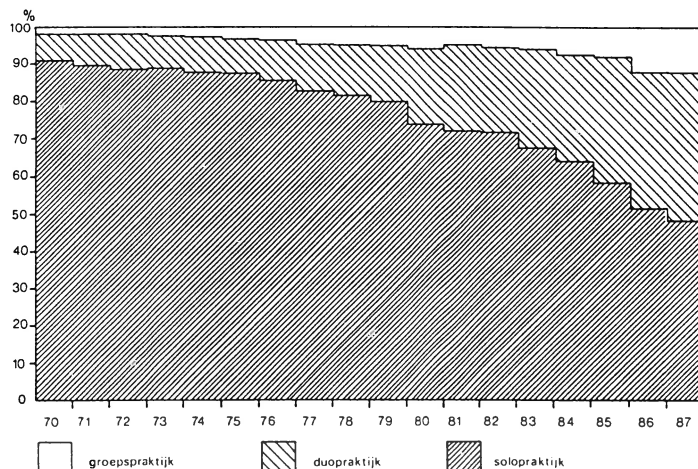
Tabel 37: Reden praktijkbeëindiging van zelfstandig praktizerende verloskundigen vanaf 1970

	natuurlijk verloop		gezinsom- standigheden		andere functie		overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	28	63,6	5	11,4	2	4,5	9	20,5	44	100,0
1971	23	69,7	9	27,3	1	3,0	-	-	33	100,0
1972	21	60,0	6	17,1	2	5,7	6	17,1	35	100,0
1973	25	50,0	13	26,0	5	10,0	7	14,0	50	100,0
1974	18	47,4	13	34,2	1	2,6	6	15,8	38	100,0
1975	30	57,7	6	11,5	4	7,7	12	23,1	52	100,0
1976	26	54,1	13	27,1	1	2,1	8	16,7	48	100,0
1977	27	64,2	2	4,8	2	4,8	11	26,2	42	100,0
1978	27	60,0	7	15,6	1	2,2	10	22,2	45	100,0
1979	25	62,5	9	22,5	2	5,0	4	10,0	40	100,0
1980	16	44,4	9	25,0	5	13,9	6	16,7	36	100,0
1981	13	52,0	3	12,0	3	12,0	6	24,0	25	100,0
1982	11	47,8	5	21,7	2	8,7	5	21,7	23	100,0
1983	18	69,3	5	19,2	1	3,8	2	7,7	26	100,0
1984	12	42,9	3	10,7	4	14,3	9	32,1	28	100,0
1985	18	52,9	2	5,9	2	5,9	12	35,3	34	100,0
1986	17	51,5	6	18,2	5	15,2	5	15,2	33	100,0

Tabel 38: Absolute en relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1 januari 1970

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	586	91,1	45	7,0	12	1,9	643	100,0
1971	572	89,5	54	8,5	13	2,0	639	100,0
1972	557	88,7	59	9,4	12	1,9	628	100,0
1973	568	88,9	56	8,8	15	2,3	639	100,0
1974	551	88,0	59	9,4	16	2,6	626	100,0
1975	544	87,6	59	9,5	18	2,9	621	100,0
1976	517	85,8	63	10,5	22	3,7	602	100,0
1977	486	83,4	70	12,0	27	4,6	583	100,0
1978	463	82,1	74	13,1	27	4,8	564	100,0
1979	438	80,5	79	14,5	27	5,0	544	100,0
1980	411	74,5	114	20,6	27	4,9	552	100,0
1981	403	72,5	132	23,7	21	3,8	556	100,0
1982	399	71,9	132	23,8	24	4,3	555	100,0
1983	387	68,3	152	26,8	28	4,9	567	100,0
1984	384	64,8	174	29,3	35	5,9	593	100,0
1985	369	58,9	214	34,2	43	6,9	626	100,0
1986	343	51,5	244	36,6	79	11,9	666	100,0
1987	328	48,0	266	39,0	89	13,0	683	100,0

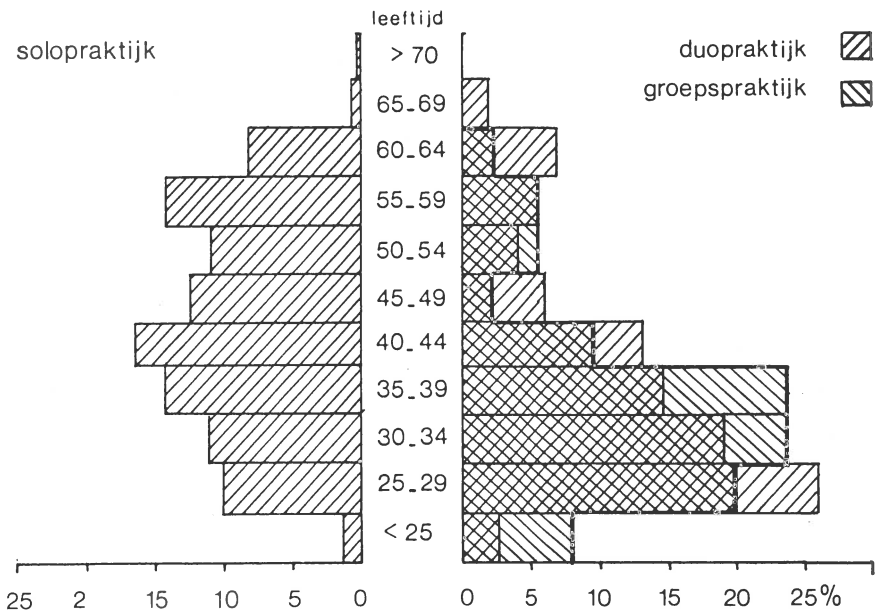
Figuur 25: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1 januari 1970

Tabel 39: Absolute en relatieve leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen met een eigen praktijk naar praktijkvorm per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	4	1,2	7	2,6	7	7,9
25-29	33	10,1	69	25,9	18	20,2
30-34	36	11,0	51	19,2	21	23,6
35-39	47	14,3	39	14,7	21	23,6
40-44	54	16,5	35	13,2	8	9,0
45-49	41	12,5	16	6,0	2	2,2
50-54	36	11,0	11	4,1	5	5,6
55-59	47	14,3	15	5,6	5	5,6
60-64	27	8,2	18	6,8	2	2,2
65-69	2	0,6	5	1,9	-	-
70 jaar en ouder	1	0,3	-	-	-	-
Totaal	328	100,0	266	100,0	89	100,0

Figuur 26: Relatieve leeftijdsopbouw van praktizerende verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm per 1 januari 1987

Tabel 40: Vestigingsduur van zelfstandig praktizerende verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1987

Vestigingsduur	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
0-5	78	23,8	142	53,4	51	57,3	271	39,7
6-10	52	15,8	45	16,9	20	22,5	117	17,1
11-15	61	18,6	27	10,1	6	6,7	94	13,8
16-20	47	14,3	17	6,4	6	6,7	70	10,2
21-25	34	10,4	13	4,9	3	3,4	50	7,3
26-30	23	7,0	9	3,4	2	2,3	34	5,0
meer dan 30 jaar	33	10,1	13	4,9	1	1,1	47	6,9
Totaal	328	100,0	266	100,0	89	100,0	683	100,0

Tabel 41: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1987

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		assisstente		waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	221	68,4	46	14,2	6	1,9	50	15,5	323	100,0
Rotterdam	233	74,9	43	13,8	10	3,2	25	8,1	311	100,0
Heerlen	224	66,5	76	22,5	14	4,2	23	6,8	337	100,0
Elders	5	45,4	3	27,3	1	9,1	2	18,2	11	100,0
Totaal	683	69,5	168	17,1	31	3,2	100	10,2	982	100,0

Tabel 42: Aantal zelfstandig praktizerende verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1987

Plaats van opleiding	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	98	44,3	93	42,1	30	13,6	221	100,0
Rotterdam	109	46,8	93	39,9	31	13,3	233	100,0
Heerlen	120	53,6	76	33,9	28	12,5	224	100,0
Elders	1	20,0	4	80,0	-	-	5	100,0
Totaal	328	48,0	266	39,0	89	13,0	683	100,0

Tabel 43: Aantal praktijken naar praktijkvorm per 1 januari 1987.

	Aantal praktijken	
	abs.	%
Solopraktijk	327	67,0
Duopraktijk	133	27,3
Groepspraktijk	28	5,7
Totaal	488	100,0

Tabel 44: Absoluut en relatief aantal assistenten naar praktijkvorm per 1 januari 1987.

	Aantal assistenten	
	abs.	%
Solopraktijk	23	74,2
Duopraktijk	7	22,6
Groepspraktijk	1	3,2
Totaal	31	100,0

Tabel 45: Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1987.

	Wel lid		Geen lid		Onbekend		Totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Eigen praktijk	586	85,8	94	13,8	3	0,4	683	100,0
Klinisch werkzaam	67	39,9	101	60,1	-	-	168	100,0
Assistente	17	54,8	14	45,2	-	-	31	100,0
Waarneemster	75	75,0	25	25,0	-	-	100	100,0
Totaal	745	75,9	234	23,8	3	0,3	982	100,0

Tabel 46: Aantal halve dagen werkzaam van klinisch werkzame verloskundigen per 1 januari 1987.

Aantal halve dagen	1 - 4		5		6 - 9		10		Onbekend		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Klinisch werkzaam	9	5,4	13	7,7	30	17,9	102	60,7	14	8,3	168	100,0

Tabel 47: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1987

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		assistente		waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	20	62,5	8	25,0	-	-	4	12,5	32	100,0
Friesland	17	65,4	3	11,5	1	3,9	5	19,2	26	100,0
Drenthe	17	77,3	4	18,2	-	-	1	4,5	22	100,0
Overijssel	48	76,2	1	1,6	5	7,9	9	14,3	63	100,0
Flevoland	13	86,7	-	-	-	-	2	13,3	15	100,0
Gelderland	81	78,6	10	9,7	1	1,0	11	10,7	103	100,0
Utrecht	50	69,5	15	20,8	2	2,8	5	6,9	72	100,0
Noord-Holland	119	60,7	35	17,9	8	4,1	34	17,3	196	100,0
Zuid-Holland	154	72,7	34	16,0	6	2,8	18	8,5	212	100,0
Zeeland	6	75,0	-	-	-	-	2	25,0	8	100,0
Noord-Brabant	103	75,7	19	14,0	8	5,9	6	4,4	136	100,0
Limburg	55	56,7	39	40,2	-	-	3	3,1	97	100,0
Nederland	683	69,5	168	17,1	31	3,2	100	10,2	982	100,0

Tabel 48: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en urbanisatiegraad op 1 januari 1987

	eigen praktijk		klinisch werkzaam		assistente		waarneemster		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	37	82,2	-	-	1	2,2	7	15,6	45	100,0
Verstedelijkt landelijk gebied	160	84,6	2	1,1	7	3,7	20	10,6	189	100,0
Forensengemeenten	106	86,2	4	3,3	2	1,6	11	8,9	123	100,0
Kleine steden	93	81,6	11	9,6	1	0,9	9	7,9	114	100,0
Middelgrote steden	130	63,4	52	25,4	9	4,4	14	6,8	205	100,0
Grote steden	157	51,3	99	32,4	11	3,6	39	12,7	306	100,0
Nederland	683	69,5	168	17,1	31	3,2	100	10,2	982	100,0

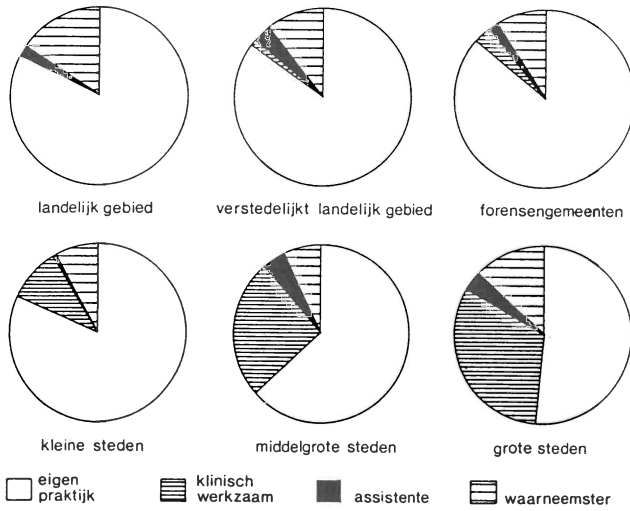
Tabel 49: Aantal praktizerende verloskundigen met eigen praktijk naar provincie en praktijkvorm op 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	16	80,0	4	20,0	-	-	20	100,0
Friesland	6	35,3	8	47,1	3	17,6	17	100,0
Drenthe	9	52,9	8	47,1	-	-	17	100,0
Overijssel	25	52,1	17	35,4	6	12,5	48	100,0
Flevoland	9	69,2	4	30,8	-	-	13	100,0
Gelderland	44	54,3	31	38,3	6	7,4	81	100,0
Utrecht	11	22,0	24	48,0	15	30,0	50	100,0
Noord-Holland	43	36,1	54	45,4	22	18,5	119	100,0
Zuid-Holland	77	50,0	58	37,7	19	12,3	154	100,0
Zeeland	4	66,7	2	33,3	-	-	6	100,0
Noord-Brabant	49	47,6	42	40,8	12	11,6	103	100,0
Limburg	35	63,6	14	25,5	6	10,9	55	100,0
Nederland	328	48,0	266	39,0	89	13,0	683	100,0

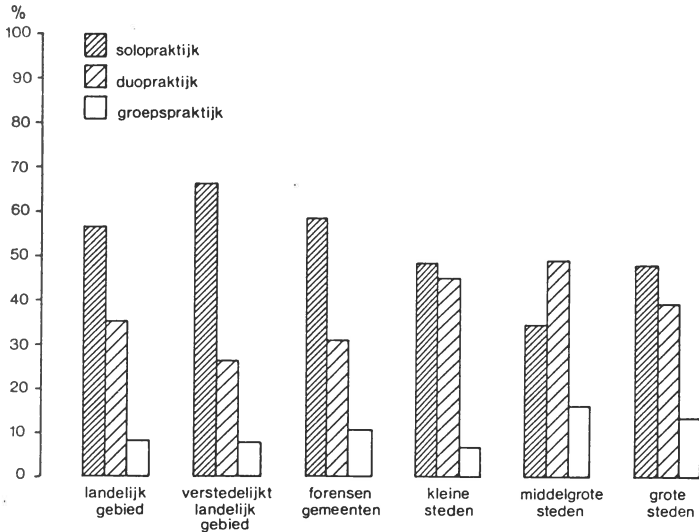
Tabel 50: Aantal praktizerende verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	21	56,8	13	35,1	3	8,1	37	100,0
Verstedelijkt landelijk gebied	106	66,2	42	26,3	12	7,5	160	100,0
Forensengemeenten	62	58,5	33	31,1	11	10,4	106	100,0
Kleine steden	45	48,4	42	45,2	6	6,4	93	100,0
Middelgrote steden	45	34,6	64	49,2	21	16,2	130	100,0
Grote steden	49	31,2	72	45,9	36	22,9	157	100,0
Nederland	328	48,0	266	39,0	89	13,0	683	100,0

Figuur 27: Relatief aantal verloskundigen naar functie en urbanisatiegraad per 1 januari 1987

Figuur 28: Relatief aantal verloskundigen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1987

Tabel 51: Totaal aantal praktizerende verloskundigen per provincie en naar plaats van opleiding per 1 januari 1987

	Amsterdam		Rotterdam		Heerlen		Elders		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	11	3,4	14	4,5	6	1,8	1	9,1	32	3,3
Friesland	10	3,1	10	3,2	6	1,8	-	-	26	2,6
Drenthe	6	1,9	9	2,9	7	2,1	-	-	22	2,2
Overijssel	20	6,2	14	4,5	25	7,4	4	36,3	63	6,4
Flevoland	8	2,5	4	1,3	3	0,9	-	-	15	1,5
Gelderland	37	11,5	31	10,0	33	9,8	2	18,2	103	10,5
Utrecht	35	10,8	19	6,1	18	5,3	-	-	72	7,3
Noord-Holland	140	43,3	23	7,4	31	9,2	2	18,2	196	20,0
Zuid-Holland	38	11,8	141	45,3	31	9,2	2	18,2	212	21,6
Zeeland	-	-	8	2,6	-	-	-	-	8	0,8
Noord-Brabant	13	4,0	33	10,6	90	26,7	-	-	136	13,9
Limburg	5	1,5	5	1,6	87	25,8	-	-	97	9,9
Nederland	323	100,0	311	100,0	337	100,0	11	100,0	982	100,0

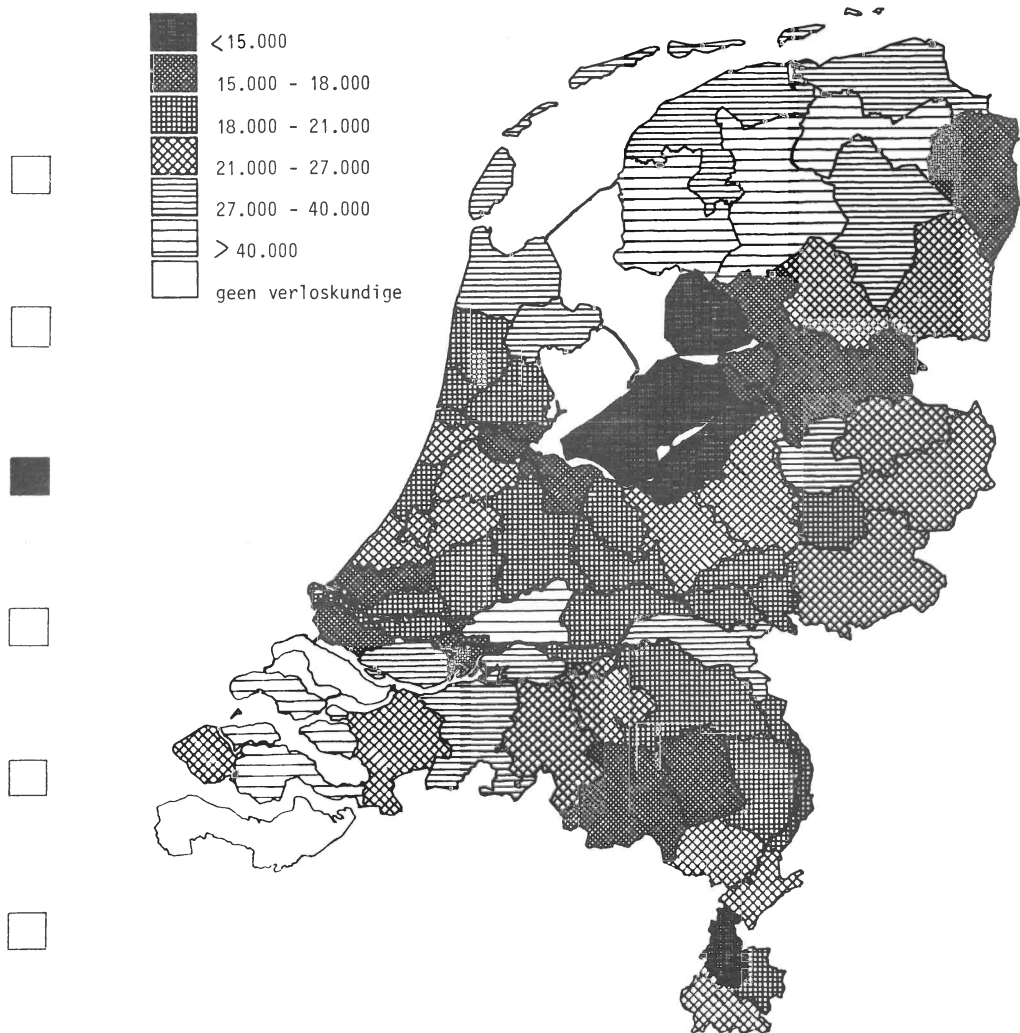
Tabel 52: Verhouding tussen het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) en het aantal inwoners per provincie per 1 januari 1987

	Aantal inwoners	Totaal aantal werkzame verloskundigen	Totaal aantal verloskundigen in eigen praktijk	Aantal inw. per werkzame verloskundige	Aantal inw. per verloskundige in eigen praktijk
Groningen	558.116	28	20	19.933	27.906
Friesland	598.889	20	17	29.944	35.229
Drenthe	434.042	21	17	20.669	25.532
Overijssel	1.003.812	49	48	20.486	20.913
Flevoland	185.167	13	13	14.244	14.244
Gelderland	1.771.392	91	81	19.466	21.869
Utrecht	952.838	65	50	14.659	19.057
Noord-Holland	2.334.305	154	119	15.158	19.616
Zuid-Holland	3.185.585	188	154	16.945	20.686
Zeeland	355.343	6	6	59.224	59.224
Noord-Brabant	2.139.246	122	103	17.535	20.769
Limburg	1.091.138	94	55	11.608	19.839
Nederland	14.609.873	851	683	17.168	21.391

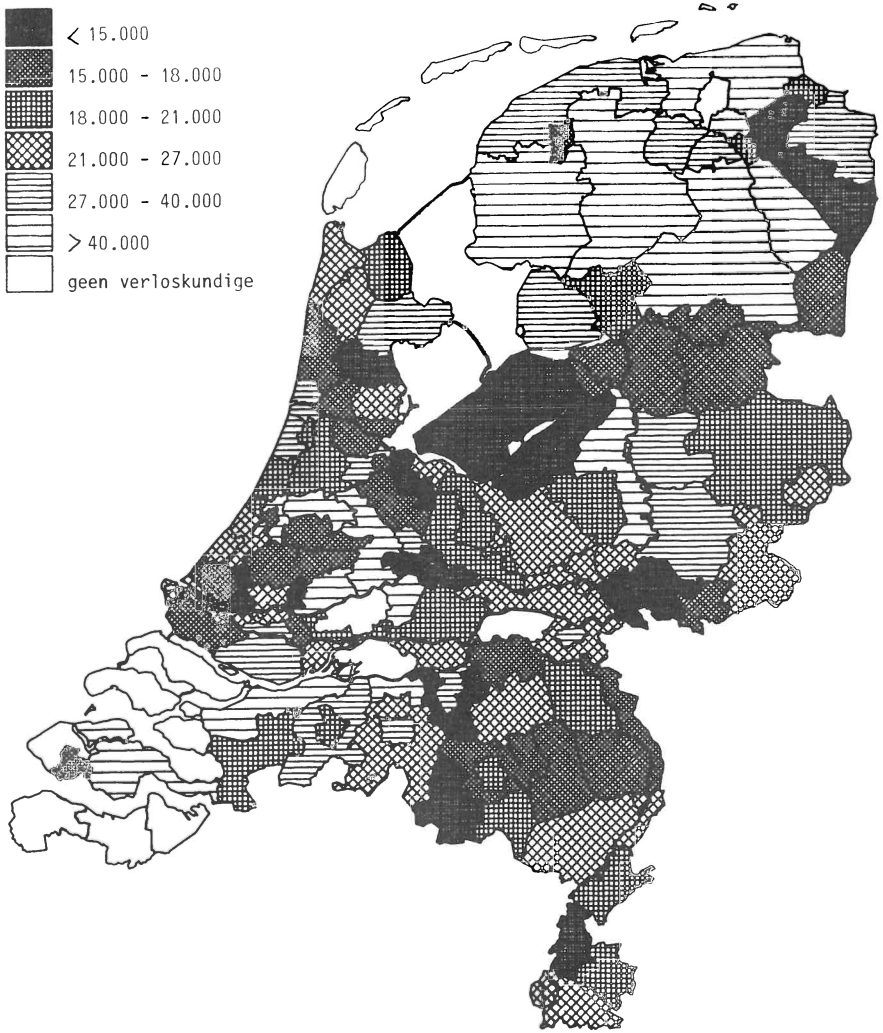
Tabel 53: Verhouding tussen het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) en het aantal inwoners naar urbanisatiegraad per 1 januari 1987

Urbanisatiegraad	Aantal inwoners	Totaal aantal werkzame verloskundigen	Totaal aantal verloskundigen in eigen praktijk	Aantal inw. per werkzame verloskundige	Aantal inw. per verloskundige in eigen praktijk
Landelijk gebied	1.688.091	37	37	45.624	45.624
Verstedelijk gebied	3.357.448	162	160	20.725	20.984
Forensengemeente	2.128.381	110	106	19.349	20.079
Kleine steden	1.594.851	104	93	15.335	17.149
Middelgrote gemeente	2.321.980	182	130	12.758	17.861
Grote steden	3.519.122	256	157	13.747	22.415
Nederland	14.609.873	851	683	17.168	21.391

Figuur 29: Verloskundigendichtheid per WGR-subregio per 1 januari 1987

Figuur 30: Verloskundigendichtheid per EGG per 1 januari 1987

NOG NIET GEVESTIGDE VERLOSKUNDIGEN

In de afgelopen jaren voltooiden jaarlijks zo'n 60 verloskundigen hun opleiding. In 1986 zien we echter een daling van het aantal afgestudeerden (50). Het aantal gelijkstellingen (13) is daarentegen in 1986 toegenomen (tabel 54).

Verreweg het grootste deel (76,2%) van de in 1986 afgestudeerden is per 1 januari 1987 werkzaam als verloskundige (tabel 55). Het merendeel hiervan is werkzaam als waarneemster. Van de in 1984 en 1985 afgestudeerde verloskundigen is respectievelijk 86,7% en 95,4% op 1 januari 1987 als verloskundige werkzaam; het merendeel hiervan in een eigen praktijk.

Van de afgestudeerden uit Heerlen geldt dat een relatief veel groter aantal in een ziekenhuis werkzaam is dan van beide andere opleidingsinstituten. Dit geldt voor alle drie jaargroepen (tabel 56). Van de verloskundigen die in de afgelopen drie jaar een gelijkstelling hebben gekregen is het grootste deel (70%) niet werkzaam.

Van alle in 1984, 1985 en 1986 afgestudeerden is op 1 januari 1987 respectievelijk 10%, 20% en 43% op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (tabel 57). De meeste 'zoekers' (58%) ambiëren een eigen praktijk (tabel 58). Van hen geeft 90% de voorkeur aan het werken in een associatie (tabel 59).

Het zoeken naar een (andere) functie geschiedt voornamelijk via het reageren op advertenties, via vrienden en kennissen en via het rechtstreeks benaderen van gevestigde verloskundigen (tabel 60).

Om een indruk te krijgen of er in de loop der jaren verschuivingen zijn opgetreden in de mogelijkheden om aan het werk te komen als verloskundige hebben we van de verschillende afstudeerjaren bekeken welk percentage na één, na twee, en na drie jaar als verloskundige in een bepaalde functie werkzaam is. Uit tabel 61 valt te constateren dat beginnende verloskundigen relatief vaak als waarneemster starten. Het aantal verloskundigen in een eigen praktijk neemt gestaag toe naarmate men langer is afgestudeerd. Het aantal nog niet werkzamen neemt op een zelfde manier af.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te voeren

Nog-niet-gevestigde verloskundige - Verloskundige, die na de opleiding (nog) niet zelfstandig gevestigd is en daartoe de plannen (nog) niet heeft opgegeven

Gelijkgestelde - Verloskundige die in het buitenland is opgeleid en die in Nederland de verloskunde mag uitoefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenfonds en alleen of in een maatschap, of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Klinisch werkzaam - Een verloskundige in dienstverband van een ziekenhuis

Assistente - Een verloskundige in dienst bij een zelfstandig gevestigde verloskundige

Solopraktijk - De praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een assistente) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Associatie - Vestiging met een verloskundige door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Tabel 54: Verdeling van de afgestudeerden naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding vanaf 1984

Plaats van opleiding	1984	1985	1986
Amsterdam	17	24	18
Rotterdam	14	15	17
Heerlen	27	22	15
Elders*	2	4	13
Totaal	60	65	63

* Gelijkstelling

Tabel 55: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984 per 1 januari 1987

Werkzaamheden	1984		1985		1986	
	abs	%	abs	%	abs	%
Eigen praktijk	31	51,7	31	47,7	8	12,7
Klinisch werkzaam	13	21,7	10	15,4	11	17,5
Assistent(e)	3	5,0	8	12,3	9	14,3
Waarne(e)m(st)er	5	8,3	13	20,0	20	31,7
Nog niet werkzaam						
als verloskundige	5	8,3	1	1,5	15	23,8
Niet meer werkzaam						
als verloskundige	3	5,0	2	3,1	-	-
Totaal	60	100,0	65	100,0	63	100,0

Tabel 56: Werkzaamheden van verloskundigen, vanaf 1984 afgestudeerd naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1987

Werkzaamheden	Plaats van Opleiding											
	Amsterdam						Rotterdam					
	1984		1985		1986		1984		1985		1986	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Eigen praktijk	9	52,9	11	45,8	2	11,1	11	78,6	8	53,3	2	11,8
Klinisch werkzaam	3	17,6	2	8,3	1	5,5	1	7,1	1	6,7	2	11,8
Assistent(e)	-	-	1	4,2	3	16,7	1	7,1	2	13,3	1	5,9
Waarne(e)m(st)er	2	11,8	8	33,3	12	66,7	1	7,1	3	20,0	7	41,1
(nog) Niet werkzaam	3	17,6	1	4,2	-	-	-	-	-	-	5	29,4
Niet meer werkzaam	-	-	1	4,2	-	-	-	-	1	6,7	-	-
Totaal	17	100,0	24	100,0	18	100,0	14	100,0	15	100,0	17	100,0

Werkzaamheden	Plaats van Opleiding											
	Heerlen						Elders*					
	1984		1985		1986		1984		1985		1986	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Eigen praktijk	10	37,0	9	40,9	3	20,0	1	50,0	3	75,0	1	7,7
Klinisch werkzaam	9	33,3	7	31,8	6	40,0	-	-	-	-	2	15,4
Assistent(e)	2	7,4	5	22,7	4	26,7	-	-	-	-	1	7,7
Waarne(e)m(st)er	2	7,4	1	4,6	1	6,7	-	-	1	25,0	-	-
(nog) Niet werkzaam	2	7,4	-	-	1	6,7	-	-	-	-	9	69,2
Niet meer werkzaam	2	7,4	-	-	-	-	1	50,0	-	-	-	-
Totaal	27	100,0	22	100,0	15	100,0	2	100,0	4	100,0	13	100,0

* Gelijkstelling

Tabel 57: Aantal verloskundigen op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen en werkzaamheden per 1 januari 1987

Werkzaamheden	1984				1985				1986			
	op zoek		niet op zoek		op zoek		niet op zoek		op zoek		niet op zoek	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Eigen praktijk	-	-	31	100,0	-	-	31	100,0	-	-	8	100,0
Klinisch werkzaam	3	23,1	10	76,9	4	40,0	6	60,0	-	-	11	100,0
Assistent(e)	-	-	3	100,0	2	25,0	6	75,0	4	44,4	5	55,6
Waarne(e)m(st)er	2	40,0	3	60,0	7	53,8	6	46,2	11	55,0	9	45,0
Niet werkzaam	1	12,5	7	87,5	-	-	3	100,0	12	80,0	3	20,0
Totaal	6	10,0	54	90,0	13	20,0	52	80,0	27	42,9	36	57,1

Tabel 58: Gewenste functie van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, die op 1 januari 1987 op zoek zijn naar een (andere) functie als verloskundige, naar werkzaamheden per 1 januari 1987

Werkzaamheden per januari 1987	Eigen praktijk	Klinisch werkzaam	Assistent(e)	Waarneming	Uitzending buitenland	Part-time	Maakt niet uit	Onbekend
Eigen praktijk	-	-	-	-	-	-	-	1
Klinisch werkzaam	4	2	-	-	1	-	-	-
Assistent(e)	5	-	1	-	-	-	-	-
Waarne(e)m(st)er	14	2	-	-	1	-	2	-
Niet werkzaam	4	3	2	1	-	1	2	-

Tabel 59: Voorkeuren ten aanzien van de praktijkvorm van de vanaf 1984 afgestudeerden, die per 1 januari 1987 op zoek zijn naar een eigen praktijk

Gewenste praktijkoefening	Afgestudeerd 1986		Afgestudeerd 1984-1985		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Solopraktijk	-	-	1	7,7	1	3,7
Associatie	14	100,0	10	76,9	24	88,9
Maakt niet uit	-	-	2	15,4	2	7,4
Totaal	14	100,0	13	100,0	27	100,0

Tabel 60: Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1987 op zoek naar een (andere) functie (n = 46)*

	abs	%
Via vrienden en kennissen	15	32,6
Via familie	5	10,9
Via het plaatsen van advertenties	6	13,0
Via het reageren op advertenties	20	43,5
Via rechtstreeks benaderen van gevestigde verloskundigen	14	30,4
Via collega's	3	6,5
Via huisartsen	1	2,2
Via uitzendorganisaties	1	2,2
Via rechtstreeks benaderen van ziekenhuis	2	4,3
Loondienst loopt over in associatie	2	4,3
Baan aangeboden gekregen	1	2,2
Overig	5	10,9
Onbekend	5	10,9

* Er konden meerdere antwoorden tegelijk ingevuld worden.

Tabel 61: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd of gelijkgesteld in 1984, 1985 en 1986 naar het aantal jaren van bezit van diploma of gelijkstelling, in procenten

	na 1 jaar			na 2 jaar		na 3 jaar
	1984	1985	1986	1984	1985	1984
Eigen praktijk	16,7	27,7	12,7	38,4	47,7	51,7
Klinisch werkzaam	16,7	16,9	17,5	20,0	15,4	21,7
Assistent(e)	18,3	9,2	14,3	15,0	12,3	5,0
Waarne(e)m(st)er	25,0	32,3	31,7	13,3	20,0	8,3
Nog niet werkzaam	23,3	13,9	23,8	10,0	1,5	8,3
Niet meer werkzaam	-	-	-	3,3	3,1	5,0
Totaal %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Abs	60	65	63	60	65	60

IN DE EERSTELIJNSGEZONDHEIDSZORG WERKZAME FYSIOTHERAPEUTEN PER 1 JANUARI 1986

IN DE EERSTELIJNSGEZONDHEIDSZORG WERKZAME FYSIOTHERAPEUTEN PER 1 JANUARI 1986

INLEIDING

Over de beroepsgroep fysiotherapeuten ontbraken de meest elementaire gegevens die nodig zijn ter ondersteuning van het beleid van de beroepsorganisatie en van andere instanties, waaronder de overheid, en voor het verrichten van wetenschappelijk onderzoek. Om deze leemte in kennis op te vullen is het NIVEL per februari 1985 gestart met de registratie van fysiotherapeuten in de eerste lijn.

Op basis van gegevens uit bovengenoemd registratiesysteem zijn wij op dit moment in staat om statistische gegevens per **1 januari 1986** te presenteren. Vergeleken met de statistische gegevens van de andere beroepsgroepen die in dit rapport worden gepresenteerd, moet dus geconstateerd worden dat de cijfers over fysiotherapeuten een jaar achterlopen.

Voor een uitgebreide beschrijving van de opzet van het registratiesysteem kan verwezen worden naar het rapport 'Fysiotherapeuten in de eerstelijnsgezondheidszorg: aantallen, samenstelling en geografische spreiding' van Hingstman en Boon (1986). Een bondige presentatie van de eerste onderzoeksgegevens (die per 1 januari 1985) kan gevonden worden in het rapport 'Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg 1986' van Hingstman en Boon (1986). De cijfers die in de voor u liggende publikatie gepresenteerd worden geven, nogmaals gezegd, de stand van zaken per 1 januari 1986 weer.

AANTALLEN

Op 1 januari 1986 zijn er 8966 fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs werkzaam in de eerstelijnsgezondheidszorg. (In vergelijking met 1985 is dit een toename van 77, ofwel van 0,9%). Van 139 van hen hebben we geen persoonsgegevens (zoals sexe, leeftijd en dergelijke) zodat deze groep bij de gepresenteerde persoonsgegevens niet is opgenomen. Van de resterende groep van 8827 personen, zijn er 8550 fysiotherapeut en 277 heilgymnast/masseur (tabel 62).

Onder de totale groep fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs is de verhouding tussen mannen (51%) en vrouwen (49%) vrijwel in evenwicht. Onder de heilgymnasten/masseurs is het percentage vrouwen (74%) aanzienlijk hoger dan het percentage mannen.

Van alle fysiotherapeuten in de eerstelijnsgezondheidszorg heeft 46,3% een overeenkomst met een ziekenfonds. In vergelijking tot 1985 (42%) is dit percentage iets toegenomen. Onder deze groep is het aandeel van de vrouwen aanzienlijk geringer (30,6%) dan van de mannen (60,9%). Dit geldt overigens ook voor de heilgymnasten/masseurs.

VESTIGING EN VERTREK

In het jaar 1985 is het totaal aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs met 77 toegenomen. Om een indruk te krijgen hoe dit saldo tot stand is gekomen moet gekeken worden naar het aantal fysiotherapeuten dat in 1985 met de werkzaamheden in de eerstelijnsgezondheidszorg is gestart dan wel is gestopt (tabel 64). Dan blijkt dat 473 fysiotherapeuten in de loop van 1985 met de werkzaamheden is begonnen en 396 de werkzaamheden hebben neergelegd. Daarbij valt op dat de toename van het aantal fysiotherapeuten vooral op rekening komt van een stijging van het aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds waarin overigens de mannen verreweg het grootste aandeel hadden.

LEEFTIJD, PRAKTIJKSAMENSTELLING EN OPLEIDING

Op 1 januari 1986 was 79,7% van alle in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten jonger dan 40 jaar. De vrouwen binnen deze categorie zijn gemiddeld iets jonger dan de mannen (tabel 65). Het is een relatief jonge beroepsgroep. Dit in tegenstelling tot die van de heilgymnasten/masseurs, waarvan 34,3% 60 jaar of ouder is (tabel 66). Ook bij deze groep zijn de mannen relatief ouder. Verder blijkt dat fysiotherapeuten met een overeenkomst, over het geheel gezien, ouder zijn dan fysiotherapeuten zonder een overeenkomst; dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen (figuur 34).

Op 1 januari 1986 zijn er in Nederland 3036 fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymnasten/masseurs) (In 1985 waren dit er 2892, hetgeen duidt op een toename van 5,0%) (tabel 67). Uit deze tabel zouden we kunnen afleiden, dat enerzijds, in verband met de maatschapsvorming, waarschijnlijk een aantal praktijken zijn gesplitst; anderzijds kunnen we constateren dat door deze maatschapsvorming het gemiddeld aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst per praktijk is toegenomen. In 2241 (73,8%) praktijken is één fysiotherapeut werkzaam met een overeenkomst met een ziekenfonds. Daarnaast zijn in

19,7% van de praktijken twee fysiotherapeuten werkzaam met een overeenkomst. Uit gegevens over de praktijksamenstelling kan verder worden afgeleid dat in 46,4% van alle praktijken er alleen fysiotherapeuten werkzaam zijn met een overeenkomst met een ziekenfonds (tabel 68). Tabel 69 is een samenvoeging van tabel 67 en tabel 68, en laat de verdeling zien van het aantal fysiotherapeutenpraktijken naar het aantal fysiotherapeuten per praktijk. Hieruit blijkt dat per 1 januari 1986 in bijna 36% van de praktijken één fysiotherapeut werkzaam is. In vergelijking tot 1985 (34%) is dit iets toegenomen. In 1986 is het aantal grotere praktijken wat afgenomen. In 1986 zijn in 13,5% van de praktijken meer dan vijf fysiotherapeuten werkzaam tegen 14,6% in 1985. De relatieve cijfers in deze tabel zijn voor 1985 en 1986 praktisch gelijk.

Het gemiddeld aantal fysiotherapeuten (met en zonder overeenkomst met een ziekenfonds) per praktijk is voor heel Nederland 3,05 (tabel 71 en 73). Uit tabel 70 en 71 is op te maken dat in Groningen en Noord-Holland de gemiddelde praktijkgrootte boven het Nederlandse gemiddelde ligt. De gemiddelde praktijkgrootte is het laagst in Drenthe en Flevoland. Het gemiddeld aantal fysiotherapeuten per praktijk is het laagst in de landelijke gebieden (2,45) en het hoogst in de grote steden (3,48) (tabel 73).

Bezien we het aantal jaren dat men in het bezit is van een diploma, dan blijkt voor 61% van de fysiotherapeuten deze periode minder dan 10 jaar te beslaan. De heilgymnasten/masseurs daarentegen zijn veel langer in het bezit van hun diploma (tabel 74).

Het merendeel (60%) van de fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs heeft zijn/haar opleiding gevolgd in de Randstadprovincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland (tabel 75). Het percentage fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds, die in de Randstadprovincies, Groningen en Zeeland hebben gestudeerd, is relatief hoger dan van degenen die hun opleiding in één van de overige provincies hebben gevolgd (tabel 76).

SPREIDING EN DICHTHEID

Als gekeken wordt naar de spreiding van fysiotherapiepraktijken dan blijkt dat de praktijken met één fysiotherapeut met een overeenkomst ongeveer gelijk over Nederland verspreid zijn, met een enkele uitschieter naar boven (Zeeland) en een enkele naar beneden (Groningen). De praktijken met twee fysiotherapeuten met een overeenkomst zijn eveneens redelijk gespreid over de provincies, met uitschieters

naar beneden (Flevoland, Zeeland) en naar boven (Limburg). Praktijken met drie of meer fysiotherapeuten met een overeenkomst kennen grotere verschillen over de provincies, met de hoogste waarde in Groningen en de laagste in Noord-Brabant (tabel 77).

Praktijken met één fysiotherapeut met een overeenkomst komen relatief vaker voor in het landelijk gebied. Vooral in de grote steden vinden we veel praktijken met twee of meer fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds (tabel 78).

Praktijken waarin alleen fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds werkzaam zijn vinden we het meest in Flevoland en het minst in Groningen. Praktijken met zes of meer fysiotherapeuten zonder overeenkomst vinden we het meest in Groningen en het minst in Drenthe (tabel 79). Tabel 80 laat wat dit betreft een gelijkmatiger beeld zien, waarin de belangrijkste afwijkingen tussen het landelijk gebied en de grote steden genoteerd worden.

Het aanbod van fysiotherapeutische zorg ofwel de fysiotherapeudentichtheid is het hoogst in Noord-Holland en Utrecht, en het laagst in Drenthe en Flevoland (tabel 81). De hoogste dichtheden komen voor in de grote steden, de laagste in de landelijke gebieden. Het verschil hierin is aanzienlijk (tabel 82). De verschillen in fysiotherapeudentichtheid worden bovendien nog geïllustreerd in figuur 39.

Hierin is te zien dat de fysiotherapeudentichtheid het hoogst is in een strook die loopt van de Veluwezoom, via de Utrechtse Heuvelrug naar het Gooi, Amsterdam en Kennemerland. Grote delen van deze gebieden kennen een dichtheid van minder dan 1300 inwoners per fysiotherapeut.

Tabel 83 en 84 laten zien in hoeverre fysiotherapeuten in dezelfde provincie gevestigd zijn als waar ze zijn opgeleid. Tabel 83 laat zien het relatieve aantal, in een bepaalde provincie, gevestigde fysiotherapeuten, naar provincie van opleiding. Hieruit valt af te lezen dat het aantal fysiotherapeuten dat zich gevestigd heeft in dezelfde provincie als waar ze hun opleiding gevolgd hebben het hoogst is in Limburg, Noord-Brabant, Zuid-Holland en Friesland. Het aantal elders gevestigden is het hoogst onder die fysiotherapeuten die hun opleiding in de provincie Utrecht hebben voltooid. Van hen heeft zich 69,5% buiten Utrecht gevestigd. Van de in het buitenland opgeleiden (voornamelijk in België) is 71,4% werkzaam in de drie zuidelijkste provincies (tabel 83).

In tabel 84 wordt deze kwestie van de andere kant bekeken; hierin wordt nagegaan in welke provincie de fysiotherapeuten opgeleid zijn, uitgesplitst naar provincie van vestiging. Van het aantal gevestigde fysiotherapeuten in een provincie is het aantal in diezelfde provin-

cie opgeleiden het hoogst in Noord-Holland en het laagst in Gelderland. In de provincies zonder opleiding tot fysiotherapeut, Drenthe en Flevoland zijn de meeste aldaar werkzame fysiotherapeuten opgeleid in respectievelijk Groningen en Noord-Holland (tabel 84). Geconcludeerd kan worden dat de meeste fysiotherapeuten werkzaam zijn in gebieden die niet ver liggen van de plaats waar men de opleiding heeft voltooid.

BEGRIPPEN

Fysiotherapeut - een paramedicus die wettelijk bevoegd is, het beroep van fysiotherapeut uit te oefenen.

Heilgymnast/masseur - een paramedicus die wettelijk bevoegd is het beroep van heilgymnast/masseur uit te oefenen.

Uitoefening van het beroep van fysiotherapeut - het beroepsmatig, ingevolge verwijzing door een de praktijk uitoefenende geneeskundige, toepassen van één of meer van de volgende vormen van therapie:

- a. de bewegingstherapie
- b. de massagetherapie
- c. de fysische therapie in engere zin

Uitoefening van het beroep van heilgymnast/masseur - het beroepsmatig, ingevolge verwijzing door een de praktijk uitoefenende geneeskundige, toepassen van één of meer van de volgende vormen van therapie:

- a. de bewegingstherapie
- b. de massagetherapie
- c. de tractie

In de eerstelijnsgezondheidszorg werkzaam - die beroepswerkzaamheden van fysiotherapeuten, voor zover zij niet verricht worden ten behoeve van personen die verblijven in verpleeghuizen, ziekenhuizen, revalidatiecentra en zwakzinnigeninrichtingen.

Fysiotherapeuten met een overeenkomst - fysiotherapeut of heilgymnast/masseur die in het bezit is van een overeenkomst met een ziekenfonds.

Fysiotherapeuten zonder een overeenkomst - fysiotherapeut of heilgymnast/masseur die niet in het bezit is van een overeenkomst met een ziekenfonds. (Er zijn overigens ook fysiotherapeuten die geen overeenkomst met een ziekenfonds hebben en uitsluitend particuliere patiënten behandelen. Deze groep valt buiten ons registratiesysteem).

Praktijksamenstelling - Indeling van de praktijken naar aantal fysiotherapeuten met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds.

Full-time equivalent - Om een goed beeld te krijgen van de regionale spreiding van het aanbod van fysiotherapeuten, moet er rekening gehouden worden met het feit dat een groot deel van de fysiotherapeuten (met name bij de fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds), niet full-time werkt. Vandaar dat het aantal fysiotherapeuten omgerekend is in full-time equivalenten. Op basis van uitkomsten van het gemiddeld aantal uren die voor deze groep bij de Vereniging van Nederlandse Ziekenfondsen staan geregistreerd zijn we van de premisse uitgegaan dat alle fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds full-time werkzaam zijn en fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds gemiddeld 29 uur (Hingstman en Boon, 1986). Onder full-time wordt door ons verstaan een 40-urige werkweek. Het berekenen van het aantal full-time equivalenten fysiotherapeuten geschiedt als volgt: (het aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst + aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst) x 29/40.

Gezondheidscentrum - praktijkvoering van tenminste een zelfstandig gevestigde huisarts, een wijkverpleegkundige en een maatschappelijk werkende onder één dak.

Urbanisatiegraad - typologie van gemeenten waarin de mate van verstedelijking is weergegeven. (Naar: J.J. Harts, 1979)

Landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw

Verstedelijkt landelijk gebied : gebied van gemeenten met een grootste woonkern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in niet-agrarische sector

Forensengemeente : Gemeente met grootste kern minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke beroepsbevolking forens

Stedelijke gemeenten: Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km² en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km²; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de

	bebouwde kom. Onderscheiden worden:
1. Kleine steden	gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom
2. Middelgrote steden	gemeenten met tussen 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom
3. Grote steden	gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

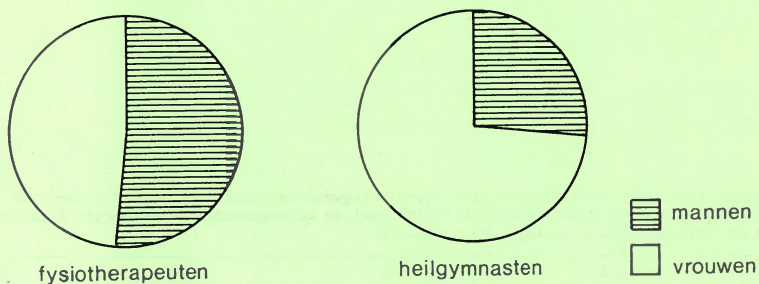

Tabel 62: Aantal in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds naar geslacht per 1 januari 1986* (in %)

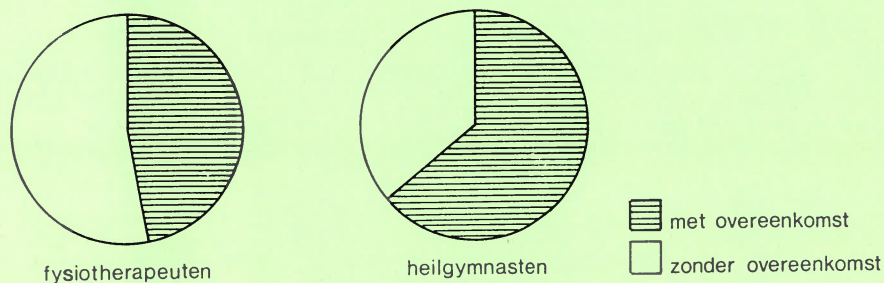
Overeenkomst met het ziekenfonds	Fysiotherapeuten			Heilgymnasten/masseurs			totaal		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
wel	60,9	30,6	46,3	91,7	54,6	64,3	61,3	31,8	46,9
geen	39,1	69,4	53,7	8,3	45,4	35,7	38,7	68,2	53,1
totaal %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
abs	4432	4118	8550	72	205	277	4504	4323	8827
in %	51,8	48,2	100,0	26,0	74,0	100,0	51,0	49,0	100,0

* Van 139 personen zijn hierover geen gegevens bekend

Figuur 31: Aantal in de eerste lijn werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs naar geslacht per 1 januari 1986

Figuur 32: Aantal in de eerste lijn werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds per 1 januari 1986

Tabel 63: Absoluut aantal fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs werkzaam in de eerste-lijnsgezondheidszorg naar geslacht vanaf 1 januari 1985

	fysiotherapeuten				heilgymnasten/masseurs			onbekend	totaal			
	mannen	vrouwen	totaal		mannen	vrouwen	totaal		mannen	vrouwen	onbekend	totaal
1985	4364	4089	8453	78	219	297	139	4442	4308	139	8889	
1986	4432	4118	8550	72	205	277	139	4504	4323	139	8966	

Tabel 64: Absoluut aantal fysiotherapeuten (inclusief heilgymnasten/masseurs) met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds dat in 1985 met de werkzaamheden in de eerste lijn is gestart respectievelijk gestopt, naar geslacht

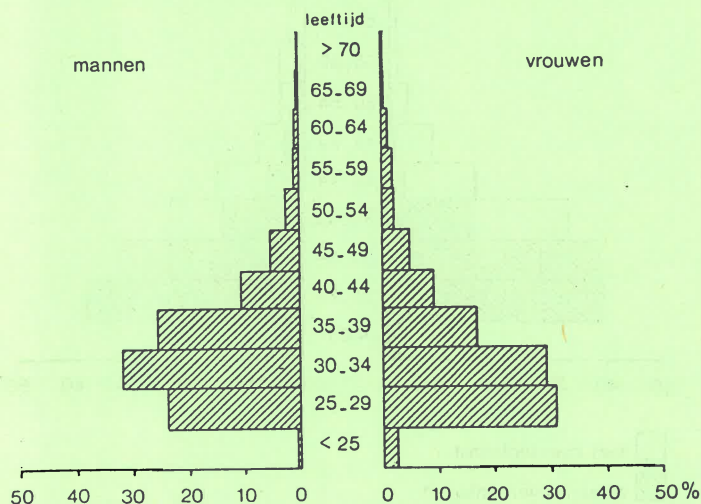
	gestart				gestopt				saldo			
	man- nen	vrou- wen	onbe- kend	to- taal	man- nen	vrou- wen	onbe- kend	to- taal	man- nen	vrou- wen	onbe- kend	to- taal
met overeenkomst	40	37	-	77	42	27	3	72	- 2	+10	-3	+ 5
zonder overeenkomst	172	224	-	396	106	218	-	324	+66	+ 6	-	+72
totaal	212	261	-	473	148	245	3	396	+64	+16	-3	+77

Tabel 65: De leeftijdsopbouw van alle in de eerstelijnsgezondheidszorg werkende fysiotherapeuten naar geslacht per 1 januari 1986*

Leeftijdscategorieën	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
20-24	40	0,9	109	2,6	149	1,7
25-29	906	20,4	1286	31,2	2192	25,6
30-34	1413	31,9	1221	29,6	2634	30,8
35-39	1137	25,7	708	17,2	1845	21,6
40-44	479	10,8	377	9,2	856	10,0
45-49	236	5,3	200	4,9	436	5,1
50-54	102	2,3	78	1,9	180	2,1
55-59	47	1,1	74	1,8	121	1,4
60-64	42	0,9	39	0,9	81	1,0
65-69	16	0,4	15	0,4	31	0,4
70 jaar en ouder	14	0,3	11	0,3	25	0,3
Totaal	4432	100,0	4118	100,0	8550	100,0

* Van 139 personen ontbreken gegevens over de leeftijd

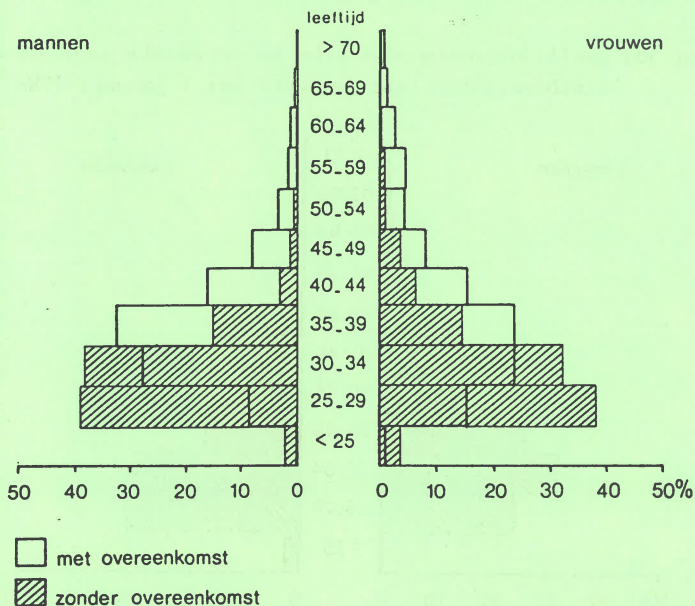
Figuur 33: Leeftijdsopbouw van alle in de eerste lijn werkzame fysiotherapeuten naar geslacht per 1 januari 1986

Tabel 66: Leeftijdsopbouw heilgymnasten en masseurs naar geslacht, per 1 januari 1986

Leeftijds- categorieën	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
35-39	-	-	4	2,0	4	1,5
40-44	6	8,3	47	22,9	53	19,1
45-49	12	16,7	51	24,9	63	22,7
50-54	6	8,3	23	11,2	29	10,5
55-59	5	7,0	28	13,7	33	11,9
60-64	18	25,0	30	14,6	48	17,3
65-69	7	9,7	9	4,4	16	5,8
70 jaar en ouder	18	25,0	13	6,3	31	11,2
Totaal	72	100,0	205	100,0	277	100,0

Figuur 34: Leeftijdsopbouw van alle in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten met en zonder een overeenkomst naar geslacht per 1 januari 1986

Tabel 67: Aantal praktijken (inclusief heilgymnasten/masseurs) naar het aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds vanaf 1 januari 1985

aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds	aantal praktijken		aantal praktijken	
	1985		1986	
	abs	%	abs	%
1	2217	76,7	2241	73,8
2	552	19,1	598	19,7
3	77	2,7	113	3,7
4	23	0,8	45	1,5
5	8	0,3	20	0,7
6	8	0,3	7	0,2
7 of meer	4	0,1	12	0,4
totaal	2892*	100,0	3036	100,0

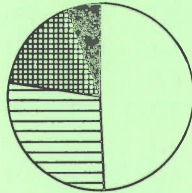
* Van 3 praktijken ontbreekt het aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met het ziekenfonds

Tabel 68: Aantal praktijken (inclusief heilgymnastiek/massage) naar praktijkstelling per 1 januari 1986

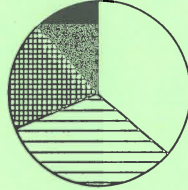
aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds	aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds							
	1		2		3 of meer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
0	1100	49,1	218	36,5	90	45,7	1408	46,4
1	390	17,4	112	18,7	31	15,7	533	17,6
2	247	11,0	82	13,7	24	12,2	353	11,6
3	182	8,1	48	8,0	7	3,6	237	7,8
4	126	5,6	43	7,2	8	4,1	177	5,8
5	71	3,2	24	4,0	11	5,6	106	3,5
6	53	2,4	20	3,3	6	3,0	79	2,6
7	22	1,0	17	2,8	3	1,5	42	1,4
8	18	0,8	13	2,2	4	2,0	35	1,1
9	8	0,4	7	1,2	2	1,0	17	0,6
10 of meer	24	1,0	14	2,4	11	5,6	49	1,6
totaal	2241	100,0	598	100,0	197	100,0	3036	100,0

Figuur 35: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymnasten/masseurs) naar aantal fysiotherapeuten met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds per 1 januari 1986

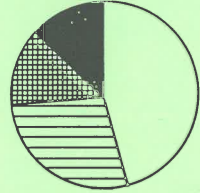
praktijken met
1 fysiotherapeut met
een overeenkomst

2 fysiotherapeuten met
een overeenkomst

3 fysiotherapeuten met
een overeenkomst

aantal fysiotherapeuten
zonder een overeenkomst

Tabel 69: Verdeling van het aantal fysiotherapiepraktijken naar het aantal fysiotherapeuten per praktijk, vanaf 1985

Aantal fysiotherapeuten per praktijk	1 januari 1985		1 januari 1986	
	abs	%	abs	%
1	987	34,1	1100	36,2
2	583	20,2	608	20,0
3	401	13,9	403	13,3
4	284	9,8	307	10,1
5	213	7,4	208	6,9
6	141	4,9	129	4,2
7	91	3,1	91	3,0
8	41	1,4	51	1,7
9	53	1,8	44	1,4
10	29	1,0	27	0,9
11-15	56	1,9	51	1,7
16 of meer	13	0,5	17	0,6
Totaal	2892	100,0	3036	100,0

Tabel 70: Aantal fysiotherapiepraktijken naar praktijkomvang en provincie, per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten (met en zonder een overeenkomst) per praktijk											
	1		2-3		4-5		6-10		meer dan 10		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	20	24,1	26	31,3	19	22,9	12	14,5	6	7,2	83	100,0
Friesland	34	31,2	45	41,2	15	13,8	15	13,8	-	-	109	100,0
Drenthe	37	44,0	32	38,1	10	11,9	5	6,0	-	-	84	100,0
Overijssel	86	40,2	64	29,9	32	14,9	29	13,6	3	1,4	214	100,0
Flevoland	13	38,2	15	44,1	3	8,8	2	5,9	1	3,0	34	100,0
Gelderland	103	30,1	119	34,8	74	21,6	43	12,6	3	0,9	342	100,0
Utrecht	115	42,6	74	27,4	49	18,2	26	9,6	6	2,2	270	100,0
Noord-Holland	184	33,9	173	31,9	98	18,0	63	11,6	25	4,6	543	100,0
Zuid-Holland	261	40,5	189	29,3	97	15,0	81	12,6	17	2,6	645	100,0
Zeeland	35	50,0	18	25,7	5	7,1	9	12,9	3	4,3	70	100,0
Noord-Brabant	145	34,4	160	38,0	66	15,7	48	11,4	2	0,5	421	100,0
Limburg	67	30,3	96	43,4	47	21,3	9	4,1	2	0,9	221	100,0
Nederland	1100	36,2	1011	33,3	515	17,0	342	11,3	68	2,2	3036	100,0

Tabel 71: Gemiddeld aantal fysiotherapeuten (met en zonder een overeenkomst met een ziekenfonds) per praktijk naar provincie, per 1 januari 1986

Provincie	gemiddeld aantal fysiotherapeuten per praktijk
Groningen	4,24
Friesland	2,97
Drenthe	2,25
Overijssel	2,98
Flevoland	2,62
Gelderland	3,07
Utrecht	2,82
Noord-Holland	3,50
Zuid-Holland	3,03
Zeeland	3,10
Noord-Brabant	2,78
Limburg	2,77
Nederland	3,05

Tabel 72: Aantal fysiotherapiepraktijken naar praktijkomvang en urbanisatiegraad, per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten (met en zonder een overeenkomst) per praktijk											
	1		2-3		4-5		6-10		meer dan 10		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk geb.	110	37,7	126	43,1	40	13,7	13	4,5	3	1,0	292	100,0
Verst.land.geb.	247	38,1	227	35,0	114	17,6	56	8,7	4	0,6	648	100,0
Forensengem.	203	39,8	159	31,1	82	16,1	55	10,8	11	2,2	510	100,0
Kleine steden	96	31,6	109	35,9	49	16,1	39	12,8	11	3,6	304	100,0
Middelgr. st.	189	37,0	162	31,8	84	16,5	65	12,7	10	2,0	510	100,0
Grote steden	255	33,0	228	29,5	146	18,9	114	14,8	29	3,8	772	100,0
Nederland	1100	36,2	1011	33,3	515	17,0	342	11,3	68	2,2	3036	100,0

Tabel 73: Gemiddeld aantal fysiotherapeuten (met en zonder overeenkomst met een ziekenfonds) per praktijk naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1986

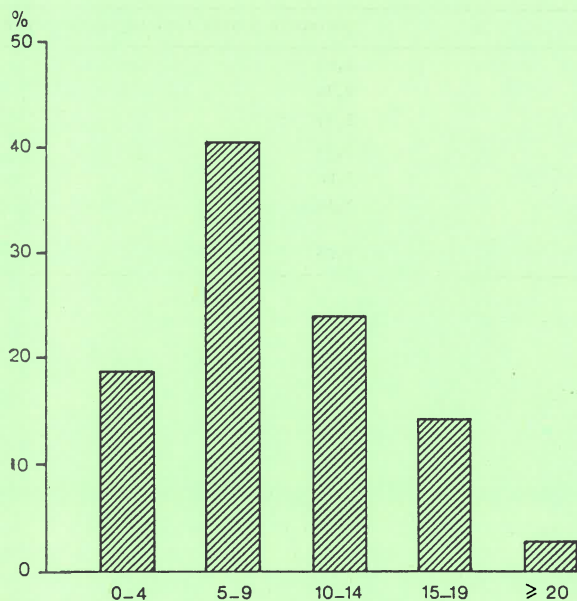
Urbanisatieklasse	gemiddeld aantal fysiotherapeuten per praktijk
Landelijk gebied	2,45
Verst. land. geb.	2,75
Forensengemeenten	2,95
Kleine steden	3,34
Middelgrote steden	3,06
Grote steden	3,48
Nederland	3,05

Tabel 74: Aantal jaren dat in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs in het bezit zijn van hun diploma per 1 januari 1986*

aantal jaren in bezit van diploma	diploma			
	fysiotherapie of heilgymnastiek/massage + fysiotechniek		heilgymnastiek/massage	
	abs	%	abs	%
0- 4	1641	19,2	-	-
5- 9	3574	41,8	-	-
10-14	2106	24,6	-	-
15-19	1209	14,2	44	15,9
20-24	8	0,1	79	28,5
25-29	1	0,0	39	14,1
30 of meer	11	0,1	115	41,5
totaal	8550	100,0	277	100,0

* Van 139 personen ontbreken gegevens over de datum van het behalen van het diploma

Figuur 36: Aantal jaren dat in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs in het bezit zijn van hun diploma per 1 januari 1986

Tabel 75: Aantal in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten en heilgymnasten/masseurs, naar plaats (provincie) van opleiding per 1 januari 1986*

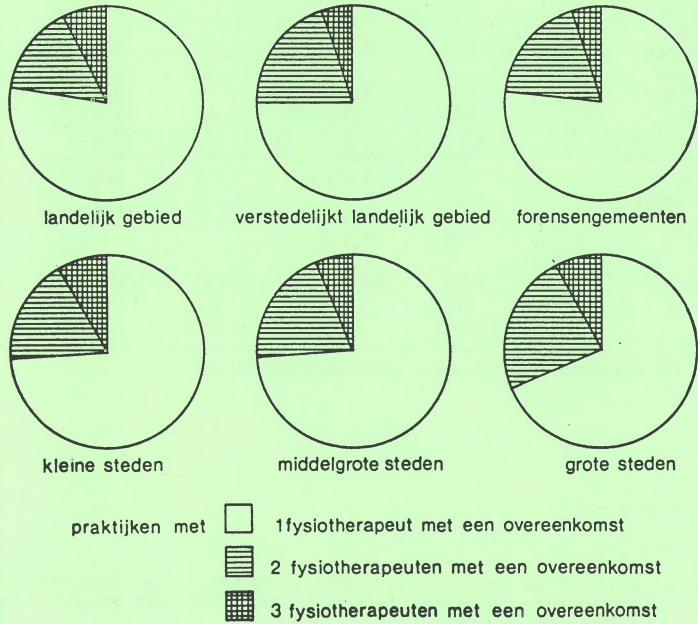
	fysiotherapeuten		heilgymnasten		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	426	5,3	10	6,5	436	5,4
Friesland	198	2,5	-	-	198	2,4
Drenthe	-	-	-	-	-	-
Overijssel	663	8,3	5	3,2	668	8,2
Flevoland	-	-	-	-	-	-
Gelderland	707	8,9	6	3,9	713	8,8
Utrecht	1369	17,2	18	11,6	1387	17,1
Noord-Holland	2094	26,3	50	32,3	2144	26,4
Zuid-Holland	1286	16,1	60	38,7	1346	16,5
Zeeland	185	2,3	1	0,6	186	2,3
Noord-Brabant	607	7,6	3	1,9	610	7,5
Limburg	411	5,1	2	1,3	413	5,1
Elders	28	0,4	-	-	28	0,3
totaal	7974	100,0	155	100,0	8129	100,0
onbekend	576		122		698	
	(8550)		(277)		(8827)	

* Van 139 personen zijn hierover geen gegevens bekend

Tabel 76: Absolute en procentuele verdeling van het aantal fysiotherapeuten met of zonder een overeenkomst met een ziekenfonds, per provincie van opleiding per 1 januari 1986

	overeenkomst met een ziekenfonds					
	wel		geen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	195	45,8	231	54,2	426	100,0
Friesland	56	28,3	142	71,7	198	100,0
Drenthe	-	-	-	-	-	-
Overijssel	279	42,1	384	57,9	663	100,0
Flevoland	-	-	-	-	-	-
Gelderland	299	42,3	408	57,7	707	100,0
Utrecht	654	47,8	715	52,2	1369	100,0
Noord-Holland	982	46,9	1112	53,1	2094	100,0
Zuid-Holland	583	45,3	703	54,7	1286	100,0
Zeeland	86	46,5	99	53,5	185	100,0
Noord-Brabant	237	39,0	370	61,0	607	100,0
Limburg	171	41,6	240	58,4	411	100,0
Elders	11	39,3	17	60,7	28	100,0
onbekend	405	70,3	171	29,7	576	100,0
totaal	3958	46,3	4592	53,7	8550	100,0

Figuur 37: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymnasten/masseurs) naar aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds en urbanisatiegraad per 1 januari 1986

Tabel 77: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymn./mass.) naar aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds en provincie per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds (per praktijk)							
	1		2		3 of meer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	53	63,8	18	21,7	12	14,5	83	100,0
Friesland	81	74,3	21	19,3	7	6,4	109	100,0
Drenthe	64	76,2	13	15,5	7	8,3	84	100,0
Overijssel	147	68,7	45	21,0	22	10,3	214	100,0
Flevoland	26	76,4	4	11,8	4	11,8	34	100,0
Gelderland	248	72,5	71	20,8	23	6,7	342	100,0
Utrecht	207	76,7	48	17,8	15	5,5	270	100,0
Noord-Holland	372	68,5	111	20,4	60	11,1	543	100,0
Zuid-Holland	509	78,9	111	17,2	25	3,9	645	100,0
Zeeland	61	87,1	9	12,9	-	-	70	100,0
Noord-Brabant	319	75,8	88	20,9	14	3,3	421	100,0
Limburg	154	69,7	59	26,7	8	3,6	221	100,0
Nederland	2241	73,8	598	19,7	197	6,5	3036	100,0

Tabel 78: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymn./mass.) naar aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds en urbanisatiegraad per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten met een overeenkomst met een ziekenfonds (per praktijk)							
	1		2		3 of meer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	227	77,7	44	15,1	21	7,2	292	100,0
verst. landelijk geb.	486	75,0	128	19,8	34	5,2	648	100,0
forensengemeenten	392	76,9	93	18,2	25	4,9	510	100,0
kleine steden	226	74,3	53	17,5	25	8,2	304	100,0
middelgrote steden	377	73,9	101	19,8	32	6,3	510	100,0
grote steden	533	69,0	179	23,2	60	7,8	772	100,0
Nederland	2241	73,8	598	19,7	197	6,5	3036	100,0

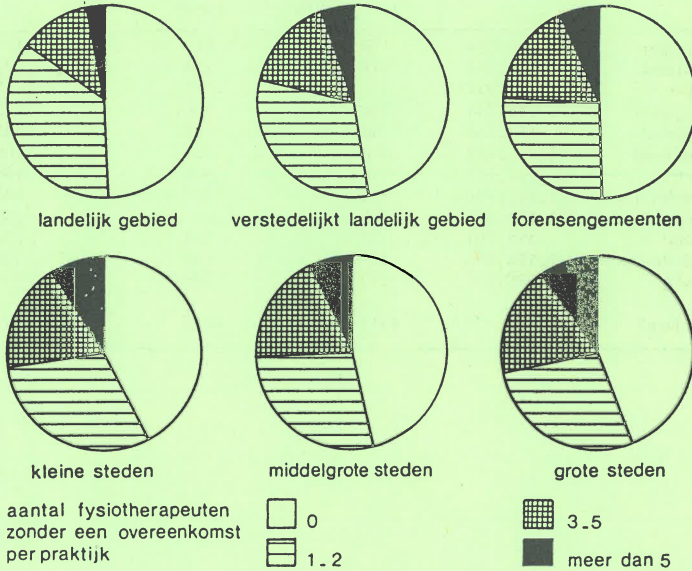
Tabel 79: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymn./mass.) naar aantal werkzame fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds en provincie per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds (per praktijk)									
	geen		1-2		3-5		6 of meer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	27	32,5	26	31,3	19	22,9	11	13,3	83	100,0
Friesland	44	40,4	39	35,8	19	17,4	7	6,4	109	100,0
Drenthe	47	56,0	28	33,3	7	8,3	2	2,4	84	100,0
Overijssel	113	52,8	57	26,6	28	13,1	16	7,5	214	100,0
Flevoland	20	58,8	10	29,4	2	5,9	2	5,9	34	100,0
Gelderland	142	41,5	107	31,3	72	21,1	21	6,1	342	100,0
Utrecht	138	51,1	66	24,5	49	18,1	17	6,3	270	100,0
Noord-Holland	258	47,5	142	26,2	94	17,3	49	9,0	543	100,0
Zuid-Holland	313	48,5	160	24,8	110	17,1	62	9,6	645	100,0
Zeeland	38	54,3	15	21,4	8	11,4	9	12,9	70	100,0
Noord-Brabant	184	43,7	141	33,5	77	18,3	19	4,5	421	100,0
Limburg	84	38,0	95	43,0	35	15,8	7	3,2	221	100,0
Nederland	1408	46,4	886	29,2	520	17,1	222	7,3	3036	100,0

Tabel 80: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymn./mass.) naar aantal werkzame fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds en urbanisatiegraad per 1 januari 1986

	Aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds (per praktijk)									
	geen		1-2		3-5		6 of meer		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	144	49,3	104	35,6	35	12,0	9	3,1	292	100,0
verst.landelijk geb.	308	47,5	205	31,6	103	15,9	32	5,0	648	100,0
forensengemeenten	256	50,2	129	25,3	92	18,0	33	6,5	510	100,0
kleine steden	129	42,4	92	30,3	55	18,1	28	9,2	304	100,0
middelgrote sted.	233	45,7	144	28,2	93	18,2	40	7,9	510	100,0
grote steden	338	43,8	212	27,4	142	18,4	80	10,4	772	100,0
Nederland	1408	46,4	886	29,2	520	17,1	222	7,3	3036	100,0

Figuur 38: Aantal fysiotherapiepraktijken (inclusief heilgymnasten/masseurs) naar aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds en naar urbanisatiegraad per 1 januari 1986

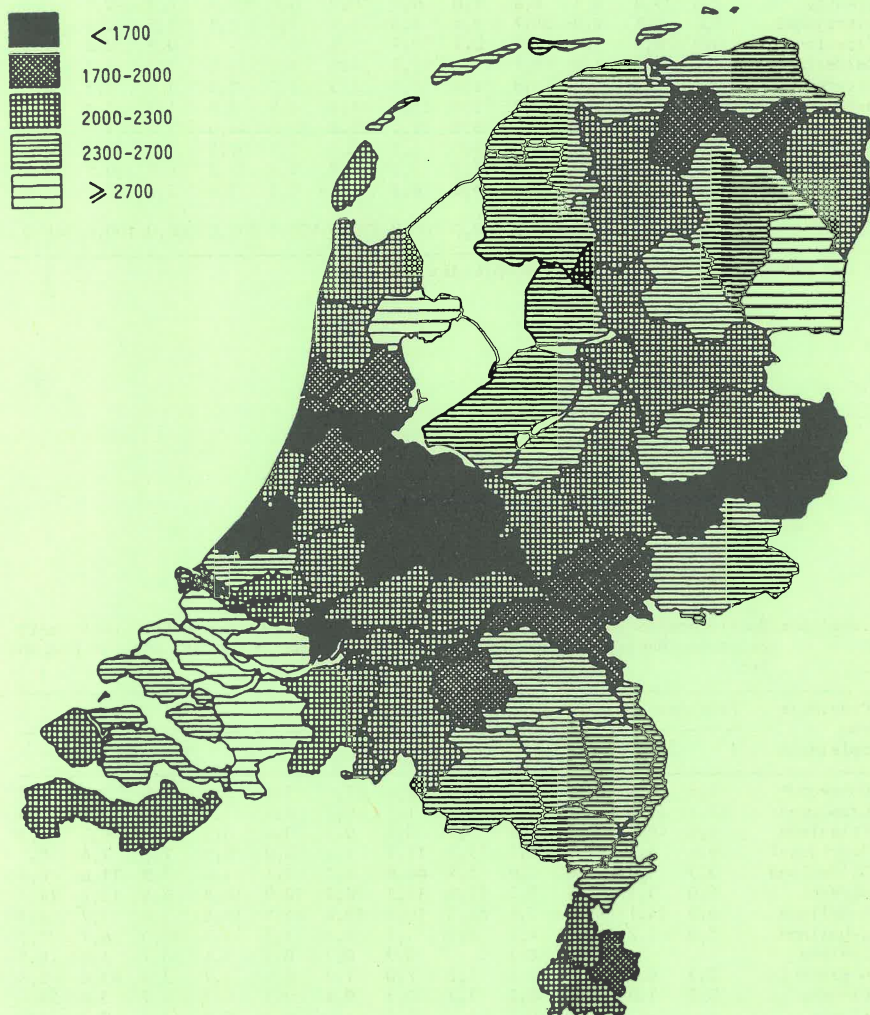
Tabel 81: Verhouding tussen het aantal in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten (inclusief heilgymnasten/masseurs) en het aantal inwoners per provincie per 1 januari 1986

	aantal inwoners	aantal fysiotherapeuten met een overkomst met een ziekenfonds	aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds	aantal inwoners per full-time equivalent fysiotherapeut
Groningen	560.029	128	215	1973
Friesland	598.068	143	174	2222
Drenthe	431.997	111	71	2659
Overijssel	998.751	326	306	1823
Flevoland	177.334	48	36	2393
Gelderland	1.761.492	468	557	2020
Utrecht	944.372	359	376	1495
Noord-Holland	2.322.708	830	1011	1486
Zuid-Holland	3.164.652	795	1084	2002
Zeeland	355.781	77	134	2043
Noord-Brabant	2.124.656	529	600	2204
Limburg	1.088.331	297	295	2130
Nederland	14.528.171	4111	4859	1903

Tabel 82: Verhouding tussen het aantal in de eerstelijnsgezondheidszorg werkzame fysiotherapeuten (inclusief heilgymnasten/masseurs) en het aantal inwoners naar urbanisatiegraad per 1 januari 1986

urbanisatiegraad	aantal inwoners	aantal fysiotherapeuten met een overkomst met een ziekenfonds	aantal fysiotherapeuten zonder een overeenkomst met een ziekenfonds	aantal inw. per ft eq. fysiotherap.
landelijk gebied	1.680.303	381	305	2791
verst. land. gebied	3.328.254	849	870	2249
forensengemeente	2.109.252	661	797	1703
kleine steden	1.585.175	420	574	1896
middelgrote steden	2.311.485	688	834	1788
grote steden	3.513.702	1112	1479	1609
Nederland	14.528.171	4111	4859	1903

Figuur 39: Fysiotherapeutendichtheid (aantal inwoners per fysiotherapeut met een overeenkomst met een ziekenfonds en per fysiotherapeut zonder een overeenkomst met een ziekenfonds in full-time equivalenten) per WGR-subregio per januari 1986

Tabel 83: Vestigingsprovincie van in Nederland werkzame fysiotherapeuten (incl. heilgymnasten/masseurs) naar opleidingsprovincie, per 1 januari 1986, in procenten

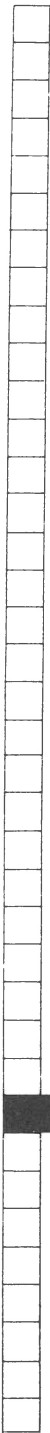
Provincie van vestiging	Provincie van opleiding											
	0*	1	2	4	6	7	8	9	10	11	12	elders
Groningen	2,9	51,6	8,6	3,3	1,1	0,5	1,4	1,0	-	0,2	0,2	-
Friesland	2,4	12,4	76,3	1,7	0,8	1,2	2,1	0,7	-	0,2	0,7	-
Drenthe	2,6	15,8	4,1	4,6	1,0	0,9	0,9	0,6	0,5	0,3	0,2	-
Overijssel	5,6	5,5	2,0	58,7	3,4	4,3	2,2	2,0	1,1	1,5	0,2	3,6
Flevoland	0,9	0,2	1,5	1,9	0,7	0,7	1,8	0,5	-	0,2	0,2	-
Gelderland	12,5	3,5	1,0	19,5	57,8	12,5	4,8	4,0	4,8	3,3	0,7	3,6
Utrecht	10,2	0,9	1,0	1,8	4,3	30,5	6,3	2,3	2,7	1,5	0,7	-
N-Holland	19,0	3,0	3,5	2,2	2,8	13,3	64,4	4,5	0,5	1,3	1,2	7,1
Z-Holland	22,8	4,4	0,5	2,4	3,8	19,2	10,8	77,0	14,5	11,1	1,2	14,3
Zeeland	1,1	0,2	-	0,6	1,0	1,1	0,2	1,3	56,5	1,1	0,7	21,4
N-Brabant	14,0	1,8	1,0	2,5	17,7	9,6	3,9	5,4	17,8	76,9	9,5	28,6
Limburg	6,0	0,7	0,5	0,8	5,6	6,2	1,2	0,7	1,6	2,4	84,3	21,4
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* van 698 personen is de plaats van opleiding onbekend

Tabel 84: Opleidingsprovincie van in Nederland werkzame fysiotherapeuten (incl. heilgymnasten/masseurs) naar vestigingsprovincie, per 1 januari 1986 in procenten

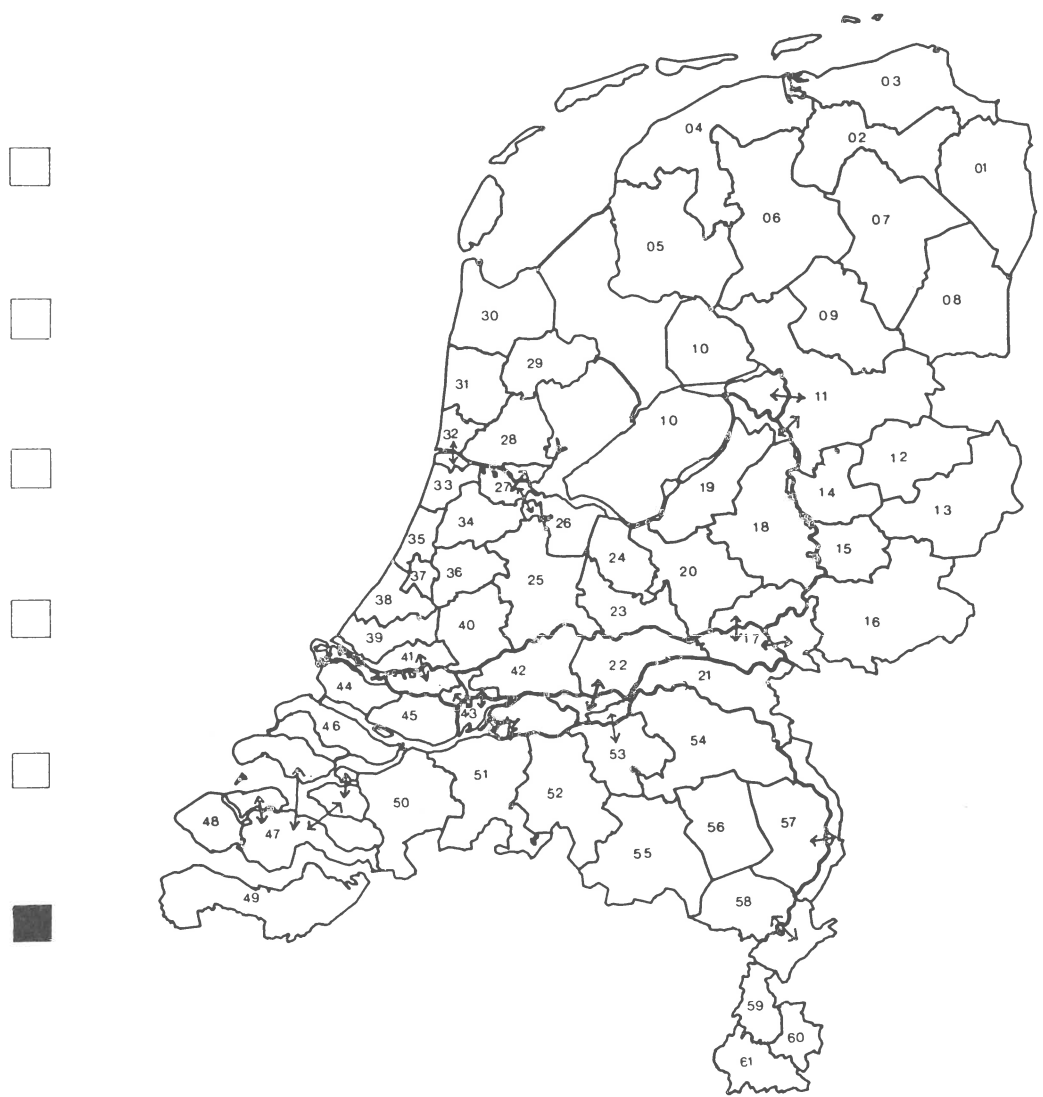
Provincie van opleiding	Provincie van vestiging											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Onbekend*	5,8	5,4	10,1	6,2	7,0	8,6	9,8	7,3	8,5	4,5	9,0	7,2
Groningen	65,6	17,3	38,8	3,8	1,2	1,5	0,5	0,7	1,0	0,6	0,7	0,5
Friesland	5,0	48,2	4,5	0,6	3,5	0,2	0,3	0,4	0,1	-	0,2	0,2
Overijssel	6,4	3,5	17,4	62,1	15,3	12,9	1,6	0,8	0,9	2,2	1,6	0,9
Gelderland	2,3	1,9	3,9	3,8	5,9	40,8	4,3	1,1	1,4	3,9	11,6	6,8
Utrecht	2,0	5,1	7,3	9,5	11,8	17,1	58,3	10,0	14,4	8,4	12,2	14,7
N-Holland	8,5	14,1	11,2	7,6	44,7	10,3	18,6	75,5	12,4	2,8	7,7	4,3
Z-Holland	3,8	3,2	4,5	4,3	8,2	5,3	4,3	3,3	55,7	10,0	6,7	1,7
Zeeland	-	-	0,6	0,3	-	0,9	0,7	0,1	1,4	58,7	3,0	0,5
N-Brabant	0,3	0,3	1,1	1,4	1,2	2,0	1,2	0,4	3,7	3,9	43,0	2,6
Limburg	0,3	1,0	0,6	0,2	1,2	0,3	0,4	0,3	0,3	1,7	3,6	59,6
Elders	-	-	-	0,2	-	0,1	-	0,1	0,2	3,3	0,7	1,0
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* van 698 personen is de plaats van opleiding onbekend

DE CONTOURENKAARTEN

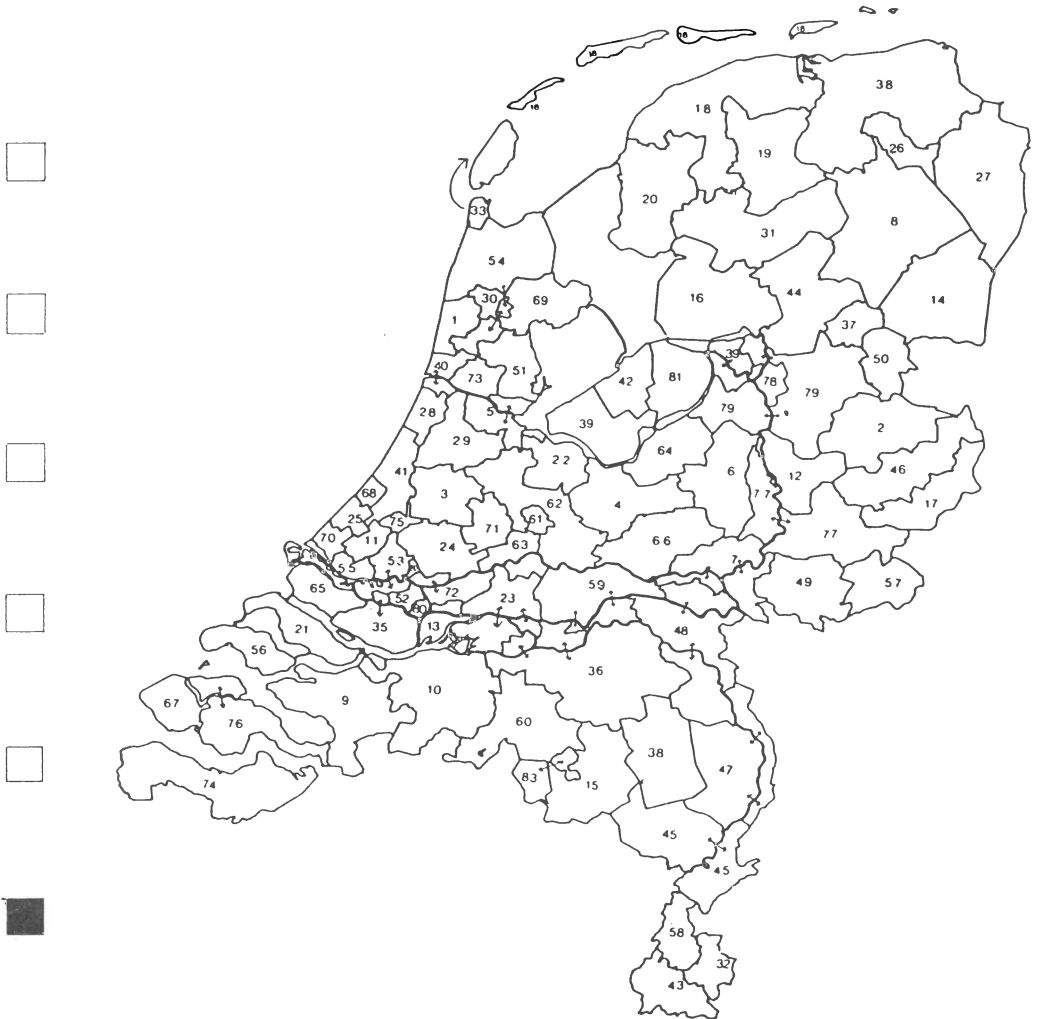
Figuur 40: Contourenkaart van de WGR-subregio's in Nederland per januari 1987

Aantal inwoners per MGR-subregio's per januari 1987

	aantal inwoners		aantal inwoners
1 Oost Groningen	153.566	31 Noord-Kennemerland	219.064
2 Stad Groningen	291.775	32 Midden-Kennemerland	156.444
3 Eemmond/Noord-Groningen	112.775	33 Zuid-Kennemerland	219.289
4 Noord- en Noordoost-Fries- land	247.787	34 Amstel en Meerlanden	212.332
5 Zuidwest-Friesland	129.869	35 Bollenstreek	163.047
6 Oost en Zuidoost-Friesland	221.233	36 Rijnstreek/Benthuizen	126.284
7 Noord-Drenthe	161.338	37 Leiden	175.645
8 Zuidoost-Drenthe	160.488	38 's-Gravenhage/Nootdorp	684.754
9 Zuidwest-Drenthe	112.216	39 Delft	239.282
10 Flevoland	185.167	40 Gouda	216.736
11 Zwolle/Hattem	323.474	41 Barendrecht/Nieuwe Water- weg-Noord	913.440
12 Almelo	192.461	42 Gorinchem/Graafstroom/Vuren	136.771
13 Hengelo/Enschede	374.739	43 Drechtsteden	244.283
14 Deventer	124.726	44 Voorne-Putten	148.955
15 Zutphen	79.995	45 Beijerland/Hoeksche Waard	76.891
16 Doetinchem/Winterswijk/ Borculo	257.902	46 Goeree-Overflakkee	42.339
17 Groot-Arnhem/Liemers/Bemmel/ Gendt	379.206	47 De Bevelanden/Schouwen- Duiveland	138.369
18 Apeldoorn/Heerde	241.812	48 Walcheren	109.241
19 Elburg/Harderwijk	144.237	49 Zeeuws-Vlaanderen	107.733
20 Ede/Nijkerk	196.266	50 West Noord-Brabant	228.094
21 Rijk van Nijmegen/Land van Maas en Waal	299.749	51 Stadsgewest Breda	369.846
22 Tiel/Bommelerwaard/Dode- waard	148.942	52 Tilburg-Waalwijk	367.375
23 Zuidoost-Utrecht	236.370	53 's-Hertogenbosch/Maasdriel/ Haaren/Heeswijk-Dinther	270.304
24 Noordoost-Utrecht	227.030	54 Stadsgewest Oss/Nuland/ Sint Oedenrode	283.239
25 Abcoude/Utrecht/Zuidwest- Utrecht	516.744	55 Eindhoven	457.291
26 Het Gooi/Loosdrecht/Diemen	263.156	56 Gewest Helmond	179.396
27 Amsterdam	683.000	57 Noord-Limburg	232.770
28 Zaanstreek en Waterland	265.558	58 Midden-Limburg	205.928
29 West-Friesland	169.620	59 Westelijke Mijnstreek/Nuth	177.490
30 Kop van Noord-Holland	154.082	60 Oostelijke Mijnstreek	249.549
		61 Heuvelland/Vaals	202.409

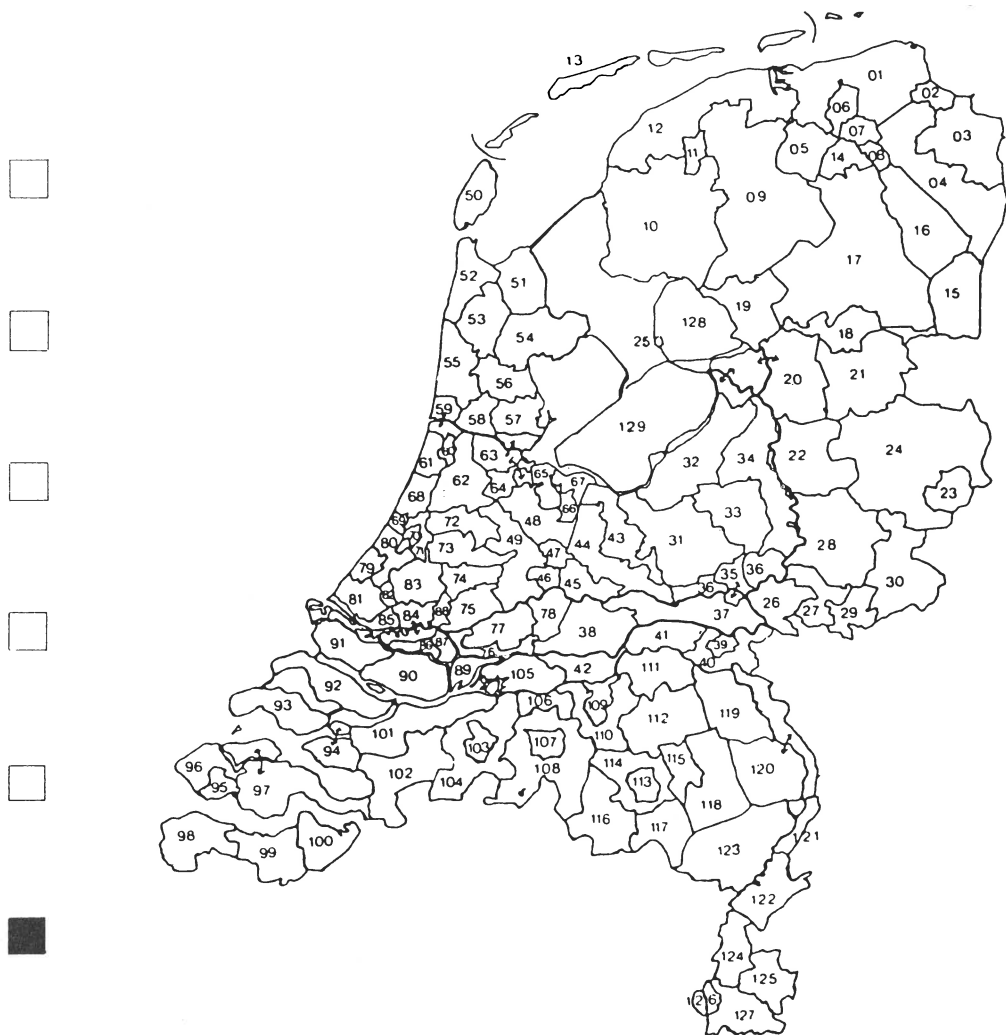
Figuur 41: Contourenkaart van Plaatselijke Huisartsen Verenigingen per januari 1987

Namen van de Plaatselijke Huiskamers Verenigingen en inwonertallen per januari 1987

	aantal inwoners		aantal inwoners
1 Alkmaar	160.574	43 Maastricht	202.409
2 Almelo	192.461	44 Meppel	92.433
3 Alphen aan de Rijn e.o.	154.969	45 Midden-Limburg	238.528
4 Amersfoort	268.623	46 Midden-Twente	185.698
5 Amsterdam	700.730	47 Noord-Limburg	220.439
6 Apeldoorn	179.528	48 Nijmegen	403.254
7 Arnhem	311.632	49 Oude IJssel	143.907
8 Assen	154.928	50 Noord-Oost Overijssel	37.939
9 Bergen op Zoom/Roosendaal e.o.	222.955	51 Purmerend	122.967
10 Breda e.o.	387.220	52 Ridderkerk/Barendr./Heerjansdam	68.871
11 Delft	118.971	53 Rotterdam	595.749
12 Deventer e.o.	112.209	54 Schagen	109.886
13 Dordrecht	156.201	55 Schiedam	183.760
14 Drenthe Zuid-Oosthoek	147.990	56 Schouwen Duiveland	29.572
15 De Kempen	403.878	57 Slingeland	72.429
16 Emmeloord	78.303	58 Sittard/Geleen	177.490
17 Enschede	200.033	59 Tiel	145.084
18 Friesland-Noord	247.787	60 Tilburg e.o.	281.335
19 Friesland-Oost	134.304	61 Utrecht	229.350
20 Friesland-Zuid-Westhoek	95.273	62 Utrecht - periferie	308.867
21 Goeree Overflakkee	42.339	63 Utrecht Zuid-West	104.578
22 Gooi- en Eemland	265.760	64 Noord-West Veluwe	103.245
23 Gorinchem	143.645	65 Voorne Putten en Rozenburg	148.955
24 Gouda	175.822	66 Wageningen	201.201
25 's-Gravenhage	534.805	67 Walcheren	109.241
26 Groningen	221.091	68 Wassenaar	26.186
27 Oostelijk-Groningen	157.992	69 West-Friesland	163.831
28 Haarlem e.o.	234.324	70 Westland	89.084
29 Haarlemmermeer	217.230	71 Woerden	65.304
30 Heerhugowaard	50.193	72 IJssel/Noord/Alblas/Lek	85.726
31 Heerenveen	110.082	73 Zaanland	147.926
32 Heerlen	249.549	74 Zeeuws Vlaanderen	107.733
33 Den Helder	75.605	75 Zoetermeer	88.905
34 Helmond	187.882	76 Noord- en Zuid-Beveland	87.540
35 Hoeksche Waard	90.682	77 Zutphen	156.679
36 's-Hertogenbosch	555.787	78 Zwolle	89.351
37 Hoogeveen	54.703	79 Zwolle- periferie	180.542
38 Hunsinga/Fivelingo/Westerkw.	201.628	80 Zwijndrecht/Hendrik Ido Ambacht	59.290
39 Kampen/IJsselmuiden	99.495	81 Dronten	22.614
40 Kennemerland	133.786	82 Capelle a/d IJssel	55.921
41 Leiden	350.513	83 Bladel	25.924
42 Lelystad	58.648		

Figuur 42: Contourenkaart van de Economische Geografische Gebieden per januari 1987

Aantal inwoners per Economisch Geografische Gebied per januari 1987

	aantal inwoners
1 Groninger Hoogel. en Noordel. Westerkw.	77.635
2 Appingedam Delfzijl	36.762
3 Groninger Oldambt	61.584
4 Groninger Veenkoloniën	145.128
5 Groninger Zuidelijk Westerkwartier	37.542
6 Groninger Centrale Weidestreek	13.101
7 Stad Groningen	167.949
8 Randgebied Stad Groningen	18.415
9 Fries Zandgebied	240.403
10 Fries Weidegebied	147.419
11 Leeuwarden	85.139
12 Friese Bouwstreek	116.229
13 Friese Waddeneilanden	9.699
14 Noorderdrents Randgebied	32.973
15 Emmen/Schoonebeek	99.758
16 Overige Gemeenten Drentse Veenkoloniën	52.266
17 Drentse Zandgronden	152.244
18 Zuiddrents Randgebied	96.801
19 Noordwest-Overijssel	38.070
20 IJssel-, Vecht-delta	196.704
21 Noordoost-Overijssel	84.482
22 Zuidwest-Overijssel	131.968
23 Enschede	144.226
24 Overige Gemeenten in Twente	408.362
25 Urk	11.829
26 De Lijmers	89.724
27 Oude-IJsselgebied (westelijk deel)	73.040
28 Overige gem. westelijke Achterhoek	121.390
29 Oude-IJsselgebied (oostelijk deel)	48.081
30 Overige gem. oostelijke Achterhoek	99.507
31 Gelderse Vallei	172.171
32 IJsselmeerkust	144.237
33 Apeldoorn	145.694
34 Overige gem. oostelijke Veluwezoom	107.706
35 Arnhem	127.645
36 Overige gem. zuidelijke Veluwezoom	114.357
37 Oostelijke Betuwe	107.640
38 Westelijke Betuwe	102.565

	39 Nijmegen	146.607
	40 Gebieden om Nijmegen	97.965
	41 Land van Maas en Waal	31.059
	42 Bommelerwaard	42.004
	43 Utrechtse Vallei en Eemgebied	202.032
	44 Utrechtse Heuvelrug	220.530
☐	45 Utrechts Krommerijgebied	52.621
	46 Nieuwegein/IJsselstein	74.813
	47 Stad Utrecht	229.350
	48 Vechtstreek en Plassengebied in Utrecht	88.098
	49 Utrechts Weidegebied	85.394
☐	50 Texel	12.679
	51 Wieringen/Wieringermeer	19.880
	52 Overige gem. kop van Noord-Holland	84.543
	53 Westelijk West-Friesland	96.853
	54 Midden- en oostelijk West-Friesland	169.620
☐	55 Noord-Kennemerland	182.046
	56 Noord-Hollands Midden-gewest	22.783
	57 Waterland	111.739
	58 Zaanstreek	140.527
☐	59 IJmond	124.098
	60 Haarlem	149.060
	61 Overige gem. Zuid-Kennemerland	65.331
	62 Noord-Hollandse Meerlanden	137.150
	63 Amsterdam	683.000
☐	64 Zuidelijk Randgebied Amsterdam	97.810
	65 Vechtstreek in Noord-Holland	39.469
	66 Hilversum	85.592
	67 Overige gem. in het Gooi	112.125
	68 Zuidhollandse Bollenstreek	102.772
☐	69 Katwijk/Rijnsburg/Valkenburg	55.149
	70 Leiden	106.566
	71 Randgebied Leiden	74.205
	72 Noordelijke Veenstreek in Zuid-Holland	49.673
	73 Rijnstreek Zuid-Holland	132.522
	74 Gouda en omstreken	105.683
	75 Krimpenerwaard	51.640
	76 Industriegebied Alblasserwaard	119.285
	77 Overige gem. Alblasserwaard	32.249
☐	78 Vijfheerenlanden	50.004

	aantal inwoners
79 's-Gravenhage	445.097
80 Randgebied 's-Gravenhage	147.648
81 Westland	103.205
82 Delft	87.712
83 Midden Zuid-Holland	153.363
84 Rotterdam	572.711
85 Ind. geb. ten noorden van de Nw. Waterweg	177.641
86 Westelijk IJsselmonde	36.415
87 Oostelijk IJsselmonde	105.537
88 Oostelijk randgebied Rotterdam	101.444
89 Eiland van Dordrecht	106.879
90 Hoeksche Waard	76.891
91 Voorne-Putten en Rozenburg	148.955
92 Goeree en Overflakkee	42.339
93 Schouwen-Duiveland	29.572
94 Sint Philipsland en Tholen	21.257
95 Kanaalzone Walcheren	83.868
96 Overige gemeenten Walcheren	25.373
97 Noord- en Zuid-Beveland	87.540
98 West-Zeeuwsch-Vlaanderen	25.115
99 Kanaalzone Zeeuwsch-Vlaanderen	56.581
100 Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen	26.037
101 N.W. Zeekleigebied in Noord-Brabant	73.321
102 Bergen op Zoom/Rosendaal e.o.	194.437
103 Breda	119.410
104 Gebied om Breda	157.018
105 Land van Altena	47.931
106 Langstraat	61.558
107 Tilburg	153.835
108 Gebied om Tilburg	153.019
109 's-Hertogenbosch/Vught	113.206
110 Gebied om 's-Hertogenbosch	111.619
111 Maaskant	100.200
112 Midden-Meijerij	132.527
113 Eindhoven	190.931
114 Randgebied Eindhoven	144.798
115 Industriegebied Helmond	94.241
116 Kempenland	63.762
117 Valkenswaard en oostelijke randgeb. gem.	62.586
118 Brabantse Peel	85.155

aantal inwoners

119 Land van Cuyk	79.692
120 Noord-Limburg	118.198
121 Industriegebied Venlo	99.672
122 Midden-Limburg ten oosten van de Maas	101.702
123 Midden-Limburg ten westen van de Maas	142.118
124 Westelijke Mijnstreek	160.434
125 Oostelijke Mijnstreek	266.605
126 Maastricht	115.213
127 Overige gemeenten Zuid-Limburg	87.196
128 Noordoostpolder	37.821
129 Zuidelijke IJsselmeerpolders	135.517

LITERATUURLIJST

- HARTS, J.J. (1979). De Structuurnota, een sociaal geografische analyse van een gebied, Geografisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht
- HINGSTMAN, L. (1987). Eén jaar vestigingsbeleid: wat zijn de effecten. Te verschijnen in Medisch Contact, najaar 1987
- HINGSTMAN, L. en H. BOON (1986). Fysiotherapeuten in de Eerstelijnsgezondheidszorg: aantallen, samenstelling en geografische spreiding, NIVEL, Utrecht

